

Butlletí del Consell General

Núm. 93/2018 *VOLUM 3*

Casa de la Vall, 4 d'octubre del 2018

SUMARI

Informe de la Comissió Legislativa d'Interior relatiu al Projecte de llei del Codi de procediment civil

La Comissió Legislativa d'Interior ha examinat, en el decurs de les reunions celebrades els dies 3, 10, 17 i 24 de setembre i 1 d'octubre del 2018, l'informe del ponent relatiu al Projecte de llei del Codi de procediment civil, d'acord amb els articles 98 i 99 del Reglament del Consell General, del qual se'n desprèn el següent:

Esmenes aprovades per unanimitat

- Esmena 3** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 9.
- Esmena 4** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 31.
- Esmena 7** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 51.
- Esmena 11** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 87.
- Esmena 12** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 114.
- Esmena 15** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 307.
- Esmena 16** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 309.
- Esmena 17** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 310.
- Esmena 18** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 313.
- Esmena 19** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 314.
- Esmena 20** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 315.
- Esmena 21** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 316.
- Esmena 22** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 318.
- Esmena 25** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 375.
- Esmena 26** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 376.
- Esmena 28** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 388.
- Esmena 29** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 402.
- Esmena 30** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició transitòria tercera.
- Esmena 34** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final vint-i-unena.
- Esmena 35** (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final vint-i-quatrena.

Esmenes aprovades per majoria

Esmena 9 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 53.

Esmena 32 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final vint-i-unena.

Esmena 33 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final vint-i-unena.

Esmena 36 (Grup parlamentari Demòcrata) d'addició a la Disposició final vint-i-cinquena.

Esmena 37 (Grup parlamentari Demòcrata) d'addició a la Disposició final vint-i-cinquena.

Esmenes no aprovades

Esmena 2 (Grup Mixt- PS) de modificació a l'article 7.

Esmena 5 (Grup Mixt- PS) de modificació a l'article 49.

Esmena 6 (Grup Mixt- PS) de modificació a l'article 50.

Esmena 10 (Grup Mixt- PS) de modificació a l'article 53.

Esmena 13 (Grup Mixt- PS) de modificació a l'article 140.

Esmena 23 (Grup Mixt-PS) de modificació a l'article 350.

Esmena 24 (Grup Mixt-PS) de modificació a l'article 354.

Esmenes retirades per transacció i aprovades per unanimitat

Esmena 14 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 287.

Esmenes retirades

Esmena 1 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'índex.

Esmena 8 (Grup Mixt- PS) de modificació a l'article 51.

Esmena 27 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 379.

Esmena 31 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final dinovena.

Esmena 38 (Grup parlamentari Demòcrata) d'addició a la Disposició final vint-i-vuitena.

Projecte de llei del Codi de procediment civil

Índex

Exposició de motius

I. *Introducció i antecedents*

II. *Estructura del Codi de procediment civil*

III. *Normes bàsiques i principis del procediment civil*

IV. *Competència objectiva i funcional. Sistema de recursos*

V. *Classes de procediments*

VI. Estructura i institucions principals del procediment ordinari i del procediment abreujat

VII. Procediments especials

VIII. Recursos

IX. Judici de revisió

X. Costes processals

XI. Assegurament de les sentències definitives de condemna

XII. Execució forçosa de les resolucions judicials

XIII. Jurisdicció voluntària

XIV. Disposicions addicionals, transitòries, derogatòria i finals

Llibre primer. Disposicions comunes als processos civils

Títol I. Disposicions generals i principis del procés

Article 1. Dret a la jurisdicció i resolució extrajudicial de les controvèrsies

Article 2. Principis d'audiència i publicitat

Article 3. Inici i finalització del procés

Article 4. Impuls processal

Article 5. Bona fe i frau processal

Article 6. Objecte del procés. Principi de justícia pregada

Article 7. Improrrogabilitat dels terminis. Preclusió processal

Article 8. Principi de preclusió de les alegacions de fets i fonaments jurídics

Article 9. Iniciativa i càrrega de l'activitat probatòria

Article 10. Presència judicial en les vistes i proves

Article 11. Principi de legalitat processal. Deure de col·laboració

Article 12. Aplicació en el temps de les normes processals

Article 13. Àmbit territorial de les normes processals

Article 14. Supletorietat de la Llei

Títol II. Actes processals

Capítol primer. Resolucions processals

Article 15. Classes de resolucions

Article 16. Invariabilitat de les resolucions. Resolucions definitives i fermes

Article 17. Forma de les resolucions

Article 18. Resolucions orals

Article 19. Termini per dictar les resolucions

Article 20. Rectificació i aclariment de les resolucions

Capítol segon. Nul·litat dels actes processals

Article 21. Nul·litat dels actes processals

Capítol tercer. Actes processals de comunicació

Article 22. Classes d'actes processals de comunicació

Article 23. Notificació dels actes processals

Article 24. Execució i direcció dels actes processals de comunicació

Article 25. Actes processals de comunicació amb les parts no personades en el procés

Article 26. Actes processals de comunicació amb els advocats i procuradors

Article 27. Actes processals de comunicació amb les altres persones i entitats que es relacionen o col·laboren amb l'Administració de justícia

Article 28. Actes processals de comunicació amb els testimonis, perits i altres persones que intervenen en el procés

Article 29. Comunicació per edictes

Article 30. Eficàcia dels actes processals de comunicació

Títol III. Compareixença i assistència al procés

Capítol primer. Capacitat per ser part, capacitat processal i legitimitació

Article 31. Capacitat per ser part

Article 32. Capacitat processal

Article 33. Apreciació de la falta de capacitat

Article 34. Dret d'acció i legitimitació

Article 35. Liticonsorci

Capítol segon. Intervenció de tercers

Article 36. Intervenció voluntària

Article 37. Intervenció provocada

Article 38. Intervenció per crida del tribunal

Capítol tercer. Successió processal

Article 39. Successió per causa de mort

Article 40. Successió per transmissió de l'objecte litigiós

Capítol quart. Defensa jurídica i representació processal

Article 41. Intervenció de l'advocat i el procurador

Article 42. Apoderament de l'advocat i el procurador

Article 43. Drets i deures de l'advocat i el procurador

Article 44. Cessament de l'advocat i el procurador

Article 45. Honoraris de l'advocat i el procurador

Títol IV. Poder de disposició de les parts sobre el procés i les seves pretensions. Suspensió i finalització anticipada del procés

Article 46. Dret de disposició

Article 47. Renúncia

Article 48. Desistiment

Article 49. Aplanament

Article 50. *Transacció*

Article 51. *Caducitat de les actuacions*

Article 52. *Efectes de la caducitat de les actuacions*

Article 53. *Suspensió del procés*

Títol V. Jurisdicció, prejudicialitat i competència

Capítol primer. Jurisdicció i prejudicialitat

Article 54. *Àmbit de la jurisdicció civil. Manca de jurisdicció*

Article 55. *Manca de competència internacional*

Article 56. *Apreciació de la manca de jurisdicció i de competència internacional*

Article 57. *Prejudicialitat penal*

Article 58. *Prejudicialitat administrativa*

Article 59. *Prejudicialitat civil*

Capítol segon. Competència objectiva i funcional

Article 60. *Competència objectiva. Manca de competència objectiva*

Article 61. *Apreciació de la manca de competència objectiva*

Article 62. *Declinatòria*

Article 63. *Competència funcional*

Títol VI. Activitats potestatives i prèvies a la demanda

Capítol primer. Diligències preliminars

Article 64. *Diligències preliminars*

Article 65. *Classes i contingut de les diligències preliminars*

Article 66. *Competència i sol·licitud de les diligències preliminars*

Article 67. *Decisió sobre les diligències preliminars i recurs*

Article 68. *Oposició a les diligències preliminars*

Article 69. *Pràctica de les diligències preliminars*

Article 70. *Conseqüències de la negativa a portar a terme les diligències preliminars*

Capítol segon. Activitats de prova

Secció primera. Mesures d'assegurament de la prova

Article 71. *Mesures d'assegurament de la prova*

Article 72. *Competència i sol·licitud de les mesures d'assegurament de la prova*

Article 73. *Requisits per adoptar les mesures d'assegurament de la prova*

Article 74. *Adopció de les mesures d'assegurament de la prova sense audiència*

Article 75. *Adopció de les mesures d'assegurament de la prova amb audiència*

Article 76. *Oposició a les mesures d'assegurament de la prova*

Article 77. *Pràctica de les mesures d'assegurament de la prova*

Secció segona. Anticipació de la prova

Article 78. *Anticipació de la prova*

Article 79. *Competència i sol·licitud d'anticipació de la prova*

Article 80. *Adopció i oposició a la prova anticipada*

Article 81. *Pràctica de la prova anticipada*

Capítol tercer. Mesures cautelars

Secció primera. Característiques, pressupòsits i classes de mesures cautelars. Competència i sol·licitud de les mesures cautelars

Article 82. *Característiques de les mesures cautelars*

Article 83. *Pressupòsits de les mesures cautelars*

Article 84. *Classes de mesures cautelars*

Article 85. *Competència i sol·licitud de les mesures cautelars*

Secció segona. Adopció de les mesures cautelars amb audiència

Article 86. *Vista de les mesures cautelars*

Article 87. *Decisió sobre les mesures cautelars i recurs*

Secció tercera. Adopció de les mesures cautelars sense audiència

Article 88. *Decisió sobre les mesures cautelars i recurs*

Article 89. *Oposició a les mesures cautelars*

Secció quarta. Pràctica i execució de les mesures cautelars

Article 90. *Pràctica i execució de les mesures cautelars*

Secció cinquena. Reiteració, modificació, manteniment i revocació de les mesures cautelars. Determinació dels danys i perjudicis

Article 91. *Reiteració i modificació de les mesures cautelars*

Article 92. *Manteniment i revocació de les mesures cautelars després de la sentència*

Article 93. *Determinació dels danys i perjudicis*

Títol VII. Acumulació d'accions i de processos

Capítol primer. Acumulació d'accions

Secció primera. Classes d'acumulació d'accions

Article 94. *Acumulació objectiva i eventual d'accions*

Article 95. *Acumulació subjectiva d'accions*

Secció segona. Tramitació de l'acumulació d'accions

Article 96. *Admissibilitat de l'acumulació d'accions*

Article 97. *Preclusió de l'acumulació d'accions. Ampliació objectiva i subjectiva de la demanda*

Capítol segon. *Acumulació de processos*

Secció primera. *Disposicions generals sobre l'acumulació de processos*

Article 98. *Requisits de l'acumulació de processos*

Article 99. *Sol·licitud i efectes de l'acumulació de processos*

Article 100. *Acumulació necessària de processos*

Article 101. *Improcedència de l'acumulació de processos*

Article 102. *Procés en què s'ha de demanar i decidir l'acumulació*

Secció segona. *Acumulació de processos pendents davant un mateix tribunal*

Article 103. *Sol·licitud d'acumulació de processos*

Article 104. *No admissió de la sol·licitud d'acumulació de processos*

Article 105. *Decisió sobre l'acumulació de processos i recurs*

Article 106. *Efectes de l'acumulació de processos*

Secció tercera. *Acumulació de processos pendents davant tribunals diferents*

Article 107. *Normes aplicables*

Article 108. *Sol·licitud de l'acumulació de processos*

Article 109. *Requeriment de tramesa dels processos acumulats*

Article 110. *Recepció del requeriment i audiència de les parts*

Article 111. *Efectes de l'acceptació o no acceptació del requeriment*

Article 112. *Resolució de la discrepància i recurs*

Article 113. *Requeriments múltiples d'acumulació*

Secció quarta. *Acumulació de processos singulars a processos universals*

Article 114. *Acumulació de processos singulars a processos universals*

Llibre segon. *Procediments civils*

Títol I. *Classes de procediments i quantia dels processos*

Article 115. *Classes i determinació del procediment*

Article 116. *Àmbit del procediment ordinari*

Article 117. *Àmbit del procediment abreujat*

Article 118. *Determinació de la quantia del procés*

Article 119. *Control i impugnació de la classe de procediment i la quantia del procés*

Títol II. *Presentació de documents i escrits*

Article 120. *Documents processals*

Article 121. *Documents sobre el fons*

Article 122. *Documents exigits en casos especials*

Article 123. *Forma de presentació dels documents públics*

Article 124. *Forma de presentació dels documents privats*

Article 125. *Preclusió de la presentació de documents*

Article 126. *Supòsits excepcionals de presentació dels documents després de la demanda i la contesta*

Article 127. *Presentació d'escrits i documents*

Article 128. *Trasllat de còpies d'escrits i documents*

Article 129. *Omissió i inexactitud dels escrits i documents*

Títol III. *Procediment ordinari*

Capítol primer. *Al·legacions inicials*

Secció primera. *Demanda*

Article 130. *Forma i contingut de la demanda*

Article 131. *Admissió de la demanda*

Article 132. *Trasllat de la demanda*

Secció segona. *Contesta i reconvençió*

Article 133. *Forma i contingut de la contesta*

Article 134. *Forma i contingut de la reconvençió*

Article 135. *Admissió de la reconvençió*

Article 136. *Destinatari de la reconvençió*

Article 137. *Trasllat de la demanda reconvençional i contesta reconvençional*

Article 138. *Tractament processal de les excepcions de nul·litat i de compensació*

Secció tercera. *Al·legacions posteriors a la demanda i la contesta*

Article 139. *Fets nous o de nova notícia*

Secció quarta. *Rebel·lia processal*

Article 140. *Declaració de rebel·lia del demandat*

Article 141. *Notificacions al rebel*

Article 142. *Interposició de recursos pel rebel*

Article 143. *Rescissió de sentències fermes a instància del rebel*

Article 144. *Termini i procediment de rescissió de sentències fermes*

Article 145. *Sentència de rescissió i continuació posterior del procés*

Capítol segon. *Efectes de la litispendència del procés*

Article 146. *Litispendència*

Article 147. *Perpetuació de la jurisdicció*

Article 148. *Prohibició del canvi de la demanda*

Article 149. *Perpetuació de l'estat de les coses o les persones*

Capítol tercer. *Audiència prèvia*

Secció primera. *Citació i intervenció, finalitats de l'audiència prèvia i conciliació*

Article 150. *Citació i intervenció en l'audiència prèvia*

Article 151. *Finalitats de l'audiència prèvia*

Article 152. *Conciliació*

Secció segona. *Resolució de qüestions processals*

Article 153. *Qüestions processals*

Article 154. *Procediment de resolució de les qüestions processals*

Article 155. *Falta de capacitat per ser part o de capacitat processal*

Article 156. *Improcedència de l'acumulació d'accions*

Article 157. *Cosa jutjada o litispèndència*

Article 158. *Manca de liticonsorci passiu necessari*

Article 159. *Inadequació del procediment per raó de la quantia*

Article 160. *Inadequació del procediment per raó de la matèria*

Article 161. *Defecte legal en la manera de proposar la demanda o la reconvenió*

Secció tercera. *Al·legacions complementàries i aportació de documents*

Article 162. *Al·legacions i peticions complementàries*

Article 163. *Fets nous o de nova notícia*

Article 164. *Aportació de documents*

Secció quarta. *Pronunciament sobre els documents i fixació dels fets controvertits*

Article 165. *Pronunciament sobre els documents i els dictàmens aportats al procés*

Article 166. *Fixació dels fets controvertits i acció contradictòria*

Article 167. *Sentència immediata*

Secció cinquena. *Proposició i admissió de les proves*

Article 168. *Proposició de les proves*

Article 169. *Admissió de les proves*

Secció sisena. *Conclusió de l'audiència prèvia i assenyalament del judici oral*

Article 170. *Conclusió de l'audiència prèvia*

Article 171. *Assenyalament del judici oral*

Capítol quart. *Disposicions generals sobre la prova*

Secció primera. *Normes generals sobre la prova*

Article 172. *Objecte i necessitat de la prova*

Article 173. *Iniciativa de l'activitat probatòria*

Article 174. *Admissió de la prova i recurs*

Article 175. *Il·licitud de la prova*

Article 176. *Pràctica de la prova*

Article 177. *Incomunicació dels declarants*

Article 178. *Interrogatori domiciliari*

Article 179. *Acarament entre els declarants*

Article 180. *Obligatorietat de comparèixer al judici oral*

Article 181. *Forma de practicar la prova*

Article 182. *Formulació de les preguntes a les parts, els testimonis i els perits*

Secció segona. *Exhibició de documents*

Article 183. *Deure d'exhibició de documents entre les parts*

Article 184. *Efectes de la negativa a l'exhibició de documents*

Article 185. *Exhibició de documents per tercers*

Article 186. *Incorporació dels documents exhibits*

Article 187. *Deure d'exhibició de documents de les entitats públiques*

Secció tercera. *Pericial cal·ligràfica i confrontació de documents electrònics*

Article 188. *Finalitat i sol·licitud de la pericial cal·ligràfica o de la confrontació de documents electrònics*

Article 189. *Documents indubitats i pràctica de la pericial cal·ligràfica o de la confrontació de documents electrònics*

Capítol cinquè. *Mitjans i pràctica de la prova*

Article 190. *Mitjans de prova*

Secció primera. *Confessió en judici o interrogatori de les parts*

Article 191. *Subjectes de la confessió en judici o interrogatori de les parts*

Article 192. *Incompareixença de les parts a la confessió en judici o interrogatori de les parts*

Article 193. *Respostes de la confessió en judici o interrogatori de les parts*

Article 194. *Negativa a declarar i respostes evasives o no concloents*

Article 195. *Declaració sobre fets no personals*

Article 196. *Valoració de la confessió en judici o interrogatori de les parts*

Secció segona. *Interrogatori de testimonis*

Article 197. *Testimonis*

Article 198. *Testimonis perits*

Article 199. *Idoneïtat per ser testimoni*

Article 200. *Designació dels testimonis*

Article 201. *Rebuig dels testimonis*

Article 202. *Indemnització als testimonis*

Article 203. *Jurament o promesa dels testimonis*

Article 204. *Testimonis amb deure de guardar secret*

Article 205. *Preguntes generals de l'interrogatori de testimonis*

Article 206. *Respostes de l'interrogatori de testimonis*

Article 207. *Valoració de l'interrogatori de testimonis*

Secció tercera. Dictàmens pericials

Article 208. *Finalitat dels dictàmens pericials*

Article 209. *Condicions i titulació dels perits*

Article 210. *Drets i deures dels perits*

Article 211. *Relacions de perits*

Article 212. *Designació judicial dels perits*

Article 213. *Acceptació i presa de possessió dels perits*

Article 214. *Recusació i rebuig dels perits*

Article 215. *Pressupost dels dictàmens pericials i provisió de fons*

Article 216. *Auxili judicial als perits*

Article 217. *Operacions pericials*

Article 218. *Emissió i trasllat dels dictàmens pericials*

Article 219. *Contingut dels dictàmens pericials*

Article 220. *Contradicció dels dictàmens pericials*

Article 221. *Honoraris professionals dels perits*

Article 222. *Valoració dels dictàmens pericials*

Secció quarta. Reconeixements judicials

Article 223. *Finalitat i lloc dels reconeixements judicials*

Article 224. *Proposició i determinació dels reconeixements judicials*

Article 225. *Desenvolupament dels reconeixements judicials*

Article 226. *Reconeixements judicials de persones*

Article 227. *Concurrencia dels reconeixements judicials amb altres proves*

Article 228. *Acta dels reconeixements judicials*

Article 229. *Valoració dels reconeixements judicials*

Secció cinquena. Documents públics

Article 230. *Documents públics*

Article 231. *Valor probatori dels documents públics*

Article 232. *Impugnació del valor probatori dels documents públics*

Article 233. *Documents públics no susceptibles de confrontació o comprovació*

Article 234. *Documents públics estrangers*

Secció sisena. Documents privats

Article 235. *Documents privats*

Article 236. *Valor probatori dels documents privats*

Article 237. *Impugnació del valor probatori dels documents privats*

Secció setena. Presumpcions

Article 238. *Presumpcions legals*

Article 239. *Presumpcions judicials*

Capítol sisè. Judici oral

Secció primera. Celebració del judici oral

Article 240. *Compareixença de les parts*

Article 241. *Qüestions prèvies*

Article 242. *Pràctica de les proves*

Article 243. *Resolucions de viva veu i protesta*

Article 244. *Conclusions*

Secció segona. Diligències per a millor proveir

Article 245. *Sol·licitud i resolució de les diligències per a millor proveir*

Article 246. *Pràctica de les diligències per a millor proveir*

Capítol setè. Sentència

Article 247. *Termini per dictar la sentència*

Article 248. *Exhaustivitat, motivació i congruència de la sentència*

Article 249. *Motivació de la sentència*

Article 250. *Recurs contra la sentència. Cosa jutjada material*

Títol IV. Procediment abreujat

Article 251. *Normes aplicables*

Article 252. *Demanda. Al·legacions posteriors i litispendència*

Article 253. *Admissió i trasllat de la demanda*

Article 254. *Contesta i reconvençió*

Article 255. *Admissió de les proves*

Article 256. *Assenyalament del judici oral i incompareixença de les parts*

Article 257. *Desenvolupament del judici oral*

Article 258. *Sentència i diligències per a millor proveir*

Article 259. *Recurs contra la sentència*

Títol V. Procediments especials

Capítol primer. Procediment d'injunció

Article 260. *Àmbit del procediment d'injunció*

Article 261. *Petició*

Article 262. *Admissió de la petició*

Article 263. *Clàusules abusives*

Article 264. *Trasllat de la petició i requeriment*

Article 265. *Pagament i incompareixença o no oposició del deutor*

Article 266. *Oposició del deutor*

Article 267. *Finalització del procés*

Capítol segon. *Procediment de tutela sumària*

Article 268. *Àmbit del procediment de tutela sumària*

Article 269. *Classes de tuteles sumàries*

Article 270. *Normes aplicables*

Article 271. *Demanda*

Article 272. *Admissió i trasllat de la demanda*

Article 273. *Assenyament de la vista i actuacions prèvies a la vista*

Article 274. *Incompareixença de les parts a la vista*

Article 275. *Desenvolupament de la vista*

Article 276. *Sentència i recurs*

Capítol tercer. *Procediment d'arrendaments*

Article 277. *Àmbit del procediment d'arrendaments*

Article 278. *Normes aplicables*

Article 279. *Legitimació activa i passiva*

Article 280. *Contesta i reconvençió*

Article 281. *Enervació de l'acció*

Article 282. *Retorn provisional de la possessió de la finca*

Article 283. *Admissió de les proves i assenyament del judici oral*

Article 284. *Sentència i recurs*

Capítol quart. *Procediment laboral*

Article 285. *Àmbit del procediment laboral*

Article 286. *Normes aplicables*

Article 287. *Legitimació activa i passiva*

Article 288. *Contesta i reconvençió*

Article 289. *Admissió de les proves i assenyament del judici oral*

Article 290. *Sentència, recurs, costes i comunicació*

Capítol cinquè. *Disposicions generals sobre els processos de persona i família*

Article 291. *Àmbit d'aplicació*

Article 292. *Normes aplicables*

Article 293. *Intervenció del Ministeri Fiscal*

Article 294. *Indisponibilitat de l'objecte del procés*

Article 295. *Preclusió processal, fets controverits i prova d'ofici*

Article 296. *Tramitació preferent, publicitat i comunicació*

Capítol sisè. *Procediment de família*

Secció primera. *Disposicions generals*

Article 297. *Àmbit del procediment de família*

Article 298. *Legitimació activa i extinció de l'acció*

Secció segona. *Mesures provisionals*

Article 299. *Mesures provisionals amb caràcter general*

Article 300. *Mesures provisionals en cas d'urgència o necessitat*

Article 301. *Recurs*

Secció tercera. *Al·legacions i proves*

Article 302. *Contesta i reconvençió*

Article 303. *Conveni*

Article 304. *Admissió de les proves i assenyament del judici oral*

Article 305. *Declaracions escrites dels testimonis*

Secció quarta. *Sentència i recurs*

Article 306. *Sentència i recurs*

Capítol setè. *Procediment de modificació de la capacitat*

Article 307. *Àmbit del procediment de modificació de la capacitat*

Article 308. *Legitimació activa i passiva*

Article 309. *Mesures provisionals*

Article 310. *Demanda*

Article 311. *Contesta i reconvençió*

Article 312. *Admissió de les proves i assenyament del judici oral*

Article 313. *Especificitats durant el judici oral*

Article 314. *Supòsits excepcionals*

Article 315. *Sentència i recurs*

Article 316. *Pretensions accessòries*

Article 317. *Revocació o canvis en la modificació de la capacitat*

Article 318. *Declaració de prodigalitat*

Capítol vuitè. *Altres procediments especials*

Article 319. *Altres procediments especials*

Títol VI. *Recursos contra les resolucions processals*

Capítol primer. *Disposicions generals*

Article 320. *Dret i finalitat dels recursos*

Article 321. *Termini per interposar els recursos*

Article 322. *Efectes dels recursos*

Article 323. *Desistiment dels recursos*

Capítol segon. *Recurs de reposició*

Article 324. *Resolucions susceptibles de recurs*

Article 325. *Tramitació i decisió del recurs*

Capítol tercer. *Impugnació dels acords del secretari judicial, del saig i del notari*Article 326. *Resolucions susceptibles d'impugnació*Article 327. *Competència per conèixer i resoldre la impugnació*Article 328. *Tramitació i resolució de la impugnació***Capítol quart.** *Recurs d'apel·lació***Secció primera.** *Recurs d'apel·lació contra les sentències definitives*Article 329. *Resolucions susceptibles de recurs*Article 330. *Àmbit del recurs d'apel·lació*Article 331. *Competència per conèixer i resoldre el recurs d'apel·lació*Article 332. *Motius d'apel·lació*Article 333. *Proves en la segona instància*Article 334. *Interposició i admissió del recurs d'apel·lació*Article 335. *Trasllat i oposició al recurs d'apel·lació*Article 336. *Recurs d'adhesió*Article 337. *Designació del magistrat ponent*Article 338. *Admissió de les proves i assenyalament i desenvolupament de la vista*Article 339. *Sentència i recurs***Secció segona.** *Recurs d'apel·lació contra les altres resolucions processals definitives*Article 340. *Resolucions susceptibles de recurs*Article 341. *Competència per conèixer i resoldre el recurs d'apel·lació*Article 342. *Procediment***Títol VII.** *Judici de revisió*Article 343. *Àmbit del judici de revisió*Article 344. *Competència per conèixer i resoldre el judici de revisió*Article 345. *Termini i legitimació activa*Article 346. *Admissió de la demanda*Article 347. *Designació del magistrat ponent i trasllat de la demanda*Article 348. *Mesures cautelars i sentència*Article 349. *Efectes de la sentència***Títol VIII.** *Costes processals*Article 350. *Disposicions generals*Article 351. *Costes processals en cas de renúncia, desistiment, transacció i caducitat de les actuacions*Article 352. *Costes processals en cas d'aplanament*Article 353. *Costes processals en els processos incidentals*Article 354. *Costes processals en els recursos*Article 355. *Pronunciament i pactes sobre les costes processals*Article 356. *Abast de les costes processals*Article 357. *Sol·licitud d'execució de les costes processals*Article 358. *Taxació de les costes processals i trasllat*Article 359. *Impugnació de la taxació de les costes processals***Llibre tercer.** *Assegurament de les sentències condemnatòries***Capítol primer.** *Disposicions generals*Article 360. *Abast de les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries*Article 361. *Competència, termini i classes de mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries***Capítol segon.** *Sol·licitud, decisió i pràctica de les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries*Article 362. *Sol·licitud de mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries*Article 363. *Decisió sobre les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries*Article 364. *Pràctica de les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries***Capítol tercer.** *Oposició a les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries*Article 365. *Motius d'oposició i substitució de les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries*Article 366. *Procediment d'oposició a les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries***Capítol quart.** *Confirmació o revocació de les sentències condemnatòries assegurades*Article 367. *Confirmació de les sentències condemnatòries assegurades*Article 368. *Revocació de les sentències condemnatòries assegurades***Llibre quart.** *Execució forçosa de les resolucions judicials i els altres títols executius***Títol I.** *Disposicions generals***Capítol primer.** *Normes generals sobre l'execució forçosa*Article 369. *Títols executius*Article 370. *Títols executius estrangers*Article 371. *Execució forçosa de les sentències declaratives i constitutives*Article 372. *Acumulació de processos en període d'execució forçosa*Article 373. *Caducitat de l'acció executiva*

Article 374. Competència del tribunal en període d'execució forçosa

Article 375. Competència del saig en període d'execució forçosa

Article 376. Competència del tribunal en casos d'impugnació en període d'execució forçosa

Article 377. Tercers del procés en període d'execució forçosa

Article 378. Intervenció de l'advocat i el procurador en període d'execució forçosa

Article 379. Costes de l'execució forçosa

Capítol segon. Subjectes del procés en període d'execució forçosa

Article 380. Parts del procés en període d'execució forçosa

Article 381. Execució forçosa en casos de successió

Article 382. Execució forçosa en casos de deutors solidaris

Capítol tercer. Demanda d'execució i despatx de l'execució forçosa

Article 383. Fonament de l'acció executiva

Article 384. Demanda i sol·licitud d'execució

Article 385. Presentació de la demanda o la sol·licitud d'execució

Article 386. Admissió de la demanda o la sol·licitud d'execució

Article 387. Aute i acord d'execució

Article 388. Denegació del despatx de l'execució i recurs

Capítol quart. Oposició a l'execució forçosa i impugnació dels actes d'execució

Article 389. Oposició a l'execució forçosa

Article 390. Motius d'oposició a l'execució forçosa

Article 391. No admissió de l'oposició a l'execució forçosa

Article 392. Tramitació i decisió de l'oposició a l'execució forçosa

Article 393. Impugnació dels actes d'execució

Capítol cinquè. Suspensió i acabament de l'execució forçosa

Article 394. Suspensió de l'execució forçosa

Article 395. Suspensió i acabament de l'execució forçosa en casos de revisió, rescissió i nul·litat d'actuacions

Article 396. Suspensió de l'execució forçosa en casos de recursos i impugnacions

Article 397. Suspensió de l'execució forçosa en cas de concurrència amb una execució concursal

Article 398. Suspensió de l'execució forçosa en cas de prejudicialitat penal

Article 399. Acabament i sobreseïment de l'execució forçosa

Títol II. Execució forçosa dinerària

Capítol primer. Determinació de la quantitat líquida

Article 400. Objecte de l'execució forçosa dinerària

Article 401. Quantitats objecte de l'execució forçosa dinerària

Article 402. Deute en moneda estrangera

Article 403. Ampliació de l'execució forçosa dinerària

Capítol segon. Actes de l'execució forçosa dinerària

Article 404. Embargament, garantia i alienació dels béns i drets

Article 405. Entrega de béns mobles o immobles

Títol III. Execució forçosa no dinerària

Capítol primer. Disposicions generals

Article 406. Objecte de l'execució forçosa no dinerària

Article 407. Requeriment i mesures de garantia de l'execució forçosa no dinerària

Capítol segon. Execució d'entrega de béns mobles o immobles

Article 408. Entrega de coses mobles determinades, documents o animals

Article 409. Entrega de coses genèriques o indeterminades

Article 410. Entrega de béns immobles en concepte d'execució específica

Article 411. Existència d'ocupants als béns immobles que s'han d'entregar

Capítol tercer. Execució d'obligacions de fer i no fer

Article 412. Obligacions de fer no personalíssimes

Article 413. Obligacions de fer personalíssimes

Article 414. Obligacions de no fer

Article 415. Obligacions d'emetre una declaració de voluntat

Capítol quart. Procediment de liquidació

Article 416. Àmbit del procediment de liquidació i normes aplicables

Article 417. Petició de liquidació i trasllat

Article 418. No oposició del deutor

Article 419. Oposició del deutor i vista

Article 420. Aute i recurs

Títol IV. Reconeixement i execució de resolucions judicials o administratives estrangeres

Capítol primer. Reconeixement i execució de resolucions judicials estrangeres que adopten mesures cautelars o provisionals

Article 421. *Tramitació del reconeixement i l'execució de resolucions judicials estrangeres que adopten mesures cautelars o provisionals*

Article 422. *Decisió sobre el reconeixement i l'execució de resolucions judicials estrangeres que adopten mesures cautelars o provisionals i recurs*

Capítol segon. *Reconeixement i execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a pensions compensatòries*

Article 423. *Tramitació del reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a pensions compensatòries*

Article 424. *Decisió sobre el reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a pensions compensatòries i recurs*

Capítol tercer. *Reconeixement i execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a la custòdia de menors d'edat*

Article 425. *Tramitació del reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a la custòdia de menors d'edat*

Article 426. *Decisió sobre el reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a la custòdia de menors d'edat i recurs*

Capítol quart. *Reconeixement i execució de resolucions judicials fermes estrangeres*

Article 427. *Pressupòsits i abast del reconeixement i l'execució de resolucions judicials fermes estrangeres*

Article 428. *Criteris per al reconeixement i l'execució de resolucions judicials fermes estrangeres*

Article 429. *Procediment d'exequàtur*

Llibre cinquè. *Jurisdicció voluntària*

Capítol primer. *Disposicions generals*

Article 430. *Àmbit de la jurisdicció voluntària*

Article 431. *Objecte de la jurisdicció voluntària*

Article 432. *Competència judicial o notarial i intervenció del Ministeri Fiscal*

Article 433. *Normes aplicables*

Capítol segon. *Procediment de jurisdicció voluntària*

Article 434. *Sol·licitud de jurisdicció voluntària*

Article 435. *Admissió i trasllat de la sol·licitud de jurisdicció voluntària*

Article 436. *Mesures cautelars i vista*

Article 437. *Resolució de la sol·licitud de jurisdicció voluntària*

Article 438. *Recursos i impugnacions*

Article 439. *Costes*

Disposició addicional primera. *Arrendaments rústics*

Disposició addicional segona. *Marques, drets d'autor i drets veïns, i patents*

Disposició addicional tercera. *Referències normatives*

Disposició addicional quarta. *Actualització de quantitats*

Disposició transitòria primera. *Normes processals*

Disposició transitòria segona. *Mesures cautelars*

Disposició transitòria tercera. *Caducitat de les actuacions*

Disposició transitòria quarta. *Normes aplicables en relació amb les disposicions finals tercera i desena*

Disposició transitòria cinquena. *Normes de competència*

Disposició derogatòria

Disposició final primera. *Modificació del Decret sobre la cessació de pagaments i fallides*

Disposició final segona. *Modificació de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal*

Disposició final tercera. *Modificació de la Llei qualificada de la Justícia*

Disposició final quarta. *Modificació de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional*

Disposició final cinquena. *Modificació de la Llei transitòria de procediments judicials*

Disposició final sisena. *Modificació de la Llei de marques*

Disposició final setena. *Modificació de la Llei qualificada del matrimoni*

Disposició final vuitena. *Modificació de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat*

Disposició final novena. *Modificació de la Llei del Registre Civil*

Disposició final desena. *Modificació de la Llei del Ministeri Fiscal*

Disposició final onzena. *Modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal*

Disposició final dotzena. *Modificació de la Llei sobre drets d'autor i drets veïns*

Disposició final tretzena. *Modificació de la Llei d'arrendaments de finques urbanes*

Disposició final catorzena. *Modificació de la Llei de la radiodifusió i televisió pública i de creació de la societat pública Ràdio i Televisió d'Andorra, SA*

Disposició final quinzena. *Modificació de la Llei de taxes judicials*

Disposició final setzena. *Modificació de la Llei de propietat horitzontal*

Disposició final dissetena. *Modificació de la Llei qualificada d'incapacitació i organismes tutelars*

Disposició final divuitena. *Modificació de la Llei qualificada de les unions estables de parella*

Disposició final dinovena. *Modificació de la Llei del Codi de relacions laborals*

Disposició final vintena. *Modificació de la Llei de patents*

Disposició final vint-i-unena. *Modificació de la Llei del saig*

Disposició final vint-i-dosena. *Modificació de la Llei de l'embargament*

Disposició final vint-i-tresena. *Modificació de la Llei de la successió per causa de mort*

Disposició final vint-i-quatrena. *Modificació de la Llei d'arbitratge del Principat d'Andorra*

Disposició final vint-i-cinquena. *Modificació de la Llei de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra*

Disposició final vint-i-sisena. *Modificació de la Llei del notariat*

Disposició final vint-i-setena. *Qualificació de la Llei*

Disposició final vint-i-vuitena. *Publicació de textos consolidats*

Disposició final vint-i-novena. *Entrada en vigor de la Llei*

Exposició de motius

I. Introducció i antecedents

La justícia és un concepte complex que constitueix, per una banda, un dels fonaments de la societat i, per una altra banda, un anhel bàsic dels homes i les dones que la demanen i l'esperen com una mena de necessitat espiritual que s'integra en el conjunt de valors bàsics. És per això que cal procurar que la regulació dels procediments judicials, i concretament les normes sobre la forma com se substancien i es decideixen els processos judicials, sigui eficient, útil i entesa per totes les persones que l'han d'aplicar, i també pel conjunt de la societat a la qual es dirigeixen, atès que les normes jurídiques sobre els procediments judicials regulen a la vegada un dret fonamental i un servei essencial de l'Estat.

El procés de codificació legal ha estat seguit per la majoria d'estats moderns democràtics, i es fonamenta en la necessitat de proveir la societat d'un conjunt de normes agrupades per matèries que regulin d'una forma clara i eficaç tots els aspectes de cadascuna d'aquestes matèries. En el marc d'aquest

impuls codificador tenen una importància especial les lleis processals que regulen la substanciació dels processos judicials i que serveixen als ciutadans per fer efectiu el dret a la jurisdicció consagrat a l'article 10 de la Constitució, el qual els atorga el dret d'accedir a la jurisdicció i a obtenir-ne una decisió fonamentada en dret, i el dret a un procés degut, substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei. Així, la defensa en judici dels drets dels ciutadans s'eleva al rang de dret fonamental, cosa que exigeix que hi hagi un procés degut que respecti els drets i els interessos de totes les parts del procés, i que finalitzi mitjançant una decisió que pugui ser com més justa millor. És la recerca d'aquest ideal de justícia que fonamenta aquest Codi de procediment civil, el qual ha de permetre que Andorra disposi d'una regulació processal moderna i completa del procés civil, i que s'afegeix a la regulació que ja hi ha en matèria processal administrativa i penal.

L'impuls codificador a Europa data de mitjan segle XIX, quan arran dels canvis polítics i econòmics esdevinguts, els països europeus van començar a redactar codis substantius i processals per donar seguretat i transparència, tant al marc jurídic substantiu com als procediments d'enjudiciament, mitjançant codis integrats per normes estructurades, modernes i ben conegudes per tots els intervinents en els processos judicials. Andorra no es va afegir en aquell moment a l'impuls codificador, però ho està fent en els darrers anys davant la necessitat d'adaptar les lleis a les noves realitats i sensibilitats, i també als canvis tecnològics. Són notòries i evidents, en aquest sentit, les transformacions profundes que experimenten les societats modernes, les quals reclamen actualment procediments respectuosos amb els drets fonamentals i alhora àgils i senzills, tot prescindint de formalitats vàcues i tràmits innecessaris que impedeixen i dificulten el dret de demanar i l'activitat d'impartir justícia. En efecte, les normes processals han de servir al fi que els és propi i que no és cap altre que ser el vehicle formal i garantista per impulsar, substanciar i resoldre les demandes dels ciutadans en un termini de temps raonable. Tot plegat mitjançant un sistema procedimental que permeti als tribunals de justícia dictar sentències fonamentades que posin fi als litigis i que compleixin l'objectiu assignat al sistema judicial en un Estat modern, el qual consisteix a dirimir les disputes tot afavorint així la pau social.

Fins ara, el Principat d'Andorra ha tingut un dèficit en matèria processal civil, atès que només disposava d'una regulació fragmentada i no adaptada completament al marc constitucional vigent. El capítol quart del llibre segon del *Manual Digest*, redactat l'any 1748 per Antoni Fiter i Rossell, estableix que "Enlo principi dela Causa, com tambe

en son progres, y definició, o sentencia deu observar lo Jutge, lo modo, forma y disposicio del dret Comú (que es lo que se observa en las Valls de Andorra) menos en aquellas Cosas en que es abregat per alguna lley patria, Contria Consuetut, las quals se deuen Observar las las. per Exemple: [...]”. Aquestes normes breus s’acompanyaven d’una instrucció als batlles sobre el procediment civil del 1740, que conté disposicions relatives a la tramitació dels processos civils, però no és fins entrat el segle XX i durant tot aquest segle, amb la Instrucció sobre el recurs de revisió del 24 de gener de 1905, i amb els decrets emanats dels delegats permanents dels coprínceps, i, sobretot, dels veguers reunits com a Tribunal de Corts o a proposta del jutge d’apel·lacions, que es van establint unes regles processals fixes, per bé que disperses i no sempre del tot completes. A tall d’exemple, es pot esmentar el Decret del 16 de febrer de 1918 sobre citació a judici; el Decret de l’1 de maig de 1922 sobre el procediment per l’administració de justícia, mitjançant el qual es regeix el procediment civil que, després, amb la creació del procediment abreujat mitjançant el Decret del 22 de novembre de 1968, va esdevenir el procediment ordinari; el Decret del mateix 1 de maig de 1922 sobre embargaments preventius; el Decret del 9 de març de 1974 sobre el procediment laboral, o el Decret del 4 de febrer de 1986 que adapta i actualitza o crea noves normes relatives als procediments civils abreujats i de mínima quantia, o al procediment d’execució forçosa.

Aquest dèficit persisteix malgrat que les normes processals civils es van començar a modernitzar en virtut de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, que va establir les bases del sistema de justícia andorrà d’acord amb el que estableix la Constitució. La Llei qualificada de la Justícia es va completar amb la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, que tenia la vocació de servir de pont entre l’antic i el nou sistema d’enjudiciament civil que s’havia de promulgar. Així, l’exposició de motius de la Llei transitòria de procediments judicials estableix que “és obvi que s’haurà de procedir a l’elaboració d’una Llei general de Procediments que contempli de manera total, coherent i harmònica la totalitat dels mateixos, essent pensats amb unitat de criteri científic, tècnic i polític. Tal tasca per la seva magnitud tècnica jurídica i complexitat és preferible deixar-la a la nova legislatura”.

Tot i que han transcorregut més de vint anys de llavors ençà, s’ha decidit afrontar la tasca d’elaborar el Codi de procediment civil d’acord amb aquests mateixos principis i idees, i també intentant donar resposta a les necessitats socials dels temps presents

mitjançant una llei moderna i útil. És per aquest motiu que el Codi que es promou és el fruit del treball endegat per una comissió impulsada des del Govern en què han estat representats i han participat, d’una banda, experts en dret processal i, d’altra banda, els intervinents directes en el sistema d’impartir la justícia; a saber, els batlles, els magistrats, els representants del Ministeri Fiscal, els secretaris judicials, els advocats, els procuradors i els saigs. Tots ells han contribuït amb les seves consideracions, propostes i necessitats a assolir un text legal que ha de servir com a punta de llança per elevar el servei de la justícia a la consideració social que es mereix i que els ciutadans esperen.

L’elaboració del Codi de procediment civil ha seguit el mandat de proveir una nova regulació dotada de ple criteri científic i tècnic, amb una atenció especial als dos eixos següents: el respecte i la continuació de la tradició jurídica andorrana, i la regulació senzilla, ordenada i consecutiva de les institucions i les normes processals, amb la finalitat de facilitar-ne al màxim l’entesa i l’ús. Com s’ha dit, la Llei que ens ocupa atén especialment la tradició jurídica pròpia, però també les tradicions jurídiques francesa i espanyola, que responen, en definitiva, a una mateixa influència i al mateix àmbit al qual Andorra també pertany. Si bé les lleis processals, pel seu caràcter tècnic, acostumen a no ser tan dipositàries de tradicions jurídiques com ho són les lleis substantives que regulen, per exemple, l’herència o l’adquisició i la transmissió dels béns, no és menys cert que hi ha denominacions, usos forenses i formes que s’han volgut conservar. N’és un exemple el termini processal inusual de tretze dies que empen les lleis processals vigents, així com altres institucions i procediments que s’han mantingut com a singularitats del dret processal andorrà. També s’ha atès la tradició jurídica comparada i, particularment, els sistemes processals espanyol i francès. En aquest sentit, cal assenyalar que la Ley de Enjuiciamiento Civil i el Code de Procédure Civile tenen un fonament similar, si bé la norma espanyola, promoguda l’any 2000, es beneficia de la modernitat davant de l’antiguitat relativa de la norma francesa, impulsada a partir del 1973 i que s’ha imposat definitivament com a codi únic en virtut d’una llei del 20 de desembre del 2007.

No obstant això, en virtut d’aquest Codi de procediment civil s’ha volgut promoure una norma pròpia i genuïnament andorrana que contingui una regulació estructurada i eficaç destinada a servir de bon instrument de resolució dels conflictes en l’àmbit civil. Cal destacar l’aposta decidida per la introducció plena a la Llei de les noves tecnologies pel que fa a les comunicacions processals, i també a la documentació de les actuacions. Tot plegat tenint

en compte el procés coetani d'implantació d'un sistema informàtic prop de la nostra Administració de justícia que ha de permetre la comunicació, la notificació i l'arxivament dels documents processals mitjançant sistemes electrònics. La posada en marxa d'aquest sistema, que transcendeix el Codi de procediment civil, troba empara en la modificació recent de la Llei qualificada de la Justícia, en virtut de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, i ha de suposar una millora del sistema de procediment civil en termes de temps i d'estalvi econòmic, així com una garantia més gran per a tots els intervinents en el sistema de justícia.

II. Estructura del Codi de procediment civil

El Codi de procediment civil es fonamenta en la regulació ordenada i consecutiva de les institucions i les normes processals de la forma més respectuosa possible amb el desenvolupament natural d'un procés. Així, el Codi comença amb un primer títol dedicat als principis rectoris dels processos judicials en què es regulen qüestions essencials com el principi d'audiència, l'impuls processal, la bona fe i el frau processal, o el principi de preclusió. Es tracta, a la manera del Code de Procédure Civile francès, de regular disposicions inicials que estableixin els principis que han de fonamentar el sistema d'impartir la justícia. En aquest sentit, aquesta Llei estableix la plena observança dels principis processals juridiconaturals del procés, com ho són els d'audiència i igualtat de les parts del procés. Quant als principis tècnics, el procés civil que s'hi regula es basa, ineludiblement, en els principis dispositiu i d'aportació de part, que garanteixen la vigència del principi de contradicció de les parts del procés. A més, també està regit plenament pel principi d'oralitat, en especial en la primera instància.

A continuació, el Codi desplega les normes processals amb un sentit pràctic notori, que pretén afavorir l'entesa de la Llei i l'exercici del dret. Cal destacar la regulació de dos blocs de normes: per una part, les normes dedicades a les institucions processals que es poden anomenar com a complementàries i, per altra part, la regulació del procediment ordinari. En el primer grup de normes es regulen els actes processals, les parts, la defensa jurídica i la representació processal, la competència judicial, les activitats prèvies a la demanda, incloses les diligències preliminars, les activitats de prova i les mesures cautelars, i l'acumulació d'accions i de processos. En el segon grup de normes es regula el procediment ordinari pròpiament dit, que es configura com el procediment tipus, s'estructura des d'una perspectiva pràctica d'acord amb l'ordre que segueixen els actes successius d'al·legacions de les parts i del tribunal, i finalitza amb la celebració del

judici oral amb la finalitat principal de portar a terme la pràctica de la prova. En el procediment ordinari es materialitzen els principis de publicitat, igualtat, oralitat, immediació, audiència i contradicció, que són el fonament dels procediments judicials moderns. La regulació del procés finalitza amb la sentència i, naturalment, amb totes les altres formes amb què pot finalitzar un procés, com ara l'aplanament, el desistiment o la transacció judicial.

La part final del Codi està dedicada a diverses qüestions complementàries i necessàries, i que a títol no exhaustiu són les següents: el procediment abreujat, els procediments especials, el sistema de recursos, el judici de revisió, les costes processals, l'assegurament de les sentències definitives de condemna, l'execució de les resolucions judicials, i la jurisdicció voluntària. Es tracta d'institucions clau per al bon desenvolupament de la Llei, a les quals es fa referència detallada més endavant, tot incidint en les novetats que s'introdueixen en relació amb aquestes institucions.

III. Normes bàsiques i principis del procediment civil

Tal com s'ha referit anteriorment, el Codi de procediment civil recull els principis processals juridiconaturals d'audiència i igualtat de les parts del procés. I, pel que fa als principis tècnics, el procés civil que s'hi regula es basa en els principis dispositiu i d'aportació de part, que garanteixen a la vegada la vigència del principi d'igualtat de les parts del procés. El principi d'escriptura regeix, lògicament, a l'inici del procés, en concret en els escrits de demanda i contesta, mentre que l'oralitat preval en el judici oral i en la pràctica de qualsevol acte de prova. En qualsevol cas, però, la Llei aposta per l'oralitat com a principi fonamental vertebrador del procés civil. L'oralitat, la concentració d'actes i la immediació del batlle o els magistrats en tots els actes de prova fan possible un procés amb totes les garanties, motiu pel qual la infracció d'aquesta necessària immediació judicial comporta la sanció de nul·litat.

El sistema de notificacions s'incardina en el procés com un mecanisme d'ofici, que s'inicia una vegada s'ha admès la demanda. Es preveu la unificació dels terminis per contestar, recórrer i acomplir altres tràmits. D'altra banda, la intervenció del procurador en els procediments judicials es configura com a potestativa, sense perjudici del fet que les persones jurídiques requereixin un representant processal en tots els casos, mentre que la intervenció de l'advocat esdevé sempre obligatòria, tret de determinats actes com ara en el procediment d'injunció o en el procediment abreujat, sempre que la quantia dels processos no superi 3.000 euros i 1.500 euros, respectivament.

IV. Competència objectiva i funcional. Sistema de recursos

La competència objectiva per conèixer en primera instància s'atribueix sempre i de forma exclusiva als batlles adscrits a les seccions civils del Tribunal de Batlles, amb independència de la quantia o el tipus d'assumpte. Aquesta atribució competencial a un tribunal unipersonal, que transcendeix la dicotomia que fins ara consagrava l'article 49 de la Llei qualificada de la Justícia, segons el qual els processos que se seguïen per un procediment abreujat eren jutjats per un batlle, mentre que els que se seguïen pel procediment ordinari eren jutjats per un tribunal col·legiat de batlles, es fonamenta en diverses consideracions. En primer lloc, en el canvi del sistema d'enjudiciament previst a la Llei, que es fonamenta en l'oralitat i la immediació de l'òrgan jurisdiccional de la primera instància. En un sistema de concentració de la prova en el judici oral, resulta més convenient que sigui un tribunal unipersonal qui conegui en la primera instància, tot reservant a un tribunal col·legiat el coneixement del recurs d'apel·lació, que en aquest cas s'atribueix a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, tal com s'ha esdevingut fins ara i d'ençà de la Constitució de 1993. Abans del 1993, segons assenyala Antoni Sabater i Tomàs en el llibre *Dret Civil d'Andorra*, “el poder judicial correspon a ambdós Coprínceps, que exerceixen en comú i junts per mitjà d'òrgans jurisdiccional públics, de diferent grau i que corresponen als Batlles [que apareixen per primera vegada al Pariatge de 1278 i són nomenats de forma paritària per cada copríncep o, si no hi és, pel veguer, en nombre d'un cadascun i de dos cadascun a partir del Decret del 8 de setembre de 1977], Jutge d'Apel·lacions [que també apareix ja en el Pariatge de 1278 i que és nomenat alternativament per cada copríncep de forma vitalícia, i cada cinc anys a partir del Decret del 30 de desembre de 1975] i Tribunals Superiors denominats de revisió [el Tribunal Superior de Perpinyà, creat mitjançant un Decret del 13 de juliol de 1888, i Tribunal Superior de la Mitra d'Urgell, creat mitjançant una instrucció del 24 de gener de 1905]”. Sense perjudici de les competències per jutjar en matèria civil que s'havia atribuït el Tribunal de Corts, o fins i tot els mateixos veguers, a finals del segle XIX i a principis del segle XX en alguns casos.

Quant a la competència funcional, i més concretament en matèria de recursos, el sistema doctrinalment acceptat en el nostre entorn jurídic és el que distingeix entre el recurs d'apel·lació i el de cassació. Ambdós tipus de recursos han de ser coneguts per tribunals diferents, i també són diferents els motius d'accés a cada recurs, perquè la seva naturalesa i funció són distints. Així, un sistema

processal amb un recurs de cassació necessita la instauració de dos tribunals: el tribunal d'apel·lació i el tribunal de cassació. No obstant això, en el cas andorrà aquesta diferenciació no és necessària atenent la dimensió de l'espai judicial i les seves necessitats. També s'ha de tenir en compte que el recurs de cassació es fonamenta en la necessitat d'unificar la doctrina jurisprudencial, cosa que resulta innecessària si només es compta amb un tribunal d'apel·lació, tal com s'esdevé al nostre país.

En conclusió, el sistema de competència objectiva atribueix la competència per conèixer tots els processos civils en la primera instància al batlle al qual correspongui per torn de la secció civil del Tribunal de Batlles que escaigui, com a tribunal unipersonal, mentre que l'apel·lació és competència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia. I per a la infracció dels drets fonamentals reconeguts a l'article 10 de la Constitució, es manté la possibilitat d'interposar un recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional.

Finalment, cal assenyalar que el Codi opta per denominar genèricament *tribunal* qualsevol òrgan judicial, sigui unipersonal o col·legiat. I s'ha volgut defugir de particularitzar, excepte quan era imprescindible, si la competència per fer un acte corresponia al secretari judicial o al batlle, per afavorir una distribució més flexible del treball judicial. És per això que també s'empra generalment el terme *tribunal* quan la Llei es refereix a les actuacions judicials en sentit ampli.

V. Classes de procediments

El Codi de procediment civil preveu dos classes de procediments: l'ordinari i l'abreujat. Tots dos procediments estan sotmesos als principis d'oralitat, concentració i immediació, que són els principis en què es fonamenta l'enjudiciament civil. A més, la Llei regula altres procediments especials, com ara el d'injunció, el de tutela sumària, el d'arrendaments, el laboral, el de família o el de modificació de la capacitat, i incideix en les normes comunes als processos relatius a la persona i la família.

El procediment ordinari és el procediment tipus per substanciar els assumptes la quantia dels quals és superior a 20.000 euros, els de quantia indeterminada i els que no tinguin designat un procediment especial per ser substanciat. Aquest procediment s'estructura amb una fase per escrit que s'inicia amb la demanda, seguida de la notificació i la contesta, una audiència prèvia, i un judici oral. L'audiència prèvia compleix les funcions de depurar els defectes processals, determinar l'objecte del procés, mediar entre les parts i proposar els mitjans de prova, entre altres finalitats.

El procediment abreujat és un procediment determinat per raó de la matèria o de la quantia. Se substancien en virtut d'aquesta classe de procediment els processos que es regeixen per un procediment especial, sense perjudici de les especialitats que prevegi el Codi, i els incidents que no tinguin atribuït un procediment específic, i també concorre el procediment abreujat quan es tracta de reclamacions de fins a 20.000 euros. Aquest procediment s'articula mitjançant una fase inicial d'al·legacions per escrit, a la qual segueix l'admissió de les proves proposades i l'assenyalament del judici oral. A més, es preveuen normes especials sobre l'aportació i la pràctica de la prova, i la possibilitat de prescindir del judici oral si només s'ha proposat prova documental i aquesta prova no ha estat impugnada. El procediment finalitza amb la sentència, que és susceptible de recurs d'apel·lació si la quantia del procés supera 1.500 euros, amb efecte de cosa jutjada respecte de les qüestions objecte del procés.

VI. Estructura i institucions principals del procediment ordinari i del procediment abreujat

El sistema processal contingut en el Codi de procediment civil es vertebrava al tomb del procediment ordinari com el procediment tipus per resoldre qualsevol litigi, tret dels que tinguin atribuït un altre procediment per raó de la matèria o la quantia. L'estructura del procediment ordinari, i també del procediment abreujat, és la següent:

a) La demanda i la contesta sempre es formulen per escrit, tant en el procediment ordinari com en el procediment abreujat. Un cop admesa la demanda, s'ha de notificar d'ofici al demandat. No hi ha rèplica ni dúplica, i únicament s'admet la possibilitat d'ampliar la demanda abans de la contesta del demandat, que s'ha de presentar dins el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què se li traslladi la demanda.

Les parts han de fer valer en els escrits de demanda i contesta totes les al·legacions i els fonaments de fet o de dret, i acompanyar-los de tots els documents i dictàmens pericials mitjançant els quals pretenguin donar suport a les seves pretensions. Per tant, el demandat inclou a la contesta totes les excepcions que tingui en relació amb el demandant, siguin processals, siguin de fons. Com es veurà, les excepcions processals es resolen durant l'audiència prèvia, per evitar sentències absolutòries en la instància que no entrin en el fons de l'assumpte. En el cas del procediment abreujat, el tribunal resol totes les excepcions a l'inici del judici oral si es tracta d'excepcions processals, o en la sentència si es tracta d'excepcions de fons. Regeix el principi de preclusió,

de manera que s'han de fer valer tots els fets a l'abast de les parts en virtut de la demanda o la contesta.

El demandat pot reconvenir sempre que la reconvecció es formuli de forma expressa i que hi hagi connexió amb l'objecte del procés delimitat per la demanda. L'acció reconvençional es resol a la sentència.

b) En el procediment ordinari es regula un acte processal que consisteix en l'audiència prèvia, amb les finalitats següents: oferir a les parts la possibilitat d'arribar a un acord, resoldre les excepcions processals, delimitar l'objecte del procés, i evacuar la proposició i l'admissió de les proves.

En definitiva, es tracta d'un acte oral que se situa entre les al·legacions de les parts i el judici oral, i que permet depurar el procés dels obstacles processals i delimitar amb claredat els termes del litigi amb la finalitat de concentrar l'esforç processal en la pràctica de les proves durant el judici oral. Amb aquest objectiu, les parts s'han de pronunciar sobre els fets i els documents presentats per les altres parts, de forma que es puguin fixar amb claredat els fets controvertits que constitueixen l'objecte del procés i sobre els quals ha de tenir lloc la pràctica de les proves. Les parts també poden, a l'audiència prèvia, formular al·legacions complementàries o fonamentades en fets nous o de nova notícia.

Una funció especialment important de l'audiència prèvia és la que té relació amb la proposició i l'admissió de les proves. Tal com s'ha esmentat, els documents en què les parts fonamenten el seu dret, així com els dictàmens pericials, s'han d'aportar amb la demanda i la contesta. I, d'aquesta manera, en el procediment ordinari la petició de prova té lloc a l'audiència prèvia d'acord amb els fets, els informes i les al·legacions que s'han versat i aportat mitjançant els escrits inicials del procés. Amb el benentès que el tribunal admet aquesta prova d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.

La prova s'admet i es practica sempre a instància de part, amb l'excepció de les diligències per a millor proveir, que es regulen com una excepció, i també en els supòsits de processos especials quan ho prevegi la Llei. No s'admet, per tant, la prova que el tribunal decideix d'ofici, excepte en els casos establerts expressament per la norma. En efecte, la intervenció del tribunal en matèria probatòria suposaria una alteració dels termes del debat processal que, en el procés civil, s'articula a partir del principi dispositiu i d'igualtat entre les parts. Això, però, sense perjudici de la possibilitat que el tribunal pugui decidir la pràctica de proves d'ofici en els processos en què regeix l'ordre públic, com ara els processos de família pel que fa als fills menors d'edat.

c) El judici oral se celebra amb la presència de les parts i té com a finalitat bàsica practicar la prova. Tant és així que a l'audiència prèvia es preveu que si les parts estan conformes amb els fets i la controvèrsia se cenyeix a una qüestió de dret, el tribunal pugui dictar sentència sense assenyalar el judici oral. La Llei regula, d'altra banda, els mitjans de prova tradicionals i prou coneguts, amb la possibilitat de practicar aquestes proves mercès als nous mitjans tècnics.

El judici oral segueix els principis d'oralitat, contradicció i immediació. Mentre que el principi d'escriptura regeix a l'inici del procés, el principi d'oralitat impera en el judici oral i per practicar qualsevol acte de prova. Així, s'aposta per l'oralitat com a principi fonamental vertebrador del procés civil, atès que aquesta oralitat, i també la concentració i la immediació del jutgador en la pràctica de totes les proves, permeten la substanciació d'un procés amb totes les garanties escaients.

D'acord amb els principis esmentats, la prova es practica mitjançant un sistema d'interrogatori lliure per part dels advocats, amb l'admissió tàcita pel tribunal de les preguntes formulades, que poden ser impugnades en el mateix acte per les parts. El tribunal dirigeix el debat processal però no hi intervé directament; ara bé, res impedeix que practiqui prova sobre prova, en el sentit que pot formular preguntes una vegada ha finalitzat la confessió en judici o l'interrogatori de les parts a l'efecte d'esclarir els dubtes que pugui tenir.

Finalment, un cop es clou la pràctica de les proves, es preveu un tràmit de conclusions orals.

d) Les diligències per a millor proveir serveixen per practicar la prova que no s'hagi pogut portar a terme en el judici oral per causes alienes a les parts. Aquesta és una possibilitat que es preveu com a excepcional, i que també permet al tribunal d'acordar la prova d'ofici en aquest moment processal, com una mena de contrapès a l'obligació de dictar sentència, de conformitat amb el principi prohibitiu del *non liquet*. Es tracta també d'un recurs residual que pot servir al tribunal per practicar, per exemple, una prova pericial diriment quan no pugui resoldre el litigi d'acord amb el resultat probatori assolit fins llavors. Tot plegat, però, sense que l'actuació del tribunal pugui conduir a suplir la inactivitat o a afavorir alguna de les parts en detriment de les altres parts.

VII. Procediments especials

a) El procediment d'injunció és un procediment especial de protecció del crèdit que segueix la tradició europea dels denominats *mandatum de*

solvendo, que es contenen a les legislacions europees sota diverses denominacions, como ara *Mahnverfahren* a Alemanya, *decreto ingiuntivo* a Itàlia, *processo de injunção* a Portugal, *proceso monitorio* a Espanya i *procédure d'injonction de payer* a França. Amb aquests procediments es pretén oferir una solució ràpida i eficaç a l'efecte de cobrar els deutes documentats que puguin ser acreditats inicialment i suficientment pel creditor. En aquests casos, els procediments descrits autoritzen el tribunal a dictar un requeriment de pagament que, davant l'absència d'oposició, és executiu sense cap altre tràmit.

El procediment d'injunció establert al Codi de procediment civil respecta essencialment la regulació de l'anterior procediment executiu de l'ordre judicial de pagament que es va introduir en el nostre ordenament jurídic fa deu anys aproximadament, però amb algunes diferències d'interès: l'absència d'un límit pel que fa a la quantia per accedir a aquest procediment, la inclusió com a fonament de la petició d'altres títols de caràcter executiu, cosa que permet suprimir el procediment especial que fins ara preveia la Llei 12/2004, del 30 de juny, de propietat horitzontal, per reclamar els deutes derivats de l'obligació de sosteniment a les despeses comunes, i, finalment, l'atribució de força executiva a l'aute que posa fi al procés en cas que no es planteji oposició, el qual té efecte de cosa jutjada. Tanmateix, si es formula oposició, la controvèrsia s'ha de substanciar pel procediment ordinari o abreujat que sigui aplicable d'acord amb la quantia.

El procés que es tramita pel procediment d'injunció s'estructura en dos fases diferents. La primera fase s'inicia per mitjà d'una petició formal de pagament d'un deute que es pot acreditar mitjançant diversos tipus de documents. La manca d'oposició del deutor davant el requeriment de pagament determina que es despatxi l'execució, mentre que l'oposició del deutor obre una segona fase del procés que se substancia pels tràmits del procediment declaratiu que correspongui, i en què el demandat tindrà al seu abast totes les possibilitats de defensa.

b) El procediment de tutela sumària està basat en la necessitat de proveir el sistema de justícia de mecanismes processals adequats per obtenir tuteles urgents en determinats supòsits. És el cas dels interdictes d'obra nova o possessoris i, en general, de les tuteles de fer o no fer, o d'altres peticions com ara la suspensió d'acords socials. Aquests tipus d'assumptes tenen en comú la necessitat d'obtenir una declaració judicial urgent de tutela dels drets dels ciutadans en el supòsit que no sigui possible o convenient plantejar la controvèrsia en el marc d'un procediment judicial ordinari. Efectivament, les tuteles previstes en virtut d'aquest procediment

també es poden plantejar en un procediment ordinari i, si escau, es pot assegurar l'objecte del procés mitjançant una mesura cautelar. Ara bé, el tret diferencial per iniciar el procediment de tutela sumària rau en la urgència exigida i, principalment, en el fet que el litigi s'esgoti amb la petició de tutela urgent. Així, l'objecte principal i únic de la petició de suspensió d'una obra nova o d'un acord social és la petició concreta que es resol en aquest procediment, amb una sentència que produeix cosa jutjada respecte dels fets que s'hi debaten i resolen, sense perjudici que es pugui iniciar un procediment ordinari posterior pel que fa al fons de l'afer.

El procediment es fonamenta en dos eixos. En primer lloc, el caràcter i la naturalesa de la petició que requereix una actuació ràpida per a la tutela del dret, i, en segon lloc, l'existència de garanties inicials suficients per demanar aquesta classe de tutela jurídica. Les garanties inicials es concreten en l'exigència que s'aporti una justificació documental suficient amb la demanda. Així, es poden aportar documents notariais o pericials, o actes de presència aixecades pel saig que puguin acreditar suficientment els fets que són objecte de la petició i la urgència de l'actuació demanada en virtut de la petició. A més, el demandant ha d'aportar una declaració jurada en què afirmi que és el titular del dret en relació amb el qual sol·licita la tutela, i ha de demanar, sota la seva responsabilitat, l'actuació del tribunal per garantir el seu dret. Un cop admesa la demanda, el tribunal decideix les mesures urgents de conformitat amb el que hagi sol·licitat el demandant, i també els requeriments que corresponguin segons el cas. El demandat pot oferir una caució per continuar l'obra, l'activitat o l'acció objecte del requeriment, o per dur a terme les obres, les accions o les conductes indispensables per conservar el que s'ha edificat, construït o fabricat. Finalment, el tribunal resol després de la celebració d'una vista, mitjançant una sentència que pot ser objecte de recurs d'apel·lació.

c) El procediment d'arrendaments se substancia d'acord amb les normes que aquesta Llei preveu per al procediment abreujat, però s'estableixen determinades especificats, com ara terminis més reduïts de fins a tretze dies hàbils per contestar a la demanda, admetre les proves i assenyalar el judici oral, i dictar sentència, o el requisit que ja preveia la disposició addicional segona de la Llei d'arrendaments de finques urbanes, del 30 de juny de 1999, d'estar al corrent del pagament de la renda pactada o de consignar-ne judicialment l'import perquè el recurs d'apel·lació sigui admès o no caduqui durant la seva tramitació, amb les adaptacions necessàries derivades de la jurisprudència recent del Tribunal Constitucional. A més, es reprèn i, si escau, s'actualitza la regulació de

determinades altres institucions pròpies del procediment d'arrendaments, com ara l'energament de l'acció o el retorn provisional de la possessió de la finca que es va incorporar mitjançant la modificació recent de la Llei d'arrendaments de finques urbanes, en virtut de la Llei 1/2014, del 23 de gener.

d) El procediment laboral també es tramita en virtut de les normes relatives al procediment abreujat, però, com s'esdevé amb el procediment d'arrendaments, es preveuen especialitats vinculades a terminis més reduïts de fins a tretze dies hàbils per contestar a la demanda, admetre les proves i assenyalar el judici oral, i dictar sentència.

e) Els processos de persona i família, en relació amb els quals també es fa remissió a les normes del procediment abreujat, són objecte, en primer lloc, de disposicions generals comunes i específiques, com ara les normes relatives a la intervenció del Ministeri Fiscal, la indisponibilitat de l'objecte del procés, la pràctica d'ofici de les proves, el moment en què es poden al·legar els fets controvertits i la preferència en la tramitació, en tractar-se de processos en què impera l'ordre públic.

Posteriorment, el Codi regula d'una forma més detallada i concreta el procediment de família, on s'encabeixen les accions de nul·litat, separació i divorci del matrimoni o la unió civil; l'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil, o de l'extinció d'una unió estable de parella; l'establiment de mesures paternofiliales, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial. Tot plegat amb especificitats quant als tràmits concentrats i els terminis reduïts equivalents a les dels procediments d'arrendaments i laboral. També es preveu una regulació detallada de les mesures provisionals, sigui amb caràcter general, sigui en cas d'urgència o necessitat, força semblant a la que es va fer en virtut de la Llei 3/2012, del 19 d'abril, qualificada de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i s'incorporen determinades particularitats en matèria probatòria.

f) En darrera instància s'incideix en el procediment de modificació de la capacitat, que s'inspira en substància en el procediment que regulava fins ara la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, i que es va modificar àmpliament amb la Llei 27/2013, del 19 de desembre, però que s'ha tornat a reformar en diversos aspectes per reconduir aquest procediment als principis i els tràmits fonamentals que regeixen el procediment civil d'acord amb aquest Codi, i per evitar d'aquesta manera una multiplicitat de

procediments dispars; sense perjudici, tanmateix, que es confereixi carta de naturalesa a determinades especificitats necessàries per raó de la matèria que és objecte d'aquest procediment, en concret durant el desenvolupament del judici oral.

L'opció legislativa que consisteix a introduir en el Codi de procediment civil la regulació de tots els procediments especials es contraposa amb la possibilitat de conservar-ne la regulació prop de les lleis substantives, i té la seva raó de ser en la voluntat de preservar la unitat legal procedimental en el Codi, com a norma processal bàsica del sistema de justícia civil andorrà.

VIII. Recusos

Aquesta Llei regula els recursos que les parts poden interposar contra les resolucions dels tribunals, dels secretaris judicials, dels saigs o dels notaris, que les afectin desfavorablement. En primer lloc s'incideix en el recurs de reposició i, posteriorment, en la impugnació dels acords del secretari judicial, del saig i del notari. La competència per conèixer de la impugnació dels acords del secretari judicial correspon al tribunal del qual forma part, mentre que la competència per conèixer de la impugnació del acord del saig i del notari correspon al tribunal que ha dictat la resolució judicial que el saig executa i de la qual porta causa l'acord que hagi dictat, en consonància amb la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, o al tribunal al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària, respectivament.

D'altra banda, es regula detalladament el recurs d'apel·lació, que coneix i resol la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, i que es pot interposar bé contra les sentències definitives, bé contra les altres resolucions definitives, com ara els autes definitius i les altres resolucions en què així ho estableixin les lleis. L'apel·lació es fonamenta en els motius que consisteixen en les infraccions processals, l'error en la valoració de la prova i la infracció de la llei. Es pot interposar un recurs d'apel·lació contra les sentències dictades en el marc de qualsevol classe de procediment, llevat de les sentències dictades en el procediment abreujat quan la quantia reclamada no superi 1.500 euros, o dels autes recaiguts en el procediment d'injunció. L'exclusió del recurs d'apel·lació pel que fa als processos amb un abast econòmic escàs és conforme a l'ordenament jurídic vigent fins ara, i en concret s'adiu al que ja preveia el Decret dels veguers del 4 de febrer de 1986 en relació amb el procediment de mínima quantia, i té per objecte limitar la càrrega de treball de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i que pugui dedicar el temps i els recursos de què disposa a l'apel·lació de les resolucions amb una transcendència més gran.

A partir d'ara, la interposició del recurs d'apel·lació es fa directament davant el Tribunal Superior de Justícia. Els recursos d'apel·lació de les sentències estimatòries de la demanda s'admeten, amb caràcter general, amb dos efectes: suspensiu i devolutiu. Pel que fa a la substanciació del recurs, es preveu que la part apel·lada, a més d'oposar-se al recurs, pugui interposar al seu torn un recurs supeditat al fet que l'altra part apel·li, contra els pronunciaments de la sentència objecte de recurs que li siguin desfavorables, i que s'anomena *recurs d'adhesió*. D'altra banda, s'admet la pràctica de proves en la segona instància amb caràcter excepcional i en els casos que preveu expressament el Codi, en concret quan la prova no s'hagi admès de forma indeguda; quan la prova admesa no s'hagi pogut practicar per causes no imputables a la part que la proposa; quan les proves es fonamenten en fets nous o de nova notícia coneguts quan ja no es podien sol·licitar diligències per a millor proveir, i quan es tracti del rebel involuntari que compareix en el procés en la segona instància. El tribunal no pot, però, decidir d'ofici la pràctica de proves en aquesta segona instància.

El recurs d'apel·lació es tramita principalment per escrit, atès que la vista esdevé, en principi, facultativa. Aquesta norma es fonamenta en el fet que en la primera instància ja s'ha celebrat un judici oral, motiu pel qual decau la necessitat de practicar una vista en fase d'apel·lació. Ara bé, sí que es practica la vista en aquesta fase quan s'hagi decidit la pràctica de proves en la segona instància o quan el tribunal ho consideri necessari per resoldre degudament el recurs interposat.

IX. Judici de revisió

La regulació del judici de revisió rau en la necessitat de proveir un procediment judicial específic per atendre determinats casos excepcionals o especialment injustos provocats per la sentència que ha posat fi a un procés civil. Aquests casos porten causa de l'existència de suborn, violència, prevaricació judicial o una maquinació fraudulenta que han afectat el procés; la falsedat dels documents, els testimonis o els dictàmens pericials que han fonamentat la sentència; l'obtenció o el recobriment de documents rellevants per resoldre el procés amb posterioritat, o el fet que hagi recaigut una decisió definitiva del Tribunal Europeu de Drets Humans que constati la vulneració d'un dret fonamental, d'acord amb la regulació recent que en fan la Llei qualificada de la Justícia i la Llei transitòria de procediments judicials.

La competència per conèixer i resoldre el judici de revisió s'atribueix a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i requereix que s'interposi la

demanda de revisió corresponent, amb una legitimació àmplia i en un termini prudencial de tres mesos a partir de la notificació de la sentència penal ferma o del dia en què es té coneixement de l'existència del motiu en què es fonamenta el judici de revisió. En cas que s'admeti la demanda, se segueix un procediment amb uns terminis reduïts. Aquest procediment finalitza amb una sentència que pot revocar la sentència o les sentències objecte de la revisió i, si escau, també pot suposar la retroacció de les actuacions corresponents.

X. Costes processals

Aquesta Llei corrobora el sistema objectiu del venciment a l'efecte d'imposar les costes processals que els tribunals han aplicat fins ara, de forma que s'han de fer càrrec d'aquestes costes les parts que han vist refusades totes les seves pretensions, excepte en els casos en què el tribunal aprecii dubtes fàctics o jurídics o altres circumstàncies motivades. També es preveuen els supòsits de la imposició de les costes processals quan hi ha desistiment, renúncia, transacció i aplanament, o quan es tracta de processos incidentals o que es troben en fase de recurs. Finalment, es regula un procediment sumari d'execució de les costes processals, que se substancia davant el secretari judicial, al qual s'atribueix la competència de taxar les costes processals i resoldre la impugnació eventual que es pugui plantejar al respecte.

XI. Assegurament de les sentències definitives de condemna

La interposició d'un recurs d'apel·lació contra sentències definitives planteja el problema de l'eficàcia que ha de tenir la sentència que és objecte de recurs. És a dir, si la interposició del recurs ha de determinar la suspensió o no de l'execució de la sentència impugnada, tenint en compte que pot ser revocada en fase d'apel·lació, amb les conseqüències que se'n deriven pel que fa als actes d'execució que s'han pogut adoptar entretant. Aquesta qüestió s'ha intentat resoldre mitjançant dos possibilitats: d'una banda, acceptant el recurs a ambdós efectes, motiu pel qual no es pot executar la sentència mentre se substancia el recurs, i, d'altra banda, acceptant el recurs amb un sol efecte, i en aquest cas no es produeix la suspensió de l'eficàcia de la sentència recorreguda, tot i que la seva execució es pot condicionar al fet que es presti una caució. En aquest cas, al seu torn, s'esdevenen dos altres possibilitats: l'execució provisional de la sentència impugnada amb la prestació d'una caució per part del sol·licitant de l'execució, que és el sistema seguit fins ara pel dret processal andorrà, o l'execució provisional sense prestar caució amb la possibilitat de suspendre aquesta execució si l'executat presta una caució.

Aquests sistemes tenen en comú les dificultats que es plantegen davant la possibilitat real d'una revocació de la sentència en alçada, en tant que la retroacció dels efectes pot arribar a ser impossible. I les dificultats expressades determinen que no sigui gens habitual concedir l'execució provisional.

Davant d'això, el Codi de procediment civil proposa un sistema diferent que es fonamenta en l'assegurament dels pronunciaments condemnatoris de les sentències sotmeses a recurs distingint-los segons la classe de condemna pronunciada. L'assegurament de les sentències recorregudes en apel·lació es materialitza en l'embargament en el cas de condemnes dineràries o de condemnes no dineràries que consisteixen en l'entrega d'alguna cosa moble o immoble. Les condemnes no dineràries que consisteixen a fer o a no fer es poden assegurar atenent la quantitat determinada que es fixi en concepte d'equivalent pecuniari. Així, qui tingui una sentència favorable pot demanar l'assegurament de les quantitats concedides en la sentència o, si es tracta d'una condemna no dinerària, del seu equivalent dinerari. I el sol·licitant ha de prestar una caució que el tribunal determinarà segons les circumstàncies, amb un mínim del vint-i-cinc per cent de la quantitat assegurada. Aquest assegurament no difereix d'una mesura cautelar; ara bé, la diferència es troba en el fet que tant el *fumus boni iuris* com el *periculum in mora* ja estan inicialment acreditats per la mateixa existència de la sentència condemnatòria. D'aquesta forma el judici de valoració del tribunal s'ha de limitar al control formal de la petició, i a la fixació i la prestació efectiva de caució. Per tant, la dificultat lògica establerta al Codi a l'efecte d'obtenir una mesura cautelar mentre es tramita el procediment queda limitada en aquest cas a l'acreditació que es disposa d'una sentència favorable sotmesa a recurs.

S'ha considerat que es tracta d'una bona solució, atès que s'eliminen les execucions provisionals i, al mateix temps, es garanteixen els drets de les persones que han obtingut un pronunciament favorable en la primera instància, especialment a Andorra on els terminis per obtenir una resolució de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia no són excessivament llargs.

XII. Execució forçosa de les resolucions judicials

El procediment d'execució de les resolucions judicials és probablement una de les matèries amb més interès per als ciutadans. En efecte, el justiciable únicament veu reconegut el dret constitucional a la jurisdicció quan les resolucions judicials es compleixen de forma efectiva o, si no és així, quan són executades en la forma deguda i prevista en la resolució jurisdiccional ferma. En aquest àmbit

coexisteixen diversos models que es diferencien bàsicament per la participació més o menys activa en els actes d'execució de persones o institucions com els secretaris judicials, els procuradors o els executors privats, com s'esdevé a Andorra amb la figura del saig des de l'any 2015. L'atribució de competències executòries a aquestes persones o institucions, que, a excepció del secretari judicial, no formen part de l'Administració de justícia, es justifica sobretot per la necessitat d'agilitzar els processos en període d'execució forçosa, atenent la càrrega de treball important dels òrgans jurisdiccionals. A més, cal tenir en compte l'essència bàsicament material dels actes d'execució que, en definitiva, consisteixen en activitats de liquidació o venda de béns que no tenen un caràcter jurisdiccional i que, per tant, poden ser portats a terme per persones habilitades o facultades degudament, encara que no formin part dels tribunals de justícia. No obstant això, qualsevol regulació en aquesta matèria ha de partir del respecte dels drets dels ciutadans a l'execució com a part del dret a la jurisdicció i, correlativament, ha d'assegurar la tutela deguda dels tribunals de justícia, que sempre han d'exercir el control de les actuacions i les diligències que es portin a terme durant aquesta execució, mitjançant els recursos oportuns.

En definitiva, la solució adoptada ha estat regular en aquest Codi les normes bàsiques sobre l'execució, que consisteixen en les característiques dels títols executius, les parts de l'execució, els drets de terceres persones, el procediment de despatx de l'execució, l'oposició a l'execució, i la suspensió i l'acabament del procediment d'execució. També es regulen les normes necessàries relatives a la relació de l'òrgan jurisdiccional amb el saig, que, d'acord amb la Llei 43/2014, del 18 de desembre, es defineix com un professional del dret investit de funció pública que, de conformitat amb les disposicions legals vigents, té autoritat per executar de manera forçosa les resolucions judicials o administratives executòries, d'acord amb les lleis aplicables, a petició de les persones i entitats públiques i privades. El saig exerceix aquestes funcions per delegació de l'òrgan jurisdiccional, i sempre està sotmès a les decisions que pugui adoptar el tribunal competent, per la via dels recursos que poden interposar les parts contra els acords que dicta el saig.

El saig té competència per conèixer de l'execució forçosa de les resolucions judicials o administratives que siguin executòries d'acord amb les lleis aplicables, i que consistixin en el pagament d'una quantitat líquida. És a dir, que s'atribueix la competència al saig per executar les condemes dineràries i les quantitats líquides que dimanen de les condemes no dineràries. D'altra banda, la competència per conèixer de l'execució de les

condemes no dineràries *in natura* s'atribueix al tribunal que dicta la resolució en la primera instància. Aquesta distinció rau en la naturalesa dels actes que es duen a terme en l'execució no dinerària i que consisteixen en mandats d'entregar, fer o no fer, inclòs el llançament de l'habitatge, que, per raó de la seva naturalesa, ha de dur a terme l'òrgan judicial. Això sense perjudici de l'atribució de la competència al saig per executar les quantitats que fixi el batlle en concepte de la quantitat pecuniària equivalent o del rescabament dels danys i perjudicis en cas d'incompliment.

En matèria d'execució dinerària, i de les quantitats que dimanen de l'execució no dinerària, el saig és competent per portar a terme tots els actes materials d'execució de les quantitats líquides contingudes en les resolucions judicials, en la seva condició de cooperador de l'Administració de justícia. Nogensmenys, com s'ha dit, el saig resta en tot moment sotmès al control de l'òrgan jurisdiccional o administratiu que ha dictat la resolució que s'executa.

Per aquest motiu, el Codi de procediment civil regula d'una forma detallada i alhora dissociada, per una banda, l'execució forçosa dinerària, i per altra banda, l'execució forçosa no dinerària en els diversos vessants, és a dir, quan es tracta de l'entrega d'un bé moble o immoble, o quan es tracta d'una obligació de fer o de no fer. I també regula el procediment per determinar una quantitat líquida.

Finalment, aquesta Llei també estableix les normes oportunes relatives al reconeixement i l'execució de les resolucions judicials i administratives dictades per tribunals o altres òrgans estrangers, tot distingint com es porta a terme el reconeixement i l'execució de resolucions judicials estrangeres en què s'adopten mesures cautelars o provisionals, d'una banda, i el reconeixement de resolucions judicials fermes dictades per tribunals estrangers, d'altra banda, amb una nova regulació del procediment d'exequatur que ja no és conegut des d'un inici per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, tal com s'esdevenia fins ara, sinó pel batlle al qual correspongui per torn. A més, també es regula de forma específica el reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a pensions compensatòries o a la custòdia de menors d'edat.

XIII. Jurisdicció voluntària

Una de les novetats significatives que dimanen del Codi de procediment civil és la regulació de la jurisdicció voluntària. Es preveu un procediment que es pot substanciar davant el batlle o el notari, segons els casos, amb l'objectiu d'obtenir decisions ràpides en assumptes que, si bé són importants, tenen sovint

poca complexitat i comporten una tramitació senzilla.

El procediment de jurisdicció voluntària s'aplica als casos en què sigui necessària la intervenció del batlle o del notari, i sempre que no hi hagi litigi o controvèrsia entre les persones interessades. S'encomanen als òrgans judicials matèries com les adopcions i els acolliments, les tuteles i les curateles, l'alienació de béns dels menors i de les persones amb la capacitat modificada judicialment, les declaracions d'absència i de mort, les consignacions judicials, o les convocatòries judicials de juntes generals d'accionistes i les dissolucions judicials de societats, entre d'altres. En canvi, s'encomanen als notaris les declaracions d'hereus intestades i altres matèries relacionades amb el dret successori. A més dels supòsits esmentats i més freqüents en la pràctica forense, també es pot instar aquest procediment quan concorren altres qüestions no relacionades a la Llei en les quals sigui necessari un pronunciament judicial i no hi hagi plantejada una controvèrsia.

En qualsevol cas, s'estableix un procediment únic i senzill, en què no és preceptiva la intervenció de l'advocat amb caràcter general, i en què es preveu la intervenció del Ministeri Fiscal quan la sol·licitud concerneix menors o persones amb la capacitat modificada judicialment, o afecta l'interès públic. El procediment s'inicia amb una sol·licitud en què es poden aportar els documents que es consideren oportuns i es pot proposar la pràctica de proves, i que es fa arribar a les persones interessades perquè presentin les al·legacions escaients. A partir d'aquí, la sol·licitud es resol en un termini breu, sense perjudici que es pugui celebrar una vista.

XIV. Disposicions addicionals, transitòries, derogatòria i finals

Les quatre disposicions addicionals de la Llei tenen com a finalitat aplicar als arrendaments rústics les normes sobre l'admissibilitat i la caducitat del recurs del procediment d'arrendaments; salvaguardar les especificitats processals que es contenen a les lleis sobre marques, drets d'autor i drets veïns, i patents; adaptar les referències que estableix la normativa vigent a la creació de dos seccions civils, i fer possible l'actualització de les quantitats que estableix aquesta Llei a través de les lleis del pressupost de cada any.

Les cinc disposicions transitòries preveuen quines són les normes processals aplicables als processos que s'estiguin tramitant en el moment de l'entrada en vigor de la Llei i, en concret, pel que fa a les mesures cautelars que se sol·licitin; el moment a partir del qual s'apliquen els terminis de caducitat de les actuacions que estableix aquesta Llei; quines són les normes aplicables en matèria disciplinària dels batlles

i magistrats, i dels membres del Ministeri Fiscal, tenint en compte que les disposicions finals tercera i desena modifiquen la Llei qualificada de la Justícia i la Llei del Ministeri Fiscal en aquest sentit, i les normes de competència oportunes derivades de la divisió de la Secció Civil del Tribunal de Batlles en una Secció Civil General i una Secció Civil Especialitzada.

La disposició derogatòria, que es desglossa en vint-i-quatre apartats, deroga les disposicions legals o les lleis el contingut de les quals ha quedat substituït per les normes d'aquesta Llei, o la vigència de les quals ja no és procedent un cop entri en vigor el Codi de procediment civil. És el cas de tretze decrets dels veguers o dels delegats permanents que es deroguen en tot o en part, encara que algun ja es pogués considerar derogat tàcitament, i de onze lleis aprovades amb posterioritat a la promulgació de la Constitució, des del 1993 fins al 2005, que es deroguen gairebé totes parcialment, com a conseqüència principal del fet que es refonen i integren en aquesta Llei totes les normes processals civils vigents.

Les disposicions finals primera a vint-i-sisena modifiquen les normes d'un decret dels veguers i de vint-i-cinc lleis amb diversos objectius. En primer lloc, crear dos seccions civils, una que conegui els processos que se segueixen pels procediments ordinari i abreujat, i una altra que conegui els processos que se segueixen pels procediments especials, cosa que ha de permetre especialitzar la tasca dels batlles que pertanyen a la jurisdicció civil i millorar, si escau, l'eficiència i la qualitat del servei públic que presten. En segon lloc, conformar les diverses normes marc o materials civils del nostre ordenament jurídic a les disposicions d'aquesta Llei. Una Llei que pretén, com s'ha dit abans, abastar totes les normes processals civils, amb independència de la matèria de què es tracti o de la classe de procediment que calgui emprar, per evitar d'aquesta manera una dispersió normativa que fins ara complicava la tasca dels operadors jurídics que han d'invocar, aplicar o interpretar aquestes normes. En tercer lloc, aprofitar l'ocasió per modificar les disposicions de les normes marc o materials civils que encara que estiguin relacionades d'una forma menys directa amb les disposicions del Codi, requereixen ser reformades per adaptar-les a les circumstàncies o necessitats actuals (com ara fer possible la signatura i la ratificació del Protocol número 16 de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, o adaptar la normativa interna el Conveni de les Nacions Unides relatiu als Drets de les Persones amb Discapacitat ja vigent al nostre país) o per evitar contradiccions o disparitats entre les diverses normes

del nostre ordenament jurídic. I en darrer lloc, actualitzar i adaptar el règim disciplinari dels batlles i magistrats, i dels membres del Ministeri Fiscal, a les recomanacions que el Grup d'Estats contra la Corrupció (GRECO) del Consell d'Europa ha fet al Principat d'Andorra en virtut de l'informe del 23 de juny del 2017, relatiu al quart cicle d'avaluació. Per tot plegat es modifiquen, per exemple, la Llei qualificada de la Justícia, la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, la Llei transitòria de procediments judicials, la Llei qualificada del matrimoni, la Llei del Registre Civil, la Llei del Ministeri Fiscal, la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, la Llei d'arrendaments de finques urbanes, la Llei de taxes judicials, la Llei qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, la Llei del saig o la Llei d'arbitratge del Principat d'Andorra.

Finalment, les disposicions finals vint-i-setena a vint-i-novena qualifiquen les disposicions d'aquesta Llei que incideixen en l'exercici de drets fonamentals o modifiquen lleis qualificades; encomanen al Govern la publicació dels textos consolidats de les lleis que aquesta Llei modifica, i determinen la data de l'entrada en vigor del Codi de procediment civil.

Llibre primer. Disposicions comunes als processos civils

Títol I. Disposicions generals i principis del procés

Article 1. Dret a la jurisdicció i resolució extrajudicial de les controvèrsies

1. L'accés al procés judicial és un dret inclòs en el dret constitucional a la jurisdicció que s'exerceix de conformitat amb la llei i que atorga el dret d'obtenir una decisió fonamentada en dret, mitjançant un procés degut substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei, i el dret d'obtenir-ne l'execució tal com està previst a la llei.

2. Els mitjans extrajudicials de prevenció i resolució de les controvèrsies són escollits de comú acord per les persones interessades. Aquests mitjans són principalment la negociació entre les parts, la mediació i l'arbitratge en què les parts recorren a l'assistència d'una tercera persona, o qualsevol altre mitjà que considerin convenient. Els ciutadans han de tenir en compte el recurs a aquests mitjans i les administracions competents n'han de fomentar el coneixement i l'ús.

Article 2. Principis d'audiència i publicitat

1. El procés judicial es fonamenta en els principis d'audiència, contradicció i igualtat de les parts.

2. El judici oral és públic, tret dels casos en què el tribunal, d'ofici o a instància de part, acordi que se celebri excepcionalment a porta tancada.

Article 3. Inici i finalització del procés

1. El procés s'inicia a instància de la part legitimada a aquest efecte.

2. El procés finalitza per sentència o aute en els casos i de conformitat amb les normes previstes en aquesta Llei. El procés pot finalitzar en qualsevol moment si les parts així ho decideixen lliurement.

Article 4. Impuls processal

1. L'impuls processal correspon al tribunal, que vetlla per la correcta substanciació del procés tot donant a les actuacions el curs previst a la Llei.

2. Les parts i els altres intervinents en el procés judicial han d'assumir les càrregues que els incumbeixen i han de complir els actes processals en la forma i el temps deguts.

Article 5. Bona fe i frau processal

1. Les parts i els altres intervinents en el procés judicial han d'actuar d'acord amb les regles de la bona fe.

2. El tribunal ha de desestimar motivadament les peticions que es formulin amb abús manifest de dret o que comportin un frau de llei o processal. Així mateix, en aquests casos, pot imposar les sancions governatives que corresponguin de conformitat amb les normes previstes en aquesta Llei.

Article 6. Objecte del procés. Principi de justícia pregada

1. L'objecte del procés queda delimitat per les pretensions de les parts que s'hi exerceixin degudament.

2. El tribunal ha de decidir en el procés de conformitat amb les pretensions exercides, els fets al·legats i les proves practicades en el judici oral, llevat que aquesta Llei disposi una altra cosa.

Article 7. Improrrogabilitat dels terminis. Preclusió processal

1. Els terminis establerts en aquesta Llei són improrrogables. Així, un cop transcorregut el termini assenyalat per efectuar un acte processal a instància de part, se'n produeix la preclusió i es perd l'oportunitat de fer aquest acte processal.

2. La concurrència de motius excepcionals i justificats permet suspendre els terminis processals, que es reprenen una vegada cessa la causa que en va determinar la suspensió. Sense perjudici del que estableix l'apartat 1 de l'article 53 la concurrència d'aquests motius l'ha d'apreciar el secretari judicial, d'ofici o a instància de part, mitjançant una

interlocutòria o un acord, segons si s'admet o no s'admet la suspensió, amb l'audiència prèvia de les parts personades en el procés.

Article 8. Principi de preclusió de les al·legacions de fets i fonaments jurídics

1. Les parts han d'invocar en la demanda i la contesta tots els fets i els fonaments jurídics en els quals fonamentin les seves pretensions, sense que sigui admissible reservar-ne l'al·legació per a un moment processal posterior.

2. La càrrega de l'al·legació dels fets i els fonaments jurídics en virtut dels escrits inicials del procés s'entén sense perjudici de poder formular al·legacions complementàries, o invocar fets nous o de nova notícia, de conformitat amb el que estableix aquesta Llei.

Article 9. Iniciativa i càrrega de l'activitat probatòria

1. Les proves es practiquen a instància de part. El tribunal pot decidir d'ofici la pràctica de determinades proves únicament quan ho estableixi aquesta Llei.

2. Correspon a les parts la càrrega de provar la certesa dels fets en què fonamenten les pretensions respectives. El tribunal ha de tenir presents la disponibilitat i la facilitat probatòria que correspon a cada una de les parts del procés.

3. No obstant això, aquesta Llei o les altres lleis aplicables poden establir expressament criteris diferents sobre la càrrega de provar els fets en què les parts fonamenten les pretensions respectives. En concret, en els processos en què es justifiqui la concurrència d'indícis de que s'ha produït una conducta lesiva dels drets fonamentals o de les llibertats públiques, o una conducta discriminatòria per algun dels motius prohibits per la Constitució o les lleis, correspon al demandat aportar una justificació objectiva i raonable, suficientment provada, de les mesures adoptades i de la seva proporcionalitat.

Article 10. Presència judicial en les vistes i proves

1. Les vistes, les audiències i les compareixences que tinguin per objecte escoltar les parts abans de dictar una resolució s'han de celebrar sempre davant el batlle o els magistrats que formen part del tribunal que conegui el procés.

2. La prova es practica en un judici oral, públic i contradictori. El batlle o els magistrats que formen part del tribunal que conegui el procés han de presenciar els interrogatoris de les parts i els testimonis, els acaraments, els reconeixements judicials i els informes orals dels perits, així com qualsevol altre acte de prova.

3. La infracció de les normes dels apartats anteriors d'aquest article determina la nul·litat de ple dret de les actuacions corresponents.

Article 11. Principi de legalitat processal. Deure de col·laboració

1. Totes les persones i les entitats públiques i privades que intervinguin en un procés han d'actuar d'acord amb el que disposa aquesta Llei.

2. Totes les persones i les entitats públiques i privades estan obligades a complir les resolucions judicials i a col·laborar amb l'Administració de justícia en les actuacions regulades en aquesta Llei.

3. Totes les persones i les entitats públiques i privades han de facilitar al tribunal tota la informació que coneguin i que calgui obtenir per exercir les funcions que té encomanades, sense cap altra limitació que les que imposen el respecte dels drets fonamentals de les persones i la Llei. La cessió de dades de caràcter personal al tribunal, en el marc del deure de col·laboració que imposa aquesta Llei i per a la finalitat que s'hi estableix, no requereix el consentiment de la persona afectada.

4. D'acord amb el que estableix l'apartat anterior, les administracions públiques han de permetre l'accés del tribunal i del saig als seus registres i a les dades de què disposen en les condicions necessàries per fer efectiu el dret d'obtenir una decisió fonamentada en dret i el dret d'obtenir-ne l'execució en un termini raonable.

5. Els requeriments documentals que ordeni el tribunal i que s'adrecin a les persones i les entitats públiques i privades són gratuïts.

Article 12. Aplicació en el temps de les normes processals

Els processos se substancien d'acord amb les normes processals vigents, les quals no es poden aplicar retroactivament sense perjudici del que estableixin les disposicions legals de dret transitori.

Article 13. Àmbit territorial de les normes processals

Els processos que coneguin els tribunals andorrans es regeixen únicament per les normes processals andorranes, tret del que puguin establir els convenis i els acords internacionals que formin part de l'ordenament jurídic andorrà.

Article 14. Supletorietat de la Llei

Les normes contingudes en aquesta Llei són aplicables, en defecte d'una llei que ho reguli, a qualsevol procés judicial que coneguin els tribunals andorrans.

Títol II. Actes processals

Capítol primer. Resolucions processals

Article 15. Classes de resolucions

1. Les resolucions jurisdiccionals del tribunal s'anomenen:

- a) Providències, quan tenen per objecte l'ordenació material del procés.
- b) Autes, quan decideixen recursos contra providències, qüestions incidentals, pressupòsits processals, la nul·litat del procés o quan, d'acord amb aquesta Llei, han de tenir aquesta forma.
- c) Sentències, quan decideixen definitivament el procés en qualsevol instància o recurs.

2. Les resolucions del secretari judicial s'anomenen:

- a) Interlocutòries, quan tenen per finalitat l'ordenació i l'impuls processal de les actuacions.
- b) Acords, quan decideixen recursos contra interlocutòries o qüestions processals que els són atribuïdes específicament.

3. El saig i el notari dicten acords per portar a terme les actuacions que els són atribuïdes de conformitat amb aquesta Llei i la Llei del saig.

Article 16. Invariabilitat de les resolucions. Resolucions definitives i fermes

1. El tribunal, el secretari judicial, el saig o el notari no pot variar les resolucions que pronunciï després de signar-les, sense perjudici del seu aclariment o de la rectificació dels errors materials que puguin contenir.

2. Són resolucions definitives les que posen fi al procés tant en la primera instància com en fase de recurs, i les que resolen un incident o recurs en el marc d'aquests processos, sempre que n'impedeixin la continuació.

3. Són resolucions fermes les resolucions definitives contra les quals no es pot interposar cap recurs ordinari, sigui perquè no hi ha recurs ordinari possible, sigui perquè no s'ha interposat quan esqueia.

4. Les resolucions fermes tenen l'efecte de cosa jutjada i vinculen els tribunals, tots els ciutadans i els poders públics, sense que ningú pugui anar en contra del que el tribunal hagi decidit en virtut de les seves resolucions.

5. La fermesa d'una resolució no impedeix la possibilitat d'interposar un recurs de revisió, un incident de nul·litat o qualsevol altre recurs o mitjà d'impugnació extraordinari que prevegin aquesta Llei o les altres lleis aplicables.

Article 17. Forma de les resolucions

1. Les resolucions del tribunal, del secretari judicial, del saig o del notari es documenten per escrit. Hi han de constar el lloc on es dicten; la data en què es dicten; la identitat i la signatura de les persones que les dicten; la referència del procés del qual dimanen, i la identitat de les parts i, si escau, dels seus representants, advocats i procuradors. A més, cal que hi consti el que s'ha resolt i una motivació quan aquesta Llei o les altres lleis aplicables així ho disposin, o quan sigui necessari.

2. Els autes, les sentències i els acords sempre han de ser motivats i han de contenir els antecedents de fet i els fonaments de dret en els quals es basi la decisió adoptada.

3. Les sentències han d'incloure, a més de les circumstàncies assenyalades a l'apartat 1 d'aquest article, la identitat del batlle o el magistrat ponent. També han de desglossar-se en els apartats següents:

a) L'encapçalament, que expressa la identitat de les parts i, si escau, la identitat dels seus representants, advocats i procuradors; la legitimació i la representació en virtut de les quals actuen les parts quan sigui necessari, i l'objecte del procés.

b) Els antecedents, que inclouen les pretensions de les parts i els fets en què es fonamenten. També es pot fer constar un relat dels fets provats.

c) Els fonaments de dret, que contenen la valoració de la prova i els fonaments legals de la decisió adoptada, amb l'expressió de les normes jurídiques aplicables.

d) La part dispositiva, que es correspon a la decisió en relació amb les peticions formulades per les parts, tot detallant amb precisió cadascun dels pronunciaments, i amb les costes processals que s'imposen d'ofici de conformitat amb les normes contingudes en aquesta Llei.

4. Totes les resolucions han de contenir la indicació de si són o no són fermes i, si escau, dels recursos que corresponen contra les resolucions esmentades, amb l'expressió del tribunal competent per ser-hi interposats i per resoldre'ls, i dels terminis legals per fer-ho.

Article 18. Resolucions orals

1. Durant la celebració d'un judici oral, una vista, una audiència, una compareixença o un acte d'execució, el tribunal, el secretari judicial o el saig pot dictar oralment les resolucions que corresponguin d'acord amb les seves competències.

2. Les resolucions orals es dicten amb el contingut i els requisits exigits per aquesta Llei, segons la classe de resolució de què es tracti, i es documenten per escrit un cop finalitza l'acte.

3. No es poden dictar sentències orals en els processos civils.

Article 19. Termini per dictar les resolucions

Les resolucions del tribunal, del secretari judicial, del saig o del notari s'han de dictar dins el termini establert en aquesta Llei i en la Llei del saig, excepte que concorri una causa suficient i justificada per a la dilació, que s'ha de fer constar en la resolució o l'acord.

Article 20. Rectificació i aclariment de les resolucions

1. El tribunal, el secretari judicial, el saig o el notari pot rectificar en qualsevol moment, d'ofici o a instància de part, els errors materials absolutament manifestos en què incorrin les seves resolucions.

2. El tribunal, el secretari judicial, el saig o el notari pot rectificar o aclarir les seves resolucions pel que fa a les expressions o els conceptes foscos o mancats de la comprensió suficient, per rectificar els errors materials que s'hi contenen, i també per incloure-hi els pronunciaments que s'hagin omès de forma manifesta d'acord amb les peticions plantejades per les parts.

3. La rectificació o l'aclariment de les resolucions en els termes assenyalats a l'apartat anterior es pot fer d'ofici o a instància de part, dins el termini dels cinc dies hàbils següents al dia en què es notifica la resolució.

4. El tribunal, el secretari judicial, el saig o el notari, un cop rep la petició de rectificació o aclariment, pot no admetre-la en cas que consideri, motivadament, que no té cap fonament. En cas contrari, la trasllada a les altres parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de cinc dies hàbils. Posteriorment, decideix mitjançant un aute o un acord dins els cinc dies hàbils següents.

5. Contra l'aute o l'acord que no admet o que resol la petició de rectificació o aclariment no es pot interposar cap recurs, sense perjudici dels recursos que corresponguin contra la resolució la rectificació o l'aclariment de la qual se sol·licitava.

6. El termini per interposar el recurs que correspongui contra la resolució que és objecte d'una petició de rectificació o aclariment compta a partir del dia següent al dia en què es dicta l'aute o l'acord assenyalat a l'apartat anterior.

Capítol segon. Nul·litat dels actes processals

Article 21. Nul·litat dels actes processals

La nul·litat dels actes processals i, en concret, de les resolucions processals es regeix per les normes que es

preveuen en aquesta matèria a la Llei transitòria de procediments judicials.

Capítol tercer. Actes processals de comunicació

Article 22. Classes d'actes processals de comunicació

Els actes processals de comunicació poden ser:

- a) Notificacions, quan el seu objecte consisteixi a comunicar una resolució o una actuació judicial.
- b) Emplaçaments, quan prevegin la personació i l'actuació dins un termini.
- c) Citacions, quan determinin el lloc, la data i l'hora per comparèixer i actuar.
- d) Requeriments, quan estableixin una obligació de fer o no fer.
- e) Oficis, per a la comunicació amb les persones i les entitats públiques i privades.

Article 23. Notificació dels actes processals

1. Els actes processals i, en concret, les resolucions processals es notifiquen a totes les parts del procés. També es poden notificar a terceres persones quan ho estableixi aquesta Llei o les altres lleis aplicables, o, excepcionalment, si així ho decideix el tribunal per garantir els drets d'aquestes persones.

2. Les resolucions del tribunal i del secretari judicial es notifiquen en el termini màxim de cinc dies hàbils des de la data en què s'hagin dictat.

Article 24. Execució i direcció dels actes processals de comunicació

1. Els actes processals de comunicació són executats pel nunci que correspongui, sota la direcció del secretari judicial. Els nuncis depenen funcionalment del secretari judicial a l'efecte de portar a terme qualsevol acte processal de comunicació.

2. L'execució dels actes processals de comunicació també la pot portar a terme el saig, o l'advocat o el procurador com a representants de la part que sol·licita la comunicació, a les costes d'aquesta part. El saig, l'advocat o el procurador que executi qualsevol acte processal de comunicació és responsable de comprovar la identitat i les altres circumstàncies del destinatari de l'acte, i ha de vetllar perquè en la còpia de l'acte consti la signatura del destinatari i la data en què s'ha efectuat la comunicació.

Article 25. Actes processals de comunicació amb les parts no personades en el procés

1. La comunicació entre el tribunal o el secretari judicial, i les parts que encara no s'han personat en el procés, s'efectua mitjançant el lliurament personal

a aquestes parts de la cèdula d'emplaçament o citació, acompanyada si escau de la còpia de la resolució que se'ls notifica. Aquesta cèdula ha d'indicar el tribunal o el secretari judicial que la dicta, el procés de què es tracta, la identitat de la persona a qui es fa l'emplaçament o la citació, l'objecte de l'emplaçament o la citació, i el termini per a la personació i l'actuació o el lloc, el dia i l'hora en què la persona ha de comparèixer.

2. El primer emplaçament o la primera citació de les parts es fa personalment i al seu domicili personal o professional. El domicili és el que consta a la demanda o a l'escrit que inicia el procés. El demandant pot designar diversos domicilis i, en aquest cas, ha d'indicar l'ordre dels domicilis prop dels quals s'ha de fer l'emplaçament o la citació.

3. Si la part és trobada al seu domicili, se li lliura la cèdula d'emplaçament o citació, que ha signar juntament amb el nunci, el saig, l'advocat o el procurador.

4. Si la part no és trobada al seu domicili, es pot lliurar la cèdula d'emplaçament o citació a qualsevol familiar o persona amb la qual convisqui, sempre que sigui major de setze anys, o a qualsevol empleat seu que treballi al domicili professional, i se'ls adverteix de l'obligació de lliurar la cèdula al destinatari o de fer-li saber el seu contingut si en saben el parador. En qualsevol cas, el nunci, el saig, l'advocat o el procurador ha de fer constar la identitat de la persona a la qual es lliura la cèdula i la relació que té amb el destinatari.

5. Si no es troba ningú al domicili designat, el nunci, el saig, l'advocat o el procurador ha d'intentar esbrinar si la part hi viu i, en cas que no hi visqui, quin és el seu domicili actual. Si no pot esbrinar-ho i el demandant no ha designat altres possibles domicilis, el secretari judicial ha d'intentar fer-ho amb els mitjans al seu abast. Si tot i així no es pot saber el parador del destinatari de la cèdula, l'emplaçament o la citació es comunica per edictes.

6. A la cèdula d'emplaçament o citació sempre es fa constar l'avertiment segons el qual si la part no es persona o compareix en el procés serà declarada en rebel·lia. En cas que el destinatari o la persona a la qual es lliuri la cèdula es negui a signar-la, es fa constar aquesta circumstància i l'emplaçament o la citació s'entenen comunicats degudament, llevat que qui lliuri la cèdula d'emplaçament o citació sigui l'advocat o el procurador de la part que ho sol·licita, i cal que hi consti també la signatura d'un testimoni que acrediti la negativa de la persona emplaçada o citada.

Article 26. Actes processals de comunicació amb els advocats i procuradors

1. La comunicació entre el tribunal o el secretari judicial i les parts personades en el procés s'efectua mitjançant el servei informàtic de comunicació processal establert a les oficines judicials o als tribunals, i als despatxos o bufets d'advocats i procuradors. La comunicació es fa a l'advocat o el procurador que representa les parts, el qual rep les comunicacions en nom seu i amb els mateixos efectes.

2. No obstant això, per excepció de les normes establertes a l'apartat anterior, cal fer personalment a les parts les comunicacions següents:

a) Quan es tracta del primer emplaçament o la primera citació, d'acord amb el que estableix l'article 25.

b) Quan es tracti d'un procés en què no sigui preceptiva la defensa i l'assistència tècnica prestades per un advocat d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables, i les parts no hagin designat un advocat o procurador que les representi. En aquest supòsit, la comunicació es fa directament per correu ordinari o electrònic, o per qualsevol altre mitjà tècnic que permeti acreditar la data de la recepció i el contingut de la comunicació, a l'adreça física o electrònica que hagin assenyalat les parts, després d'advertir-les que les comunicacions que es facin a l'adreça assenyalada tindran efectes plens. Les parts estan obligades a comunicar els canvis de l'adreça assenyalada durant la litispendència del procés.

c) Quan aquesta Llei o les altres lleis aplicables determinin que la comunicació s'ha de fer personalment a les parts o a terceres persones.

Article 27. Actes processals de comunicació amb les altres persones i entitats que es relacionen o col·laboren amb l'Administració de justícia

1. La comunicació entre el tribunal o el secretari judicial i les altres persones i entitats públiques o privades que es relacionen o col·laboren amb l'Administració de justícia s'efectua preferentment mitjançant el servei informàtic de comunicació processal establert a les oficines judicials o als tribunals, i prop d'aquestes persones i entitats.

2. En cas que no sigui possible la comunicació electrònica, la comunicació amb aquestes persones i entitats es fa mitjançant oficis adreçats per correu ordinari o electrònic, o per qualsevol altre mitjà tècnic que permeti acreditar la data de la recepció i el contingut de la comunicació. El secretari judicial fa constar mitjançant una diligència si ha tingut lloc i quan ha tingut lloc la recepció d'aquesta comunicació.

Article 28. Actes processals de comunicació amb els testimonis, perits i altres persones que intervenen en el procés

1. La comunicació entre el tribunal o el secretari judicial i els testimonis, els perits o les altres persones que intervenen en el procés es fa mitjançant la remissió de la comunicació per correu ordinari o electrònic, o per qualsevol altre mitjà tècnic que permeti acreditar la data de la recepció i el contingut de la comunicació. El secretari judicial fa constar mitjançant una diligència si ha tingut lloc i quan ha tingut lloc la recepció d'aquesta comunicació.

2. En cas que així ho sol·licitin les parts, la comunicació amb els testimonis, els perits o les altres persones que intervenen en el procés la poden fer elles mateixes, i les despeses que s'ocasionin a aquest efecte són al seu càrrec.

Article 29. Comunicació per edictes

1. Si de conformitat amb les normes d'aquest capítol no es pot saber el parador del destinatari de l'acte processal de comunicació, o no es pot portar a terme la comunicació amb eficàcia plena per qualsevol altre motiu, el secretari judicial ordena que aquesta comunicació es faci mitjançant la publicació de la part dispositiva de la resolució o l'actuació judicial, de la cèdula d'emplaçament o citació, o del requeriment, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

2. La comunicació per edictes s'ha de fer tot protegint els drets dels menors d'edat i de les altres persones que puguin resultar afectades per les mesures de publicitat adoptades.

Article 30. Eficàcia dels actes processals de comunicació

1. Les comunicacions processals tenen efectes plens des del moment en què en té lloc la recepció. Tanmateix, s'entenen sempre fetes el dia següent a la data en què sigui acreditada aquesta recepció.

2. Els actes processals de comunicació que no es facin d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables i que, a més, generin indefensió són nuls de ple dret.

3. Malgrat el que estableix l'apartat anterior, si la persona destinatària de l'acte processal de comunicació no en denuncia la nul·litat en ocasió de la primera compareixença en el procés, s'entén que aquest acte produeix eficàcia plena.

Títol III. Compareixença i assistència al procés

Capítol primer. Capacitat per ser part, capacitat processal i legitimació

Article 31. Capacitat per ser part

1. Poden ser part en els processos:

- a) Les persones físiques.
- b) Els concebuts i no nascuts, per a tots els efectes que els siguin favorables.
- c) Les persones jurídiques.
- d) Les entitats sense personalitat jurídica que siguin reconegudes per l'ordenament jurídic.
- e) El Ministeri Fiscal, en els processos en què d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables hagi d'intervenir com a part.
- f) Els saigs i els notaris, en els processos en què d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables hagin d'intervenir com a part.

2. També poden actuar com a part les entitats sense personalitat jurídica, els grups de consumidors o els grups de persones formades per una pluralitat d'elements personals o patrimonials posats al servei d'un fi determinat.

Article 32. Capacitat processal

1. Les parts poden comparèixer en el procés per si mateixes, tret que la representació processal sigui preceptiva d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables, o que hagin designat voluntàriament un advocat o un procurador que les representi. El representant jurídic pot coincidir amb el representant processal.

2. Les persones físiques menors d'edat, amb la capacitat modificada judicialment o sotmeses a qualsevol limitació de la seva capacitat d'obrar compareixen en el procés per mitjà de la persona que en tingui atribuïda la representació legal i, si no n'hi ha, del Ministeri Fiscal i/o del defensor judicial.

3. Els concebuts i no nascuts compareixen en el procés per mitjà de la persona que els representaria legalment si ja haguessin nascut.

4. Les persones jurídiques compareixen en el procés per mitjà de la persona que les representi legalment.

5. Les entitats sense personalitat jurídica, els grups de consumidors o els grups de persones formades per una pluralitat d'elements personals o patrimonials posats al servei d'un fi determinat compareixen en el procés per mitjà de les persones a qui les lleis aplicables atribueixin en cada cas la representació d'aquestes entitats o grups o, si no n'hi ha, de les persones que de fet o en virtut de pactes de l'entitat

o el grup concernit actuïn en nom seu davant de tercers.

Article 33. *Apreciació de la falta de capacitat*

1. La falta de capacitat per ser part o de capacitat processal pot ser apreciada d'ofici pel tribunal a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat.

2. La falta de capacitat per ser part o de capacitat processal també pot ser denunciada pel demandat com a excepció processal en virtut de la contesta, o pel demandant a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat.

Article 34. *Dret d'acció i legitimació*

1. El dret a la jurisdicció atorga al demandant el dret de demanar tutela judicial al tribunal i d'obtenir-ne, amb el compliment previ dels requisits processals, un pronunciament sobre el fons del procés. El demandat té dret a oposar-se a les pretensions que s'hi exerceixin.

2. Tenen legitimació per actuar en el procés els titulars de la relació jurídica o de l'objecte litigiós que tinguin interès en l'estimació o la desestimació de les pretensions que s'hi exerceixin.

3. No obstant això, aquesta Llei o les altres lleis aplicables poden atribuir la legitimació processal a una persona diferent del titular de la relació jurídica o de l'objecte litigiós. En concret, per defensar el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació, també estan legitimades per intervenir, en interès de les persones afiliades o associades, i sempre que comptin amb la seva autorització, les organitzacions sindicals, les associacions professionals de treballadors autònoms, les organitzacions de consumidors i usuaris i les associacions i organitzacions constituïdes legalment que tinguin com a finalitat primordial la defensa i la promoció dels drets humans i desenvolupin la seva activitat en el territori andorrà. No és necessària aquesta autorització quan les persones afectades siguin una pluralitat indeterminada o de difícil determinació, sense perjudici de la legitimació processal de les persones que puguin arribar a identificar-se com afectades.

4. La persona assetjada és l'única legitimada en els processos sobre assetjament sexual i assetjament per raó de sexe.

Article 35. *Litisconsorci*

1. Poden comparèixer en el procés diverses persones com a demandants o com a demandades, sempre que les accions que exerceixin provinguin d'un mateix títol o raó de demanar.

2. Quan per raó de l'objecte del procés les pretensions exercides només es puguin fer efectives davant de diverses persones considerades conjuntament, totes elles han de ser demandades com a litisconsorts, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables disposin una altra cosa.

3. Quan actuïn en el procés diverses persones com a demandants o com a demandades, cadascuna d'elles ha d'exercir i suportar les càrregues processals pròpies de les parts en el procés.

4. Els actes efectuats per un litisconsort no perjudiquen els altres litisconsorts, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables disposin una altra cosa.

Capítol segon. *Intervenció de tercers*

Article 36. *Intervenció voluntària*

1. Qualsevol persona que acrediti tenir un interès directe i legítim en el resultat del procés pot demanar de ser-hi admesa com a demandant o demandada. Aquesta sol·licitud s'ha de formular abans de l'inici del judici oral.

2. El tribunal trasllada la sol·licitud d'intervenció voluntària a les parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents. En cas que admeti la intervenció, l'intervinent és considerat com a part en el procés a tots els efectes i pot defensar les pretensions que exerceixi ell mateix o el seu litisconsort.

3. La intervenció no retrotrau les actuacions practicades en el procés, però l'intervinent pot fer les al·legacions necessàries per defensar els seus drets que no hagi pogut formular en un moment processal anterior a la intervenció. En aquest cas, el tribunal les trasllada a les altres parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils i practica les actuacions processals que escaiguin.

Article 37. *Intervenció provocada*

1. El demandant pot demanar al tribunal, en virtut de la demanda, que cridi una tercera persona perquè pugui intervenir en el procés com a demandant. Si aquesta tercera persona pretén intervenir en el procés, ho ha de fer mitjançant una demanda, que el tribunal admet si es pot acumular a la demanda inicial. Un cop admesa la intervenció, l'intervinent disposa de les mateixes facultats d'actuació que la llei concedeix a les parts.

2. El demandat també pot demanar al tribunal que notifiqui a una tercera persona la litispèndia del procés perquè pugui intervenir-hi com a demandat,

bé com a litisconsort del demandat, bé com a demandat únic. Aquesta sol·licitud s'ha de formular dins el termini atorgat per contestar a la demanda, el qual queda suspès, i es reprèn quan es notifica al demandat l'aute en què es resol la sol·licitud d'intervenció.

3. En el supòsit assenyalat a l'apartat anterior, el tribunal trasllada la sol·licitud d'intervenció provocada a les altres parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents. En cas que admeti la intervenció, l'intervinent és considerat com a part en el procés a tots els efectes i pot defensar les pretensions que exerceixi ell mateix o el seu litisconsort.

4. En cas que sigui el demandat qui hagi sol·licitat la intervenció d'una tercera persona com a demandat, el demandant pot acceptar-ne la intervenció com a litisconsort del demandat o com a demandat únic:

a) Si ho fa com a litisconsort del demandat, el demandant ha d'interposar una nova demanda contra l'intervinent en el termini de vint dies hàbils. El tribunal admet aquesta nova demanda si es pot acumular a la demanda inicial, i la trasllada a l'intervinent tot emplaçant-lo perquè comparegui en el procés i hi contesti en el termini dels vint dies hàbils següents.

b) Si ho fa com a demandat únic, el demandant ha d'interposar al mateix temps un escrit en què desisteix de la demanda interposada contra el demandat inicial.

5. En cas que sigui el demandat qui hagi sol·licitat la intervenció d'una tercera persona com a demandat, i el demandant no accepti la intervenció, el tribunal desestima aquesta sol·licitud i la trasllada a la tercera persona perquè pugui sol·licitar, si escau, la intervenció voluntària en el procés.

Article 38. Intervenció per crida del tribunal

Sense perjudici del que estableixen els articles 36 i 37, el tribunal, d'ofici o a instància de part, pot notificar la litispendència del procés a les persones que es puguin veure afectades per la resolució que hi posi fi. En qualsevol cas s'apliquen les normes de l'apartat 3 de l'article 36.

Capítol tercer. Successió processal

Article 39. Successió per causa de mort

1. Un cop produïda la mort de qualsevol part en el procés, la persona o les persones que la succeeixin poden continuar ocupant la mateixa posició que aquesta part hi tenia.

2. Si el tribunal té coneixement, per qualsevol mitjà, de la mort d'una de les parts, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés, i la notificació de la mort a les altres parts personades en el procés i a les persones que li puguin constar com a successores probables de la part difunta, a fi que puguin sol·licitar la successió processal en el termini de tres mesos des del dia en què els sigui notificada la interlocutòria. A aquest efecte, han d'acreditar la defunció i aportar el títol successori en què es fonamenta la successió processal.

3. El tribunal trasllada la sol·licitud de successió processal a les parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents. En cas que admeti la successió processal, el successor ocupa la mateixa posició de la part difunta sense que el procés es retrotraguí ni s'afegeixin nous tràmits per fer al·legacions.

4. Quan el difunt sigui el demandant i les altres parts personades en el procés no en coneguin els successors, o aquests successors no puguin ser localitzats o no vulguin comparèixer en el procés en el termini assenyalat a l'apartat 2 d'aquest article, el tribunal dicta un aute en què entén que desisteixen del procés els successors del demandant i arxiva les actuacions sense cap altre tràmit i sense imposar les costes processals.

5. Quan el difunt sigui el demandat i les altres parts personades en el procés no en coneguin els successors, o aquests successors no puguin ser localitzats o no vulguin comparèixer en el procés en el termini assenyalat a l'apartat 2 d'aquest article, el tribunal dicta un aute en què deixa sense efecte la suspensió del procés i en continua la tramitació tot declarant els successors del demandat en rebel·lia, sense perjudici que el demandant pugui desistir del procés en qualsevol moment.

Article 40. Successió per transmissió de l'objecte litigiós

1. L'adquirent d'un bé o dret objecte d'un procés pot sol·licitar, tot acreditant-ne la transmissió, que se'l consideri com a part en la posició que ocupava el transmissor d'aquest bé o dret. En aquest cas, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés, trasllada la sol·licitud de successió processal a les parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i el tribunal decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

2. Si les parts personades en el procés no s'oposen a la sol·licitud de successió processal, el tribunal dicta un aute en què deixa sense efecte la suspensió del procés, i l'adquirent del bé o dret objecte del procés ocupa la mateixa posició del transmissor sense que el procés es retrotragi ni s'afegeixin nous tràmits per fer al·legacions.

3. Les parts personades en el procés es poden oposar a la sol·licitud de successió processal. L'oposició es pot fonamentar en el fet que a aquestes parts els competeixen drets o defenses que, en relació amb l'objecte del procés, només poden fer valer contra el transmissor del bé o dret objecte del procés; que tenen dret a reconvenir; que han formulat una reconvenió i encara no s'ha resolt, o que la successió processal pot dificultar de manera notòria la seva defensa.

4. En cas que el tribunal desestimi la sol·licitud de successió processal, el transmissor del bé o dret objecte del procés continua sent-ne part, sense perjudici que l'adquirent pugui sol·licitar la intervenció voluntària en el procés.

Capítol quart. Defensa jurídica i representació processal

Article 41. Intervenció de l'advocat i el procurador

1. Amb caràcter general, en tots els processos és preceptiva la defensa i l'assistència tècnica prestades per un advocat. No obstant això, la intervenció de l'advocat és facultativa en els processos que se segueixen pel procediment abreujat quan la quantia del procés no sigui superior a 1.500 euros, i pel procediment de jurisdicció voluntària, llevat de l'internament d'urgència de persones. Aquesta intervenció també és facultativa en el procediment d'injunció si l'import del deute reclamat no és superior a 3.000 euros. Tampoc és necessària la intervenció de l'advocat per presentar escrits que tinguin com a objecte personar-se en el procés o demanar la suspensió urgent de vistes, audiències o compareixences, si concorren motius excepcionals i justificats.

2. Les parts poden comparèixer en el procés personalment o representades per un advocat o un procurador col·legiats com a membres exercents al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra o al Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, respectivament, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables estableixin una altra cosa. No obstant això, en cas que les parts siguin persones jurídiques, han de comparèixer en el procés representades per un advocat o un procurador col·legiats com a membres exercents al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra o al Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, llevat

que aquesta Llei o les altres aplicables estableixin una altra cosa.

3. Per actuar davant el tribunal en els termes previstos per aquesta Llei, els advocats i els procuradors han d'acomplir els requisits que estableixen la Llei qualificada de la Justícia, la Llei de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra i la Llei de l'exercici de la professió de procurador i del Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, respectivament.

Article 42. Apoderament de l'advocat i el procurador

1. El poder en virtut del qual les parts atorguen la representació en el procés a l'advocat o el procurador ha d'haver estat autoritzat per un notari o conferit en virtut de la compareixença davant el secretari judicial. No obstant això, les parts també poden atorgar la representació en el procés a l'advocat o el procurador mitjançant un document privat on consti la identitat i la signatura de la part i de l'advocat o el procurador apoderat, i la referència al procés concret de què es tracti.

2. L'escriptura notarial o el document d'apoderament s'ha d'adjuntar en el primer escrit que la part adreça al tribunal. L'atorgament de poders *apud acta* s'ha de fer al mateix temps en què es presenta el primer escrit davant el tribunal o, si escau, abans de la primera actuació en el procés.

3. El poder general per a plets faculta l'advocat o el procurador per efectuar vàlidament i en nom del seu poderdant tots els actes processals que es comprenen ordinàriament en la tramitació del procés. No obstant això, és necessari un poder especial per a la renúncia, el desistiment, l'aplanament, la transacció i la submissió a mediació o arbitratge, tot i que en cas que no es disposi d'aquest poder és suficient una ratificació per escrit del poderdant.

Article 43. Drets i deures de l'advocat i el procurador

En la seva actuació davant el tribunal, els advocats i els procuradors tenen els drets i els deures que estableixen la Llei de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra i la Llei de l'exercici de la professió de procurador i del Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, respectivament.

Article 44. Cessament de l'advocat i el procurador

1. L'advocat i el procurador cessen la defensa o la representació de la part en un procés per revocació de l'encàrrec professional conferit. L'encàrrec professional es considera revocat amb l'atorgament de la defensa o la representació a un altre advocat o

procurador a l'efecte d'intervenir en el mateix procés.

2. La defensa o la representació atorgada a l'advocat o el procurador també cessa en els casos següents:

- a) Per la revocació expressa del poder pel poderdant.
- b) Per la renúncia voluntària de l'advocat o el procurador, o pel fet que incorri en una circumstància d'incapacitat, d'incompatibilitat o de prohibició de l'exercici de la professió, o de pèrdua de la condició de col·legiat. En qualsevol d'aquests casos l'advocat o el procurador està obligat a fer-ho saber al seu poderdant, sempre que sigui possible, i a acreditar-ho prop del tribunal.
- c) Per la defunció del poderdant, que l'advocat o el procurador està obligat a comunicar al tribunal tot sol·licitant, si escau, la successió processal de conformitat amb el que estableix aquesta Llei.

Article 45. Honoraris de l'advocat i el procurador

1. Els advocats i els procuradors poden reclamar i percebre prop dels seus defensats i representats el pagament dels honoraris que hagin meritat en les actuacions processals, mitjançant la presentació d'una minuta detallada i tot manifestant formalment que els honoraris esmentats els són deguts i no els han estat satisfets.

2. El procediment per reclamar els honoraris se substancia d'acord amb les normes sobre l'execució de les costes processals que preveu aquesta Llei.

Títol IV. Poder de disposició de les parts sobre el procés i les seves pretensions. Suspensió i finalització anticipada del procés

Article 46. Dret de disposició

1. Les parts estan facultades per disposar de l'objecte del procés durant la seva substanciament, sigui en la primera instància, sigui en la segona instància, sigui en període d'execució forçosa, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables ho prohibeixin o hi estableixin limitacions per raons d'interès general o d'ordre públic, o en benefici de terceres persones.

2. Les parts, en virtut del dret de disposició i d'acord amb la posició que tinguin en el procés, poden renunciar, desistir, aplanar-se, transigir o sotmetre l'objecte del procés a mediació o arbitratge.

Article 47. Renúncia

1. El demandant pot manifestar la renúncia al dret en què fonamenta les seves pretensions en el procés. En aquest cas, el tribunal dicta un aute en què accepta la renúncia i imposa les costes processals al demandant. No obstant això, si la renúncia té lloc abans que s'hagi emplaçat el demandat a contestar a

la demanda, el tribunal no imposa les costes processals.

2. El tribunal no admet la renúncia en cas que no pugui ser-ho d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables. En aquest cas, el tribunal dicta un aute en què decideix la continuació del procés.

Article 48. Desistiment

1. El demandant pot desistir unilateralment del procés abans que s'hagi emplaçat el demandat a contestar a la demanda. No obstant això, en cas que el demandat hagi estat declarat en rebel·lia, el demandant pot desistir unilateralment del procés en qualsevol moment. En aquests casos, el desistiment comporta la finalització del procés sense cap altre tràmit i sense imposició de les costes processals.

2. Una vegada el demandat ha estat emplaçat a contestar a la demanda, el demandant pot desistir del procés en qualsevol moment de la primera instància. En aquest cas, el tribunal trasllada el desistiment a les altres parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents. Si el demandat està d'acord amb el desistiment o no s'hi oposa, el tribunal dicta un aute que no té l'efecte de cosa jutjada i en què decideix la finalització del procés sense cap altre tràmit, i imposa les costes processals al demandant llevat que les parts ho hagin acordat altrament. Si el demandat s'oposa al desistiment, el tribunal dicta un aute en què decideix la continuació del procés només si aprecia que hi ha motius suficients o un interès legítim a aquest efecte. En cas contrari, decideix la finalització del procés sense cap altre tràmit, i imposa les costes processals al demandant llevat que les parts ho hagin acordat altrament.

3. El desistiment en la segona instància comporta la finalització del procés en aquesta instància i que la resolució objecte de recurs guanyi fermesa. En aquest cas, el tribunal dicta un aute en què decideix la finalització del procés en la segona instància i la devolució de les actuacions al tribunal del qual provenen, i imposa les costes processals a l'apel·lant llevat que les parts ho hagin acordat altrament.

Article 49. Aplanament

1. El demandat es pot aplanar a totes les peticions formulades pel demandant en la demanda. En aquest cas, el tribunal dicta una sentència condemnatòria en què estima aquestes peticions i imposa les costes processals d'acord amb el que estableix l'article 352. No obstant això, si el tribunal considera que l'aplanament es fa en frau de llei, en contra de l'interès general o de l'ordre públic, o en perjudici de

terceres persones, dicta un aute en què decideix no admetre l'aplanament i la continuació del procés.

2. El demandat es pot aplanar a algunes de les peticions formulades pel demandant en la demanda. En aquest cas, el procés continua pel que fa a la resta de les peticions, i el tribunal consigna les peticions que han estat objecte de l'aplanament i les estima en virtut de la sentència que dicta al terme del procés.

Article 50. Transacció

1. En qualsevol moment del procés les parts poden posar-hi fi en virtut d'un acord o un conveni, i sol·licitar al tribunal que homologui aquesta transacció.

2. Si la transacció convinguda per les parts s'ajusta a l'objecte del procés i no s'ha convingut en frau de llei, en contra de l'interès general o de l'ordre públic, o en perjudici de terceres persones, el tribunal que estigui coneixent el procés dicta un aute en què homologa aquesta transacció.

3. L'aute que homologa la transacció no imposa les costes processals a cap de les parts. Per aquest motiu cada part satisfà les costes causades a instància seva i les costes comunes per meitat, llevat que ho hagin acordat altrament. Aquest aute no és susceptible de recurs i es pot executar d'acord amb les normes sobre l'execució de les sentències que preveu aquesta Llei.

Article 51. Caducitat de les actuacions

1. El procés l'impulsa d'ofici el tribunal competent per conèixer-lo i resoldre'l. No obstant això, es consideren abandonades i caducades les instàncies i els recursos en tota classe de procediments si no es produeix cap activitat processal en el termini de dos anys. Aquest termini es compta des del dia de la darrera notificació a les parts de qualsevol acte processal.

2. No es produeix la caducitat de les actuacions si el procés queda paralitzat per causa de força major o per qualsevol altra causa no imputable a la voluntat de les parts.

3. Un cop transcorregut el termini assenyalat a l'apartat 1 d'aquest article, el tribunal declara la caducitat de les actuacions, d'ofici o a instància de part.

4. L'aute que declara la caducitat de les actuacions no imposa les costes processals a cap de les parts. Per aquest motiu cada part satisfà les costes causades a instància seva i les costes comunes per meitat.

Article 52. Efectes de la caducitat de les actuacions

1. La caducitat de les actuacions que té lloc en la primera instància comporta la finalització anticipada del procés. L'aute que declara aquesta caducitat no té l'efecte de cosa jutjada.

2. La caducitat de les actuacions que té lloc en la segona instància comporta la finalització del procés en aquesta fase i que la resolució objecte de recurs guanyi fermesa. L'aute que declara aquesta caducitat fa devolució de les actuacions al tribunal del qual provenen.

Article 53. Suspensió del procés

1. Les parts poden sol·licitar la suspensió del procés en qualsevol moment. No obstant això, a partir de l'inici del judici oral i fins al moment en què es dicti la sentència, el període total de la suspensió del procés no pot ser superior a tres mesos, a partir dels quals es reprèn d'ofici la tramitació del procés.

2. El secretari judicial ha d'acordar la suspensió del procés mitjançant un acord, si així ho demanen totes les parts personades en el procés i aquesta suspensió no va en contra de l'interès general o en perjudici de terceres persones. El termini de suspensió es correspon amb el que hagin demanat les parts.

3. Amb posterioritat a la suspensió del procés, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria deixar sense efecte aquesta suspensió i reprendre la tramitació del procés si així ho sol·licita qualsevol de les parts abans del dia en què se'n produeixi la caducitat.

Títol V. Jurisdicció, prejudicialitat i competència

Capítol primer. Jurisdicció i prejudicialitat

Article 54. Àmbit de la jurisdicció civil. Manca de jurisdicció

1. L'àmbit de coneixement de la jurisdicció civil ve determinat per les normes dels convenis i acords internacionals que formen part de l'ordenament jurídic andorrà i de la Llei qualificada de la Justícia.

2. Els tribunals civils s'han d'abstenir de conèixer un procés quan:

a) Aquest coneixement correspon per raó de la matèria als tribunals de la jurisdicció administrativa o penal.

b) Aquest coneixement correspon per raó de la matèria a una altra administració, organisme o entitat públics.

Article 55. Manca de competència internacional

Els tribunals civils s'han d'abstenir de conèixer un procés quan:

a) Hi hagi un conveni internacional que formi part de l'ordenament jurídic andorrà i que atribueixi la competència de manera exclusiva a la jurisdicció d'un altre estat.

b) S'interposi una demanda o s'insti l'execució contra una persona que, d'acord amb el que preveu el dret internacional públic, tingui immunitat de jurisdicció o d'execució.

Article 56. *Apreciació de la manca de jurisdicció i de competència internacional*

1. El tribunal aprecia d'ofici i tan aviat com ho adverteixi la manca de jurisdicció o de competència internacional. En aquest cas, després que el secretari judicial hagi decidit mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés, el tribunal dona audiència a les parts que hi són personades i al Ministeri Fiscal en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

2. El demandat també pot denunciar la manca de jurisdicció o de competència internacional mitjançant la declinatòria que regula aquesta Llei.

Article 57. *Prejudicialitat penal*

1. Quan el tribunal aprecii en un procés civil un fet que pugui ser constitutiu d'una infracció penal, ho comunica d'ofici al Ministeri Fiscal perquè exerceixi, si escau, l'acció penal, i trasllada aquesta comunicació a les parts personades en el procés.

2. En cas que se substancii un procés penal en el marc del qual s'investiguin fets que fonamenten les pretensions de les parts en el procés civil, i que la resolució que hagi de recaure en el procés penal sigui imprescindible per resoldre el procés civil, el tribunal decideix la suspensió del procés civil, d'ofici o a instància de part. En ambdós casos, després que el secretari judicial hagi decidit mitjançant una interlocutòria la suspensió prèvia del procés, el tribunal dona audiència a les parts que hi són personades en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

3. Un cop finalitzi el procés penal o si en resulta que la continuació d'aquest procés no és possible, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria deixar sense efecte la suspensió del procés civil i reprendre'n la tramitació si així ho sol·licita qualsevol de les parts.

Article 58. *Prejudicialitat administrativa*

1. El tribunal pot conèixer i resoldre en un procés civil les qüestions prejudicials o incidentals administratives que estiguin directament relacionades amb aquest procés. Tanmateix, les decisions que s'adoptin en relació amb aquestes qüestions no tenen efecte més enllà del procés civil i les pot revisar la jurisdicció competent.

2. Malgrat el que disposa l'apartat anterior, el tribunal pot decidir la suspensió del procés civil, d'ofici o a instància de part, si la resolució d'aquest

procés requereix que s'hagi resolt prèviament sobre una qüestió que constitueix l'objecte d'un procés administratiu, fins que es resolgui la qüestió prejudicial administrativa.

3. En ambdós casos assenyalats a l'apartat anterior, després que el secretari judicial hagi decidit mitjançant una interlocutòria la suspensió prèvia del procés, el tribunal dona audiència a les parts que hi són personades en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

4. Un cop resolta la qüestió prejudicial administrativa o si en resulta que la resolució d'aquesta qüestió no és possible, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria deixar sense efecte la suspensió del procés i reprendre'n la tramitació si així ho sol·licita qualsevol de les parts.

5. En cas que el tribunal hagi decidit la suspensió del procés civil fins que es resolgui la qüestió prejudicial administrativa, una vegada resolta aquesta qüestió queda vinculat pel que s'hagi decidit al respecte.

Article 59. *Prejudicialitat civil*

1. El tribunal pot decidir la suspensió del procés, d'ofici o a instància de part, si la resolució d'aquest procés requereix que s'hagi resolt prèviament sobre una qüestió que constitueix l'objecte d'un altre procés civil, del qual coneix el mateix o un altre tribunal, fins que es resolgui la qüestió prejudicial civil i sempre que no sigui possible l'acumulació d'ambdós processos.

2. En ambdós casos assenyalats a l'apartat anterior, després que el secretari judicial hagi decidit mitjançant una interlocutòria la suspensió prèvia del procés, el tribunal dona audiència prèvia a les parts que hi són personades en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

3. Un cop resolta la qüestió prejudicial civil o si en resulta que la resolució d'aquesta qüestió no és possible, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria deixar sense efecte la suspensió del procés i reprendre'n la tramitació si així ho sol·licita qualsevol de les parts.

4. En cas que el tribunal hagi decidit la suspensió del procés fins que es resolgui la qüestió prejudicial civil, una vegada resolta aquesta qüestió queda vinculat pel que s'hagi decidit al respecte.

Capítol segon. *Competència objectiva i funcional*

Article 60. *Competència objectiva. Manca de competència objectiva*

1. Els tribunals civils coneixen dels processos, incidents, actuacions i recursos que els atribueix la Llei qualificada de la Justícia, com també dels processos que no siguin atribuïts als tribunals d'una altra jurisdicció.

2. Els tribunals civils que coneixen determinades matèries específiques fan extensiva la seva competència en exclusiva a aquestes matèries i s'han d'inhibir a favor dels altres tribunals civils quan en el procés s'han de conèixer matèries diferents.

Article 61. *Apreciació de la manca de competència objectiva*

1. El tribunal aprecia d'ofici i tan aviat com ho adverteixi la manca de competència objectiva. A aquest efecte, després que el secretari judicial hagi decidit mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés, el tribunal dona audiència a les parts personades en el procés en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents. Aquest aute indica quin és el tribunal competent.

2. El demandat també pot denunciar la manca de competència objectiva mitjançant la declinatòria que regula aquesta Llei.

Article 62. *Declinatòria*

1. El demandat pot denunciar mitjançant una declinatòria la manca de jurisdicció o de competència internacional, la manca de competència objectiva, o la submissió a mediació o arbitratge de la controvèrsia.

2. La declinatòria s'interposa davant el mateix tribunal que coneix el procés, en el termini dels primers tretze dies hàbils des que es trasllada la demanda per contestar-la, mitjançant un escrit que s'acompanya dels documents o els principis de prova que la fonamenten. En aquest cas, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés, trasllada la declinatòria a les altres parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils i, en concret, aportin els documents o els principis de prova escaients a l'efecte d'acreditar la jurisdicció o la competència del tribunal que coneix el procés, i el tribunal decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

3. Si el tribunal conclou que no té jurisdicció o competència internacional, o que la controvèrsia s'ha de sotmetre a mediació o arbitratge, decideix

arxivar les actuacions sense cap altre tràmit, i imposa les costes processals al demandant. Si el tribunal conclou que el coneixement del procés correspon a una altra jurisdicció o a un altre tribunal, també indica quin és el tribunal competent.

4. Mentre es tramita la declinatòria el procés queda suspès, sense perjudici que el tribunal pugui decidir, a instància de part, les mesures cautelars o d'assegurament de la prova o les altres mesures de caràcter urgent oportunes, sempre que es justifiqui que la dilació en l'adopció d'aquestes mesures pot ocasionar un perjudici greu i de difícil reparació.

Article 63. *Competència funcional*

1. Els tribunals civils que tenen competència per conèixer i resoldre un procés fan extensiva la seva competència als incidents que s'hi puguin plantejar, i també són competents per executar les resolucions interlocutòries que dictin durant la tramitació del procés.

2. És competent per conèixer i resoldre un procés el mateix tribunal que hagi conegut i resolt en relació amb les diligències preliminars, les mesures d'assegurament de la prova o l'anticipació de la prova que porten causa d'aquest procés, o en relació amb les mesures provisionals prèvies al procés que se substanciï pel procediment de família.

3. És competent per despatxar l'execució de les sentències fermes el mateix tribunal que hagi dictat la sentència en primera instància, sense perjudici de les competències atribuïdes al saig en aquesta matèria, d'acord amb la Llei del saig.

4. La competència per conèixer i resoldre els recursos ve determinada per aquesta Llei. Si el tribunal conclou que no és competent per conèixer i resoldre un recurs, dicta un aute en què no admet el recurs i on indica, si escau, quin és el tribunal competent a aquest efecte.

Títol VI. *Activitats potestatives i prèvies a la demanda*

Capítol primer. *Diligències preliminars*

Article 64. *Diligències preliminars*

1. Les diligències preliminars tenen com a finalitat obtenir informació sobre l'objecte de la controvèrsia de la qual no disposen les parts, que no poden obtenir per si mateixes, i que és necessària per fonamentar un procés futur.

2. L'admissió i la pràctica de les diligències preliminars resta condicionada al criteri del tribunal, que té en compte la legitimació de la persona sol·licitant, la necessitat de practicar les diligències, l'adequació a la finalitat que es persegueix, i

l'afectació que pugui haver-hi en relació amb els drets de la persona requerida a aquest efecte. En concret, per garantir la legitimació de la persona sol·licitant, el tribunal pot exigir-li un principi de prova en aquest sentit.

Article 65. Classes i contingut de les diligències preliminars

Es poden sol·licitar com a diligències preliminars qualsevol de les diligències següents:

- a) L'exhibició dels documents o la declaració de la persona a qui s'adreçarà la demanda sobre la seva capacitat, representació o legitimació.
- b) L'exhibició de la cosa en relació amb la qual s'hagi de fonamentar el procés i que tingui en poder seu la persona a la qual es pretén demandar.
- c) L'exhibició del contracte d'assegurança que pot sol·licitar qui es consideri perjudicat per un fet que pot estar cobert per una assegurança de responsabilitat civil.
- d) L'exhibició de l'acte o les disposicions de darrera voluntat d'un causant per la persona que les tingui en poder seu, que pot sol·licitar qui se'n consideri hereu, cohereu o legatari.
- e) L'exhibició dels comptes de la societat, la comunitat o de qualsevol altra persona jurídica o entitat sense personalitat jurídica, per la persona o entitat que les tingui en poder seu.
- f) L'exhibició de documents que es troben dipositats en arxius de caràcter no públic i dels quals no es pugui disposar, per la persona que els tingui en poder seu.
- g) Les mesures oportunes d'indagació per concretar els integrants d'un grup d'afectats en els processos per defensar els interessos de consumidors i usuaris. Les diligències que s'hagin de practicar es decideixen a partir de les dades subministrades per la persona sol·licitant i poden incloure el requeriment a la persona que hagi de ser demandada perquè col·labori en la determinació dels afectats.
- h) L'exhibició de documents i l'obtenció de dades sobre la fabricació i la distribució de mercaderies o serveis que pot sol·licitar qui pretengui exercir una acció per infracció d'un dret de propietat industrial o intel·lectual mitjançant actes desenvolupats a escala comercial.
- i) Qualsevol altra diligència que serveixi a la finalitat de preparació del procés, d'acord amb el que estableix l'article anterior.

Article 66. Competència i sol·licitud de les diligències preliminars

1. La competència per conèixer i resoldre la sol·licitud de diligències preliminars correspon al

tribunal que hagi de conèixer i resoldre el procés futur.

2. La sol·licitud de diligències preliminars pot ser formulada en qualsevol classe de procediment per la persona que pretengui demandar contra el futur demandat o una tercera persona que pugui proveir aquesta sol·licitud.

3. En la sol·licitud de diligències preliminars, la persona sol·licitant ha d'expressar de forma concreta les diligències preliminars que sol·licita i els fonaments d'aquesta sol·licitud, amb la referència circumstanciada a la controvèrsia objecte del procés futur que vol iniciar i a la necessitat de practicar les diligències. També ha de fer constar els fets o documents que pretén conèixer o esbrinar.

4. La validesa de les diligències preliminars queda condicionada al fet que la persona sol·licitant interposi la demanda corresponent en el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què se li hagi notificat l'aute que decideix admetre aquestes diligències preliminars.

Article 67. Decisió sobre les diligències preliminars i recurs

1. Un cop formulada la sol·licitud de diligències preliminars, el tribunal decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents. En cas que el tribunal hagi decidit admetre les diligències preliminars sol·licitades, en considerar que concorre una causa justa i un interès legítim, ha d'establir en el mateix aute els termes i la forma en què s'han de practicar.

2. Contra l'aute que admet les diligències preliminars no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que la persona requerida per practicar aquestes diligències pugui procedir d'acord amb el que estableix l'article següent. D'altra banda, la persona que ha sol·licitat les diligències preliminars pot interposar un recurs d'apel·lació contra l'aute que denega aquestes diligències preliminars.

Article 68. Oposició a les diligències preliminars

1. La persona requerida per practicar les diligències preliminars s'hi pot oposar dins els tretze dies hàbils següents al dia en què se li notifiqui l'aute que admet aquestes diligències. En aquest cas, el secretari judicial trasllada l'oposició mitjançant una interlocutòria a les altres parts eventualment personades en el procés i a les altres persones interessades, i les cita tot seguit a una vista que es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents.

2. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre l'oposició plantejada dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat la vista. En cas que estimi l'oposició i sense perjudici de la imposició de les costes processals que corresponguin, el tribunal pot condemnar la persona sol·licitant a pagar els danys i perjudicis ocasionats arran de l'admissió de les diligències preliminars.

3. Mentre es tramita l'oposició a les diligències preliminars, la pràctica d'aquestes diligències queda suspesa, llevat que la persona sol·licitant acrediti que el retard com a conseqüència de l'oposició li pot ocasionar un perjudici greu i de difícil reparació, o quan hi ha un risc demostrable que es destrueixi l'objecte de les diligències o se n'impossibiliti la pràctica d'una altra manera. En aquest cas, la persona sol·licitant ha d'oferir una caució suficient a criteri del tribunal per garantir els danys i perjudicis que es puguin ocasionar arran de la pràctica de les diligències preliminars.

Article 69. Pràctica de les diligències preliminars

1. L'aute que decideix admetre les diligències preliminars determina el lloc i el temps en què es fan. En principi, aquestes diligències es practiquen a la seu del tribunal dins els tretze dies hàbils següents al dia en què l'aute hagi guanyat ferma, davant el secretari judicial, i també davant la persona sol·licitant i la persona requerida, que es poden fer assistir pels experts oportuns.

2. Les diligències preliminars que consisteixen en l'exhibició de documents es practiquen mostrant-ne els originals, sempre que sigui possible, en relació amb els quals la persona que hagi sol·licitat aquestes diligències pot demanar al secretari judicial que n'estengui testimoni si la persona requerida no està disposada a desprendre-se'n per incorporar-los a les diligències esmentades.

3. Les diligències preliminars que consisteixen en declaracions es produeixen arran de les preguntes de la persona que hagi sol·licitat aquestes diligències, que s'han de cenyir al que estableixi l'aute que hagi dictat el tribunal i no es poden fer extensives, per tant, a altres qüestions. El contingut de la declaració es fa constar en una acta que estén el secretari judicial.

4. El tribunal quantifica les despeses necessàries per practicar les diligències preliminars, amb la justificació prèvia de la persona requerida a aquest efecte. La persona que hagi sol·licitat aquestes diligències ha d'avançar les despeses esmentades, llevat que sigui beneficiària del dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes. En cas que no ho faci, no es porta a terme la pràctica de les diligències fins que no se satisfacin les despeses, i si

no les avança en el termini dels tretze dies hàbils següents al dia en què el tribunal l'hagi requerit a aquest efecte, s'arxiva la sol·licitud de diligències preliminars sense cap altre tràmit.

5. Els danys i perjudicis que es puguin ocasionar a la persona requerida per practicar les diligències preliminars són a càrrec de la persona sol·licitant.

Article 70. Conseqüències de la negativa a portar a terme les diligències preliminars

1. Si la persona requerida per practicar les diligències preliminars no atén el requeriment que se li fa ni hi planteja oposició, el tribunal pot donar per admesos els fets continguts en la sol·licitud i les preguntes que la persona sol·licitant pretenia formular, així com la interpretació que aquesta persona faci dels documents no aportats o exhibits, en virtut de la sentència que posi fi al procés.

2. En cas que les diligències preliminars sol·licitades consisteixen en l'exhibició de documents o coses, i el tribunal consideri que hi ha indicis suficients que poden trobar-se en un lloc determinat, pot ordenar l'entrada i l'escorcoll del lloc esmentat. Si s'hi troben els efectes cercats, el tribunal pot endur-se'ls o demanar al secretari judicial que n'estengui testimoni i, a instància de la persona sol·licitant, també pot dipositar-los o adoptar qualsevol altra mesura de garantia adequada per conservar-los.

3. Sense perjudici del que estableixen els apartats anteriors, la persona requerida per practicar les diligències preliminars que obstaculitzi aquesta pràctica pot incórrer en una multa coercitiva d'un import màxim de 750 euros, compatible amb la responsabilitat penal que se'n pugui deduir, després d'haver estat advertida a aquest efecte mitjançant l'aute que decideix admetre les diligències preliminars. Contra l'aute en què el tribunal imposa una multa coercitiva només es pot interposar un recurs de reposició.

Capítol segon. Activitats de prova

Secció primera. Mesures d'assegurament de la prova

Article 71. Mesures d'assegurament de la prova

1. Els objectes, els materials o l'estat de les coses o les situacions sobre els quals s'hagi de practicar la prova en el procés es poden assegurar per evitar que, arran de conductes humanes o esdeveniments naturals, es puguin destruir o alterar de tal forma que sigui impossible al moment oportú practicar aquesta prova o que, fins i tot, no tingui sentit proposar-la.

2. L'assegurament de la prova es pot produir mitjançant qualsevol mesura adoptada pel tribunal que permeti conservar les coses o les situacions, o

fer-ne constar fefaentment la realitat i les característiques. En concret, el tribunal pot decidir la descripció detallada, la presa de mostres o la confiscació efectiva de les mercaderies i els objectes controvertits a l'efecte del procés futur, i també pot dirigir mandats de fer o no fer.

Article 72. Competència i sol·licitud de les mesures d'assegurament de la prova

1. La competència per conèixer i resoldre la sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova correspon al tribunal que conegui el procés o, en cas que el procés no s'hagi iniciat, al tribunal que l'hagi de conèixer i resoldre.

2. La sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova es pot formular en qualsevol classe de procediment.

3. La sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova en el marc d'un procés ja iniciat s'ha de formular abans de l'inici del judici oral.

4. Les mesures d'assegurament de la prova que s'hagin adoptat abans de l'inici del procés queden sense efecte si la persona sol·licitant no interposa la demanda corresponent en el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què se li hagi notificat l'aute que decideix adoptar aquestes mesures. En aquest cas, el tribunal decideix mitjançant un aute la revocació de les mesures d'assegurament de la prova adoptades i imposa les costes processals a la persona sol·licitant, sense perjudici de la responsabilitat en què pugui incórrer pels danys i perjudicis ocasionats arran de la pràctica d'aquestes mesures.

Article 73. Requisits per adoptar les mesures d'assegurament de la prova

En la sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova, la persona sol·licitant ha de fonamentar la necessitat d'adoptar aquestes mesures basant-se en la concurrència de tots els requisits següents:

a) Que les mesures sol·licitades tinguin per objecte l'assegurament d'una prova legal, útil, pertinent, necessària i proporcional.

b) Que hi hagi raons o motius per témer que si no s'adopten les mesures sol·licitades, la pràctica de la prova pot resultar impossible o de difícil realització en el futur.

c) Que les mesures sol·licitades, o les altres mesures diferents que el tribunal consideri preferibles amb la mateixa finalitat, es puguin considerar conduents, i es puguin portar a terme en un termini de temps breu sense causar perjudicis greus i desproporcionats a la persona requerida per practicar les mesures o a terceres persones.

Article 74. Adopció de les mesures d'assegurament de la prova sense audiència

1. La persona sol·licitant pot demanar al tribunal, excepcionalment, que adopti les mesures d'assegurament de la prova sense donar audiència a la persona requerida per practicar aquestes mesures o a la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte, si acredita que el retard com a conseqüència de l'audiència li pot ocasionar un perjudici greu i de difícil reparació, o quan hi ha un risc demostrable que es destrueixi la prova o se n'impossibiliti la pràctica d'una altra manera. En aquest cas, la persona sol·licitant ha d'oferir una caució suficient a criteri del tribunal per garantir els danys i perjudicis que es puguin ocasionar arran de practicar les mesures d'assegurament de la prova.

2. Si el tribunal considera que concorren els requisits d'urgència i necessitat i les altres condicions requerides d'acord amb aquesta secció, dicta un aute dins els cinc dies hàbils següents en què adopta les mesures d'assegurament de la prova sol·licitades. Aquest aute ha d'expressar la concurrència dels requisits i les condicions esmentats, i les raons que han motivat l'adopció d'aquestes mesures sense l'audiència de la persona requerida o de la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte, tot detallant les mesures concretes que cal practicar.

3. L'aute que adopta les mesures d'assegurament de la prova es notifica a les parts eventualment personades en el procés i a les altres persones interessades i, en concret, a la persona requerida per practicar aquestes mesures o a la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte, abans que se n'iniciï la pràctica o, si no és possible, immediatament després.

4. Contra l'aute que adopta les mesures d'assegurament de la prova sense audiència no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que la persona requerida per practicar aquestes mesures o la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte pugui procedir d'acord amb el que estableix l'article 76. Contra l'aute que denega les mesures d'assegurament de la prova sense audiència tampoc es pot interposar cap recurs, sense perjudici que es pugui procedir d'acord amb el que estableix l'article següent.

Article 75. Adopció de les mesures d'assegurament de la prova amb audiència

1. Si la persona sol·licitant no ha demanat al tribunal que adopti les mesures d'assegurament de la prova sense donar audiència a la persona requerida per practicar aquestes mesures o a la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte, o si el tribunal considera que no concorren els requisits d'urgència i necessitat, el secretari judicial trasllada, mitjançant una interlocutòria, la sol·licitud de mesures

d'assegurament de la prova a les altres parts eventualment personades en el procés i a les altres persones interessades, perquè facin les alegacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils. Posteriorment, el tribunal decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents, tot expressant la concurrència de les condicions requerides d'acord amb aquesta secció i detallant les mesures concretes que cal practicar.

2. Contra l'aute que adopta les mesures d'assegurament de la prova amb audiència no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que la persona requerida per practicar aquestes mesures o la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte pugui procedir d'acord amb el que estableix l'article següent. Contra l'aute que denega les mesures d'assegurament de la prova amb audiència tampoc es pot interposar cap recurs, llevat que s'hagin sol·licitat quan el procés encara no s'ha iniciat, cas en què la persona sol·licitant d'aquestes mesures pot interposar un recurs d'apel·lació.

Article 76. Oposició a les mesures d'assegurament de la prova

1. La persona requerida per practicar les mesures d'assegurament de la prova o la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte s'hi pot oposar dins els tretze dies hàbils següents al dia en què se li notifiqui l'aute que adopta aquestes mesures. En aquest cas, el secretari judicial trasllada, mitjançant una interlocutòria, l'oposició a les altres parts eventualment personades en el procés i a les altres persones interessades, i les cita tot seguit a una vista que es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents.

2. L'oposició a les mesures d'assegurament de la prova es pot fonamentar en la inexistència de perjudicis greus i de difícil reparació, o en la possibilitat d'adoptar altres mesures que siguin menys gravoses i igualment efectives. La persona requerida per practicar aquestes mesures o la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte que, al mateix temps, sigui demandada, també pot aduir la il·legalitat, la inutilitat, la impertinència, la no necessitat o la no proporcionalitat de la prova.

3. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre l'oposició plantejada dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat la vista. En cas que estimi l'oposició i sense perjudici de la imposició de les costes processals que corresponguin, el tribunal pot condemnar la persona sol·licitant a pagar els danys i perjudicis ocasionats arran de l'adopció de les mesures d'assegurament de la prova.

4. Mentre es tramita l'oposició a les mesures d'assegurament de la prova, la pràctica d'aquestes mesures només queda suspesa si s'han adoptat d'acord amb el que estableix l'article anterior, llevat que la persona sol·licitant acrediti que el retard com a conseqüència de l'oposició li pot ocasionar un perjudici greu i de difícil reparació, o quan hi ha un risc demostrable que es destrueixi l'objecte de les diligències o se n'impossibiliti d'una altra manera la pràctica. En aquest cas, la persona sol·licitant ha d'oferir una caució suficient a criteri del tribunal per garantir els danys i perjudicis que es puguin ocasionar arran de la pràctica de les mesures d'assegurament de la prova.

Article 77. Pràctica de les mesures d'assegurament de la prova

1. L'aute que decideix adoptar les mesures d'assegurament de la prova determina el lloc i el temps en què es fan. En principi, aquestes mesures es practiquen a la seu del tribunal dins els tretze dies hàbils següents al dia en què l'aute hagi guanyat ferma, davant el secretari judicial, i també davant les parts eventualment personades en el procés i les altres persones interessades, que es poden fer assistir pels experts oportuns.

2. El tribunal quantifica les despeses necessàries per practicar les mesures d'assegurament de la prova, amb la justificació prèvia de la persona requerida a aquest efecte. La persona que hagi sol·licitat aquestes mesures ha d'avançar les despeses esmentades, llevat que sigui beneficiària del dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes. En cas que no ho faci, no es porta a terme la pràctica de les mesures fins que no se satisfacin les despeses, i si no les avança en el termini dels tretze dies hàbils següents al dia en què el tribunal l'hagi requerit a aquest efecte, s'arxiva la sol·licitud de diligències preliminars sense cap altre tràmit.

3. La persona requerida per practicar les mesures d'assegurament de la prova que obstaculitzi aquesta pràctica pot incórrer en una multa coercitiva d'un import màxim de 750 euros, compatible amb la responsabilitat penal que se'n pugui deduir, després d'haver estat advertida a aquest efecte mitjançant l'aute que decideix adoptar les mesures d'assegurament de la prova. Contra l'aute en què el tribunal imposa una multa coercitiva només es pot interposar un recurs de reposició.

Secció segona. Anticipació de la prova

Article 78. Anticipació de la prova

La pràctica de la prova anticipada es pot sol·licitar davant el risc fonamentat que, per causa de les persones o de l'estat de les coses, els actes de prova

no es puguin practicar en el moment processal que correspondria.

Article 79. Competència i sol·licitud d'anticipació de la prova

1. La competència per conèixer i resoldre la sol·licitud d'anticipació de la prova correspon al tribunal que conegui el procés o, en cas que el procés no s'hagi iniciat, al tribunal que l'hagi de conèixer i resoldre.

2. La sol·licitud d'anticipació de la prova es pot formular en qualsevol classe de procediment, abans de l'inici del procés o en el marc d'un procés ja iniciat. En aquest darrer cas, la sol·licitud s'ha de formular abans de l'inici del judici oral.

3. La prova anticipada que s'hagi practicat abans de l'inici del procés no té valor com a prova si la persona sol·licitant no interposa la demanda corresponent en el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què ha tingut lloc la pràctica d'aquesta prova.

Article 80. Adopció i oposició a la prova anticipada

L'adopció i l'oposició en relació amb la prova anticipada es regeixen per les normes dels articles 74, 75 i 76, en el que siguin aplicables.

Article 81. Pràctica de la prova anticipada

1. Un cop el tribunal ha decidit mitjançant un aute la pràctica de la prova anticipada, el secretari judicial cita les parts personades en el procés a aquest efecte, i aquesta pràctica es desenvolupa d'acord amb les normes pròpies de cada mitjà de prova que estableix aquesta Llei. La documentació acreditativa de la prova practicada queda sota la custòdia del secretari judicial del tribunal que l'hagi decidit i practicat.

2. A l'inici del judici oral, les parts poden sol·licitar novament la pràctica de la prova que s'hagi practicat anticipadament, sempre que sigui necessari i possible de fer-ho. El tribunal valora tots dos resultats probatoris d'acord amb les regles de la sana crítica.

Capítol tercer. Mesures cautelars

Secció primera. Característiques, pressupòsits i classes de mesures cautelars. Competència i sol·licitud de les mesures cautelars

Article 82. Característiques de les mesures cautelars

1. El demandant pot sol·licitar al tribunal, sota la seva responsabilitat i d'acord amb el que disposen les normes d'aquest capítol, que adopti les mesures cautelars que corresponguin per assegurar l'efectivitat de la tutela judicial que demana, i que aquesta tutela es pugui atorgar en virtut d'una sentència estimatòria futura i eventual, de manera

que no es pugui veure impedita o dificultada per situacions produïdes durant la tramitació del procés.

2. Les mesures cautelars són provisionals i susceptibles de modificació en qualsevol moment. També són instrumentals i depenen del procés en el qual s'han adoptat, i decauen quan s'hagi acabat aquest procés, sense perjudici que es mantinguin durant un termini de tretze dies hàbils en cas que el tribunal hagi dictat una sentència condemnatòria que ha esdevingut ferma. Durant aquest període es pot sol·licitar l'execució d'aquesta sentència i la conversió de la mesura cautelar en una mesura executiva, i es manté la mesura cautelar fins que el tribunal o el saig hagi decidit en relació amb la mesura executiva.

3. Les mesures cautelars s'adopten a instància de part, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables disposin una altra cosa, i han de guardar una relació d'homogeneïtat deguda amb la tutela jurisdiccional que se sol·licita en el procés del qual dimanen.

Article 83. Pressupòsits de les mesures cautelars

1. L'adopció de les mesures cautelars pel tribunal resta condicionada a la justificació pel demandant de la concurrència del perill per la mora processal i de l'aparença de bon dret, i a la prestació d'una caució si escau.

2. El perill per la mora processal es fonamenta en la possibilitat, durant la substanciació del procés, que es puguin produir alteracions de la situació de fet o de dret existents en el moment de la interposició de la demanda que impedeixin o dificultin l'efectivitat de la tutela que es pugui atorgar en virtut d'una sentència estimatòria futura i eventual.

3. L'aparença de bon dret s'acredita tot aportant, juntament amb la sol·licitud de mesures cautelars, els documents justificatius o qualsevol altre mitjà de prova que permeti al tribunal valorar, de forma provisional i indiciària, que les peticions que es formulen a la demanda són procedents a l'efecte d'adoptar les mesures cautelars. En concret, per considerar acreditada l'aparença de bon dret, el tribunal ha d'atorgar un valor especial als documents assenyalats a l'apartat 2 de l'article 260. No obstant això, la decisió del tribunal no predetermina en cap cas el contingut de la sentència que posi fi al procés.

4. El demandant ha de prestar una caució suficient i justificada degudament per respondre dels danys i perjudicis que es puguin ocasionar al patrimoni del demandat com a conseqüència de l'adopció de les mesures cautelars. La caució ha de ser com a mínim equivalent al vint-i-cinc per cent de l'import total de la tutela judicial sol·licitada, en cas que aquesta tutela sigui dinerària; en cas que no ho sigui, el vint-

i-cinc per cent s'aplica sobre l'equivalent econòmic de la tutela judicial sol·licitada. Tanmateix, el tribunal pot eximir el demandant de complir aquest requisit, o reduir l'abast de la caució, si les circumstàncies que concorren així ho justifiquen.

5. La caució es pot constituir amb un ingrés de diners en efectiu, mitjançant un aval solidari de durada indefinida emès per una entitat bancària o financera, o per qualsevol altre mitjà que, a criteri del tribunal, garanteixi la disponibilitat immediata de la quantitat que n'és objecte.

6. El tribunal adopta les mesures cautelars de conformitat amb la sol·licitud del demandant, sempre que aquestes mesures no siguin susceptibles de substitució per una altra mesura igualment eficaç o més eficaç però menys onerosa o perjudicial per al demandat.

7. El demandat pot demanar al tribunal que adopti, en substitució de les mesures sol·licitades o adoptades, una mesura cautelar equivalent, o que accepti la prestació d'una caució suficient a criteri del tribunal per assegurar el compliment efectiu de la sentència estimatòria futura i eventual que es dicti. El tribunal resol aquesta sol·licitud tot valorant si les mesures cautelars sol·licitades o adoptades restringeixen o dificulten l'activitat patrimonial o econòmica del demandat de manera greu i desproporcionada respecte de l'assegurament que aquestes mesures poden representar per al demandant.

Article 84. Classes de mesures cautelars

1. Les mesures cautelars poden consistir en qualsevol actuació, directa o indirecta, respecte dels béns i drets del demandat.

2. Es poden sol·licitar com a mesures cautelars qualsevol de les mesures següents:

a) L'embargament preventiu de béns mobles i immobles per assegurar l'execució d'una sentència de condemna a lliurar una quantitat de diners, fruits, rendes o coses fungibles computables en metàl·lic. També es pot sol·licitar l'embargament preventiu quan es tracti d'assegurar l'execució d'altres tipus de sentències de condemna, si no hi ha una altra mesura cautelar que tingui la mateixa eficàcia o una eficàcia superior, i alhora tingui una onerositat o comporti un perjudici menor per al demandat.

b) La intervenció o l'administració judicials de béns productius quan es pretengui una sentència de condemna a lliurar aquests béns a títol de propietari, usufructuari o qualsevol altre títol que suposi un interès legítim a mantenir o millorar la productivitat dels béns, o quan la garantia d'aquesta productivitat sigui primordial per a l'efectivitat de la condemna.

c) El dipòsit d'una cosa moble quan es pretengui una sentència de condemna a lliurar aquesta cosa moble, i estigui en possessió del demandat.

d) La formació d'inventaris de béns, en les condicions que disposi el tribunal.

e) L'anotació preventiva de la demanda quan aquesta demanda es refereixi a béns o drets susceptibles d'inscripció en els registres públics.

f) Altres anotacions en els registres públics, en els casos en què la publicitat registral sigui útil per al bon fi de l'execució d'una sentència.

g) Qualsevol altra mesura cautelar que aquesta Llei o les altres lleis aplicables prevegin, o que es consideri adequada per assegurar l'efectivitat de la tutela judicial que es pugui atorgar en virtut d'una sentència estimatòria futura i eventual.

Article 85. Competència i sol·licitud de les mesures cautelars

1. La competència per conèixer i resoldre les sol·licituds de mesures cautelars correspon al tribunal que conegui el procés en el moment en què es formulin o, en cas que el procés no s'hagi iniciat, al tribunal que l'hagi de conèixer i resoldre.

2. La sol·licitud de mesures cautelars es pot formular en qualsevol classe de procediment.

3. En la sol·licitud de mesures cautelars, el demandant ha de formular amb claredat i precisió les mesures que sol·licita, i ha de justificar que concorren els pressupòsits exigits per adoptar-les. En concret, el demandant ha de prestar la caució requerida, i especificar i justificar de quin tipus de caució es tracta i quin és el seu import. També pot proposar les proves necessàries per fonamentar la seva sol·licitud i, en concret, pot adjuntar els documents oportuns a aquest efecte.

4. La sol·licitud de mesures cautelars s'ha de formular juntament amb la demanda. Tanmateix, de forma excepcional, també es pot sol·licitar l'adopció de mesures cautelars abans de la interposició de la demanda, si concorren motius d'urgència i de necessitat que ho justifiquin.

5. Les mesures cautelars que s'hagin adoptat abans de l'inici del procés queden sense efecte si la persona sol·licitant de les mesures no interposa la demanda corresponent en el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què se li hagi notificat l'aute que decideix adoptar aquestes mesures. En aquest cas, el tribunal decideix mitjançant un aute la revocació de les mesures cautelars adoptades i imposa les costes processals a la persona sol·licitant, sense perjudici de la responsabilitat en què pugui incórrer pels danys i perjudicis ocasionats arran de l'adopció d'aquestes mesures.

6. Un cop interposada la demanda, només es pot sol·licitar l'adopció de mesures cautelars si la sol·licitud es basa en fets i circumstàncies que la justifiquin i que no concorrien o no s'havien pogut conèixer amb anterioritat.

Secció segona. Adopció de les mesures cautelars amb audiència

Article 86. Vista de les mesures cautelars

1. Un cop formulada la sol·licitud de mesures cautelars, el secretari judicial cita les parts personades en el procés a una vista, que es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents, sense que calgui seguir l'ordre dels processos pendents quan així ho exigeixi l'efectivitat de la mesura cautelar.

2. Durant la vista les parts poden fer les al·legacions oportunes i poden sol·licitar la pràctica de les proves proposades en la sol·licitud de mesures cautelars o de forma sobrevinguda, en relació amb la concurrència dels pressupòsits exigits per a l'adopció d'aquestes mesures i, en concret, al tipus i a la quantia de caució prestada, o a la mesura cautelar equivalent i substitutòria proposada. El tribunal admet i practica les proves proposades d'acord amb els criteris de legalitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.

3. Les parts també poden sol·licitar durant la vista, quan sigui necessari per acreditar aspectes rellevants, que es practiqui un reconeixement judicial. Si el tribunal considera oportú aquest reconeixement judicial i no es pot practicar durant la vista, s'ha de portar a terme dins els cinc dies hàbils següents.

Article 87. Decisió sobre les mesures cautelars i recurs

1. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre la sol·licitud de mesures cautelars dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat la vista o, si escau, el reconeixement judicial posterior.

2. Si el tribunal considera que està acreditat, en vista de les al·legacions formulades i de les proves practicades, la concurrència del perill de la mora processal i l'aparença de bon dret, i que alhora s'ha prestat una caució suficient, si escau, admet la sol·licitud de mesures cautelars. En aquest cas determina amb precisió les mesures cautelars que adopta i el règim a què han d'estar sotmeses, i fixa la quantia, la forma i el moment en el qual el demandant ha de prestar la caució. El tribunal també pot decidir la substitució de les mesures cautelars sol·licitades o adoptades per una mesura cautelar equivalent, o bé la revocació de les mesures

adoptades com a conseqüència de la prestació d'una caució suficient pel demandat.

3. Contra l'aute que admet o denega la sol·licitud de mesures cautelars es pot interposar un recurs d'apel·lació, que s'ha de tramitar amb caràcter preferent.

Secció tercera. Adopció de les mesures cautelars sense audiència

Article 88. Decisió sobre les mesures cautelars i recurs

1. El demandant pot sol·licitar al tribunal, excepcionalment, que adopti les mesures cautelars sense donar audiència a la persona requerida o afectada per aquestes mesures, si acredita que el retard com a conseqüència de l'audiència pot comprometre el bon fi de les mesures cautelars sol·licitades. El demandant ha d'oferir una caució suficient a criteri del tribunal per garantir els danys i perjudicis que es puguin ocasionar arran de l'adopció de les mesures cautelars.

2. Si el tribunal considera que concorren els requisits d'urgència i necessitat i les altres condicions requerides d'acord amb aquesta secció, dicta un aute dins els cinc dies hàbils següents en què adopta les mesures cautelars sol·licitades. Aquest aute ha d'expressar la concurrència dels requisits i les condicions esmentats, i les raons que han motivat l'adopció d'aquestes mesures sense l'audiència de la persona requerida o de la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte. També determina amb precisió les mesures cautelars que adopta i el règim a què han d'estar sotmeses, i fixa la quantia, la forma i el moment en el qual el demandant ha de prestar la caució.

3. L'aute que adopta les mesures cautelars es notifica a les parts personades en el procés i a la persona requerida o afectada per aquestes mesures, abans que s'executin o, si no és possible, immediatament després. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que s'hi pugui plantejar oposició d'acord amb el que estableix l'article següent.

Article 89. Oposició a les mesures cautelars

1. El demandat o la persona requerida o afectada per les mesures cautelars adoptades d'acord amb el que estableix l'article anterior s'hi pot oposar dins els tretze dies hàbils següents al dia en què se li notifiqui l'aute que adopta aquestes mesures. En aquest cas, el secretari judicial trasllada, mitjançant una interlocutòria, l'oposició a les altres parts personades en el procés, i les cita tot seguit a una vista que es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment

abreujat, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents.

2. L'oposició a les mesures cautelars es pot fonamentar en qualsevol fet o raó vinculats a la procedència, els requisits, l'abast, el tipus i les altres circumstàncies relatives a aquestes mesures.

3. El demandat o la persona requerida o afectada per les mesures cautelars adoptades també pot oposar-se mitjançant l'oferiment de la prestació d'una caució suficient a criteri del tribunal, o proposant una mesura cautelar substitutòria i equivalent de les mesures cautelars adoptades.

4. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre l'oposició plantejada dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat la vista. En cas que estimi l'oposició i sense perjudici de la imposició de les costes processals que corresponguin, el tribunal pot condemnar el demandant a pagar els danys i perjudicis ocasionats arran de l'adopció de les mesures cautelars.

5. Contra l'aute que estima o desestima l'oposició plantejada es pot interposar un recurs d'apel·lació, que s'ha de tramitar amb caràcter preferent.

6. Mentre es tramita l'oposició a les mesures cautelars, la pràctica i l'execució d'aquestes mesures no se suspèn, llevat que la persona sol·licitant acreditati que el retard com a conseqüència de l'oposició li pot ocasionar un perjudici greu i de difícil reparació, o quan hi ha un risc demostrable que l'efectivitat de la tutela que es pugui atorgar en virtut d'una sentència estimatòria futura i eventual es pot veure impedita o dificultada.

Secció quarta. Pràctica i execució de les mesures cautelars

Article 90. Pràctica i execució de les mesures cautelars

1. Si s'ha decidit l'embargament preventiu, el dipòsit, l'anotació preventiva o l'administració judicial, són aplicables les normes de la Llei de l'embargament, amb les especialitats que estableix aquest article.

2. Si les mesures cautelars consisteixen en l'embargament dels salaris, s'han de respectar els límits que estableix la Llei de l'embargament.

3. Si les mesures cautelars consisteixen en l'embargament de comptes corrents o de dipòsit, l'entitat bancària o financera ha de facilitar al tribunal l'extracte dels comptes on figurin els saldos inicial i final del darrer any com a mínim. En aquest mateix cas, i també quan les mesures cautelars consisteixen en l'embargament d'altres productes bancaris i financers dineraris, el tribunal ordena que se segueixin pagant els rebuts de la part contra la

qual s'han decidit aquestes mesures que es refereixin a despeses ordinàries i necessàries.

4. La caució sempre s'ha de prestar abans de qualsevol acte d'execució de les mesures cautelars adoptades. Un cop es presta la caució, el tribunal executa d'ofici i de forma immediata aquestes mesures, fent ús dels mitjans necessaris a aquest efecte i, quan calgui, d'acord amb les normes sobre l'execució de les sentències que preveu aquesta Llei.

5. El tribunal controla l'execució de les mesures cautelars adoptades i la garantia dels drets del demandant i el demandat, i de les altres persones interessades.

Secció cinquena. Reiteració, modificació, manteniment i revocació de les mesures cautelars. Determinació dels danys i perjudicis

Article 91. Reiteració i modificació de les mesures cautelars

1. La decisió del tribunal de no adoptar les mesures cautelars sol·licitades no impedeix que el demandant pugui tornar a sol·licitar aquestes mesures amb posterioritat, si la sol·licitud es basa en fets i circumstàncies que ho justifiquen i que no concorrien o no s'havien pogut conèixer amb anterioritat.

2. El tribunal pot modificar les mesures cautelars que hagi adoptat si el demandant o el demandat al·leguen i acrediten la concurrència de fets i circumstàncies que no es van poder tenir en compte entre el dia en què aquestes mesures es van adoptar i el dia en què va finalitzar el termini per oposar-s'hi. També pot modificar les mesures cautelars que hagi adoptat si el demandat ofereix la prestació d'una caució suficient a criteri del tribunal o proposa una mesura cautelar substitutòria i equivalent d'aquestes mesures.

3. La sol·licitud de modificació de les mesures cautelars adoptades se substancia i es resol de conformitat amb les normes d'aquest capítol.

Article 92. Manteniment i revocació de les mesures cautelars després de la sentència

1. Si la sentència que es dicta en la primera instància desestima la demanda interposada i encara no és ferma, el tribunal revoca d'ofici les mesures cautelars adoptades, llevat que s'hagi interposat un recurs d'apel·lació, i que l'apel·lant sol·liciti el manteniment o la modificació d'aquestes mesures dins el termini de cinc dies hàbils des del dia en què se li notifiqui la sentència. En aquest cas, el secretari judicial trasllada, mitjançant una interlocutòria, la sol·licitud a l'apel·lat perquè faci les al·legacions oportunes en el termini de cinc dies hàbils i, dins els cinc dies hàbils següents, abans de trametre el procés a la Sala

Civil del Tribunal Superior de Justícia, el tribunal dicta un aute en què resol la sol·licitud formulada. Aquest aute ha d'expressar, si escau, la concurrència dels pressupòsits i les circumstàncies que justifiquen el manteniment o la modificació de les mesures cautelars adoptades, i la modificació eventual del tipus o la quantia de la caució prestada.

2. Un cop la sentència que es dicta en la primera instància i que desestima la demanda interposada o l'aute que estima l'oposició plantejada a l'adopció de les mesures cautelars esdevenen fermes, el tribunal revoca d'ofici en tots els casos aquestes mesures, i es procedeix d'acord amb el que estableix l'article següent en relació amb els danys i perjudicis ocasionats eventualment al demandat.

3. Si la sentència que es dicta en la primera instància estima íntegrament la demanda interposada, es mantenen les mesures cautelars adoptades, amb independència que s'hagi interposat un recurs d'apel·lació contra aquesta sentència.

4. Si la sentència que es dicta en la primera instància estima parcialment la demanda interposada, les parts personades en el procés poden sol·licitar la revocació, el manteniment o la modificació de les mesures cautelars adoptades dins el termini de cinc dies hàbils des del dia en què se'ls notifiqui la sentència. En aquest cas, el secretari judicial trasllada, mitjançant una interlocutòria, la sol·licitud a les altres parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de cinc dies hàbils i, dins els cinc dies hàbils següents, abans de trametre el procés a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, el tribunal dicta un aute en què resol la sol·licitud formulada. Aquest aute ha d'expressar, si escau, la concurrència dels pressupòsits i les circumstàncies que justifiquen el manteniment o la modificació de les mesures cautelars adoptades, i la modificació eventual del tipus o la quantia de la caució prestada.

5. En cas de renúncia o desistiment del demandant, es procedeix d'acord amb el que estableix l'apartat 2 d'aquest article.

Article 93. Determinació dels danys i perjudicis

1. Un cop la sentència que es dicta en la primera instància i que desestima la demanda interposada o l'aute que estima l'oposició plantejada a l'adopció de les mesures cautelars esdevenen fermes, el tribunal determina, si així ho sol·licita el demandat, els danys i perjudicis que se li hagin pogut ocasionar arran de l'adopció d'aquestes mesures.

2. Un cop presentada la reclamació detallada dels danys i perjudicis ocasionats, el secretari judicial cita les parts personades en el procés a una vista que es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix

l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents.

3. Durant la vista les parts poden fer les al·legacions i poden sol·licitar la pràctica de les proves oportunes. El tribunal admet i practica les proves proposades d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.

4. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre la reclamació dels danys i perjudicis dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat la vista. Aquest aute determina la quantia que el demandant ha de pagar al demandat en concepte dels danys i perjudicis ocasionats, i la requereix al demandant, amb l'avertiment que en cas contrari es procedirà d'acord amb les normes sobre l'execució de les sentències que preveu aquesta Llei.

Títol VII. Acumulació d'accions i de processos

Capítol primer. Acumulació d'accions

Secció primera. Classes d'acumulació d'accions

Article 94. Acumulació objectiva i eventual d'accions

1. El demandant pot acumular a la demanda totes les accions que tingui contra el demandat, encara que provinguin de títols diferents, sempre que aquestes accions siguin compatibles entre elles.

2. Quan dos o més accions s'exclouin mútuament o siguin contràries entre elles, de manera que l'elecció d'una de les accions impedeixi o faci ineficaç l'exercici de l'altra o les altres accions, aquestes accions no es poden exercir simultàniament en un mateix procés, ni tampoc es poden acumular. No obstant això, el demandant pot acumular accions incompatibles entre elles, sempre que diferenciï l'acció principal de l'altra o les altres accions que exerceix únicament per al cas que l'acció principal no sigui estimada.

3. Les accions acumulades se substancien en el mateix procés i es resolen en virtut d'una sola sentència.

Article 95. Acumulació subjectiva d'accions

Les accions que una persona tingui contra altres persones, que diverses persones tinguin contra una altra persona, o que diverses persones tinguin contra diverses altres persones, es poden acumular i s'exerceixen simultàniament, sempre que entre aquestes accions hi hagi un nexa per raó del títol o la causa de demanar. S'entén que el títol o la causa de demanar són idèntics o connexos quan les accions es fonamenten en els mateixos fets.

Secció segona. Tramitació de l'acumulació d'accions

Article 96. Admissibilitat de l'acumulació d'accions

1. Perquè sigui admissible l'acumulació d'accions cal que:

a) El tribunal que hagi de conèixer i resoldre l'acció principal tingui jurisdicció i competència per conèixer i resoldre l'acció o les accions acumulades. No obstant això, es pot acumular a l'acció que s'hagi de substanciar pel procediment ordinari l'acció que per si mateixa i per raó de la quantia s'hauria de substanciar pel procediment abreujat.

b) Les accions acumulades no s'hagin de conèixer i resoldre, per raó de la matèria, en procediments de classes diferents.

2. En el cas que el tribunal consideri que s'han acumulat accions indegudament, requereix al demandant, abans d'admetre la demanda, que ho esmeni en el termini de tretze dies hàbils. Transcorregut aquest termini, el tribunal decideix mitjançant un aute si admet o no la demanda.

3. El demandat es pot oposar, en virtut de la contesta, a l'acumulació d'accions que el demandant hagi fet en la demanda. Aquesta oposició es resol a l'audiència prèvia si el procés se substanciacia pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substanciacia pel procediment abreujat.

Article 97. Preclusió de l'acumulació d'accions. Ampliació objectiva i subjectiva de la demanda

1. No és permesa l'acumulació d'accions després de la contesta.

2. Abans de la contesta, es pot ampliar la demanda per acumular-hi noves accions que no s'hagin exercit fins llavors, o per adreçar-les contra nous demandats. En aquest cas, el termini per contestar a la demanda es torna a comptar des del dia en què es trasllada al demandat l'ampliació de la demanda.

Capítol segon. Acumulació de processos

Secció primera. Disposicions generals sobre l'acumulació de processos

Article 98. Requisits de l'acumulació de processos

1. Només es poden acumular els processos declaratius que se substancien pels mateixos tràmits o en què la tramitació es pugui unificar sense la pèrdua dels drets processals, sempre que concorrin els supòsits assenyalats en aquest capítol. S'entén que no hi ha pèrdua dels drets processals quan es decideix l'acumulació d'un procés que se segueix pel procediment ordinari i d'un procés que se segueix pel procediment abreujat, els quals prossegueixen pels tràmits del procediment ordinari.

2. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre l'acumulació dels processos, en què també pot acordar, si escau, la retroacció de les actuacions del procés que se segueix pel procediment abreujat fins a la contesta perquè els processos acumulats puguin prosseguir pels tràmits del procediment ordinari.

3. L'acumulació de processos només es pot admetre si es tracta de processos en la primera instància i en cap d'ells s'ha iniciat el judici oral.

Article 99. Sol·licitud i efectes de l'acumulació de processos

1. L'acumulació de processos la pot sol·licitar qualsevol de les parts en qualsevol dels processos en els quals es pretén aquesta acumulació. També pot decidir-la el tribunal d'ofici en els casos que estableix l'article següent.

2. L'acumulació de processos comporta que aquests processos se segueixin en un únic procediment i es resolguin amb una sola sentència.

Article 100. Acumulació necessària de processos

El tribunal ha de decidir necessàriament l'acumulació de processos en cas que:

a) La sentència que hagi de recaure en un dels processos pugui tenir efectes prejudicials en l'altre procés.

b) Hi hagi una connexió tan important entre els objectes dels processos que, si es tramitessin separadament, es podrien dictar sentències amb pronunciaments o fonaments contradictoris, incompatibles o excloents mútuament.

c) Es tracti de processos iniciats per protegir els drets i els interessos col·lectius o difusos que les lleis aplicables reconguin als consumidors i usuaris, els quals poden ser acumulats d'acord amb aquesta Llei, i la diversitat de processos no s'hagi pogut evitar mitjançant l'acumulació d'accions o la intervenció que preveu aquesta Llei.

d) L'objecte dels processos que s'han d'acumular sigui la impugnació d'acords socials adoptats pels òrgans d'administració de la societat. En aquest supòsit s'acumulen tots els processos iniciats amb demandes en què se sol·liciti la declaració de nul·litat o anul·labilitat d'aquests acords, sempre que s'hagin presentat en el termini dels vint dies hàbils següents al dia de la presentació de la primera demanda.

Article 101. Improcedència de l'acumulació de processos

L'acumulació de processos no és procedent en cas que:

a) El risc de sentències amb pronunciaments o fonaments contradictoris, incompatibles o excloents

mútuament es pugui evitar mitjançant l'excepció de litispendència.

b) S'hagi sol·licitat l'acumulació a instància de part i no es justifiqui que amb la primera demanda o, si escau, amb l'ampliació d'aquesta demanda o la reconvençió, no es va poder promoure un procés que compregués pretensions substancialment iguals a les que s'exerceixen en els processos que es pretenen acumular.

Article 102. Procés en què s'ha de demanar i decidir l'acumulació

1. L'acumulació d'un procés que se segueix pel procediment abreujat a un procés que se segueix pel procediment ordinari se sol·licita i la decideix el tribunal que coneix aquest darrer procés.

2. L'acumulació de processos de la mateixa classe se sol·licita i la decideix el tribunal que coneix el procés més antic. L'antiguitat del procés es determina per la data de la presentació de la demanda, i si les demandes s'han presentat el mateix dia, es considera que el procés més antic és el que s'hagi atribuït en primer lloc pel torn que correspongui.

Secció segona. Acumulació de processos pendents davant un mateix tribunal

Article 103. Sol·licitud d'acumulació de processos

1. Quan els processos se segueixin davant el mateix tribunal, la sol·licitud d'acumulació ha d'assenyalar de manera clara l'estat processal en què es troben els processos i les raons que justifiquen l'acumulació.

2. La sol·licitud d'acumulació de processos suspèn de forma automàtica la tramitació dels processos que es pretenen acumular.

Article 104. No admissió de la sol·licitud d'acumulació de processos

El tribunal no admet la sol·licitud d'acumulació de processos quan aquesta acumulació no és procedent per raó de la classe dels processos, el seu estat processal o la manca de concurrència dels requisits establerts en les seccions primera i segona d'aquest capítol, mitjançant un aute que dicta en el termini de tretze dies hàbils des de la presentació de la sol·licitud.

Article 105. Decisió sobre l'acumulació de processos i recurs

1. Un cop admesa la sol·licitud d'acumulació de processos, el secretari judicial la trasllada, mitjançant una interlocutòria, a les altres parts personades en els processos que es pretenen acumular perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i el tribunal decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

2. Si l'acumulació de processos la promou d'ofici el tribunal, el secretari judicial dona audiència mitjançant una interlocutòria a totes les parts personades en els processos que es pretenen acumular perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

3. Contra l'aute que resol l'acumulació de processos no es pot interposar cap recurs.

Article 106. Efectes de l'acumulació de processos

1. Si el tribunal estima l'acumulació de processos, decideix que els processos que se segueixen pel procediment abreujat s'acumulin al procés que se segueix pel procediment ordinari, o que els processos més recents s'acumulin al procés més antic, perquè se segueixin en un únic procediment i es resolguin amb una sola sentència.

2. Si els processos acumulats no es troben en la mateixa fase processal, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés que es troba en una fase més avançada fins que els altres processos assoleixin la mateixa fase processal.

3. Si el tribunal desestima l'acumulació de processos, aquests processos se segueixen tramitant separatament.

Secció tercera. Acumulació de processos pendents davant tribunals diferents

Article 107. Normes aplicables

L'acumulació de processos pendents davant tribunals diferents es regeix per les normes de les seccions primera i segona d'aquest capítol, amb les especialitats que estableix aquesta secció.

Article 108. Sol·licitud d'acumulació de processos

1. Quan els processos se segueixin davant tribunals diferents, la sol·licitud d'acumulació ha d'assenyalar de manera clara l'estat processal en què es troben els processos, les raons que justifiquen l'acumulació, i els tribunals davant els quals se segueixen els processos que es pretenen acumular.

2. La part que ha sol·licitat l'acumulació ho ha de comunicar en el mateix acte als tribunals davant els quals se segueixen els processos que es pretenen acumular.

Article 109. Requeriment de tramesa dels processos acumulats

Si el tribunal estima l'acumulació de processos, adreça un ofici acompanyat del testimoni dels antecedents que consideri oportuns als tribunals coneixedors dels processos que hagi decidit acumular en què els comunica l'acumulació i els requereix la tramesa d'aquests processos.

Article 110. Recepció del requeriment i audiència de les parts

1. Un cop rebuts l'ofici i el testimoni pels tribunals requerits, els secretaris judicials els traslladen a les parts personades en els processos dels quals siguin coneixedors perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils.

2. Si cap de les parts personades en els processos dels quals siguin coneixedors els tribunals requerits no s'oposa a l'acumulació o fa al·legacions diferents de les que hagi fet davant el tribunal que pretén l'acumulació, els tribunals requerits només poden rebutjar el requeriment per raó de la manca de concurrència dels requisits establerts en aquest capítol.

Article 111. Efectes de l'acceptació o no acceptació del requeriment

1. Si els tribunals requerits accepten el requeriment, els secretaris judicials dicten una interlocutòria en què ho notifiquen a les parts personades en els processos dels quals siguin coneixedors i les emplacen a comparèixer davant el tribunal que ha decidit l'acumulació en el termini de tretze dies hàbils. Tot seguit trameten els processos esmentats al tribunal que ha decidit l'acumulació.

2. Si els tribunals requerits no accepten el requeriment, ho decideixen mitjançant un aute que comuniquen al tribunal que pretén l'acumulació.

Article 112. Resolució de la discrepància i recurs

1. Els secretaris judicials del tribunal requerit que no accepti el requeriment i del tribunal que ha decidit l'acumulació suspelen mitjançant una interlocutòria la tramitació dels processos dels quals són coneixedors, dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi comunicat l'aute en què no s'accepta el requeriment, emplacen les parts personades en aquests processos perquè compareguin davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i hi facin les al·legacions oportunes dins els tretze dies hàbils següents, i hi remeten les actuacions necessàries per poder resoldre la discrepància.

2. La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia decideix la discrepància entre el tribunal que no accepta el requeriment i el tribunal que ha decidit l'acumulació mitjançant un aute, dins els tretze dies hàbils següents. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

3. Si la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia decideix que escau l'acumulació de processos, es procedeix d'acord amb el que estableix l'apartat 1 de l'article anterior. En cas contrari, els secretaris judicials deixen sense efecte, mitjançant una

interlocutòria, la suspensió dels processos i se segueixen tramitant separatament.

Article 113. Requeriments múltiples d'acumulació

Quan diversos tribunals hagin decidit l'acumulació i hagin requerit la tramesa del mateix procés del qual és coneixedor un tribunal, aquest tribunal ho comunica als tribunals que han decidit l'acumulació, i es procedeix d'acord amb el que estableix l'article anterior.

Secció quarta. Acumulació de processos singulars a processos universals

Article 114. Acumulació de processos singulars a processos universals

1. És procedent l'acumulació de processos singulars al procés concursal o successori al qual estigui subjecte el cabal contra el qual s'hagi formulat o es formuli una demanda. En aquests casos, es procedeix d'acord amb les normes d'aquest capítol, amb les especialitats que estableixin eventualment el Decret sobre la cessació de pagaments i fallides i la Llei de la successió per causa de mort.

2. S'exceptuen de l'acumulació de processos esmentada a l'apartat anterior els processos d'execució que només tinguin com a objecte béns hipotecats o pignorats, que en cap cas no s'incorporen al procés concursal o successori, sigui quina sigui la data en què s'hagi iniciat l'execució.

3. L'acumulació de processos se sol·licita davant el tribunal que coneix el procés universal i es fa en aquest procés, amb independència de quin sigui el procés més antic.

Llibre segon. Procediments civils

Títol I. Classes de procediments i quantia dels processos

Article 115. Classes i determinació del procediment

1. Els procediments declaratius ordinaris són el procediment ordinari i el procediment abreujat.

2. Els procediments especials són el procediment d'injunció, el procediment de tutela sumària, el procediment d'arrendaments, el procediment laboral, el procediment de família, el procediment de modificació de la capacitat i els altres procediments que puguin establir les lleis aplicables.

3. Les normes sobre la determinació del procediment per raó de la matèria són preferents, i les normes sobre la determinació del procediment per raó de la quantia només s'apliquen en defecte de les primeres normes.

Article 116. Àmbit del procediment ordinari

1. El procediment ordinari escau per raó de la matèria per substanciar els processos que no s'hagin de tramitar per una altra classe de procediment.
2. El procediment ordinari escau per raó de la quantia per substanciar els processos en què es reclami un import igual o superior a 20.000 euros, o els que siguin de quantia indeterminada.

Article 117. Àmbit del procediment abreujat

1. El procediment abreujat escau per raó de la matèria per substanciar els processos que s'hagin de tramitar per aquest procediment, i els incidents que no s'hagin de tramitar per un altre procediment, d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables.
2. El procediment abreujat escau per raó de la quantia per substanciar els processos en què es reclami un import inferior a 20.000 euros.

Article 118. Determinació de la quantia del procés

1. La quantia del procés es fixa d'acord amb les peticions formulades a la demanda, en què aquesta quantia ha de quedar determinada d'acord amb el que estableix aquesta Llei.
2. Per determinar la quantia del procés es procedeix d'acord amb les normes següents:
 - a) Quan en la demanda es reclami una quantitat de diners, la quantia queda determinada pel que es reclami.
 - b) Quan el procés tingui per objecte la propietat o qualsevol altre dret sobre béns mobles o immobles, la quantia queda determinada pel valor de mercat d'aquests béns en el moment d'interposar la demanda.
 - c) Quan el procés tingui per objecte una prestació de fer o de no fer, la quantia queda determinada per la quantitat pecuniària equivalent, o el rescabament dels danys i perjudicis que puguin escaure en cas d'incompliment, sense perjudici que aquesta quantia s'acabi determinant de forma concreta en període d'execució forçosa.
3. En cas d'acumulació d'accions, la quantia ve determinada per la suma del valor de totes les accions acumulades.
4. En els casos en què no sigui possible determinar la quantia del procés, es considera que és de quantia indeterminada.
5. La quantia del procés no queda afectada per l'alteració eventual i posterior del valor dels béns que en són objecte, una vegada interposada la demanda.

Article 119. Control i impugnació de la classe de procediment i la quantia del procés

1. El procés se substanciat d'acord amb la classe de procediment i la quantia expressades pel demandant a la demanda. No obstant això, si el tribunal considera que escau una altra classe de procediment o que la quantia expressada pel demandant en la demanda és errònia, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés, i dona audiència a les parts personades en el procés en el termini de tretze dies hàbils. Dins els tretze dies hàbils següents, el tribunal dicta un aute en què decideix donar al procés la tramitació escaient d'acord amb el procediment que correspongui. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.
2. El demandat també pot impugnar, mitjançant la contesta, la classe de procediment o la quantia expressades pel demandant en la demanda, si considera que el procediment escollit no és el que correspon o que la quantia no s'ha determinat adequadament als efectes processals. Aquesta impugnació es resol a l'audiència prèvia si el procés se substanciat pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substanciat pel procediment abreujat.

Títol II. Presentació de documents i escrits**Article 120. Documents processals**

En virtut de la demanda o la contesta s'han de presentar els documents processals següents:

- a) El poder notarial o el document privat en virtut del qual les parts atorguen la representació en el procés a l'advocat o el procurador, sempre que aquesta representació no s'hagi atorgat *apud acta*.
- b) Els documents que acreditin la representació o la successió que les parts s'atribueixin en el procés.
- c) Si escau, els documents o dictàmens que acreditin el valor de la cosa litigiosa, a l'efecte de determinar la classe de procediment i la quantia del procés que corresponguin.

Article 121. Documents sobre el fons

1. En virtut de la demanda o la contesta s'han de presentar els documents sobre el fons següents:
 - a) Els documents en què les parts fonamenten el dret a la tutela judicial que pretenen.
 - b) Els mitjans i els instruments de prova que fonamenten les pretensions de tutela formulades per les parts.
 - c) Les certificacions i les notes sobre el contingut dels registres, els llibres registre, les actuacions o els expedients de qualsevol classe.

d) Els dictàmens pericials en què les parts fonamenten les seves pretensions. No obstant això, el demandat pot no presentar el dictamen pericial en virtut de la contesta, sempre que el presenti amb una antelació mínima de tretze dies hàbils al dia en què se celebri l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari o al dia en què se celebri el judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat. El demandant o el demandat també poden no presentar el dictamen pericial amb la demanda o la contesta, en cas que siguin beneficiaris del dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes, sempre que el presentin amb la mateixa antelació.

e) Els informes elaborats per professionals de la investigació privada autoritzats a fer-ho per les lleis aplicables, sobre fets rellevants en què les parts fonamentin les seves pretensions, sense perjudici que si aquests fets no són reconeguts com a certs calgui practicar una prova testifical.

2. Quan les parts, en presentar la demanda o la contesta, no puguin disposar dels documents a què es refereixen les lletres a) a c) de l'apartat anterior, poden designar l'arxiu, el protocol o el lloc on es trobin, o el registre, el llibre registre, les actuacions o l'expedient en relació amb els quals pretenguin obtenir aquests documents o la certificació corresponent, i sol·licitar al tribunal que en demani la tramesa al procés. Aquesta petició, però, no es pot referir a documents als quals les parts puguin accedir i obtenir-ne còpies fefaents.

Article 122. Documents exigits en casos especials

Amb la demanda s'han de presentar els documents següents:

a) Els documents que justifiquin de forma fonamentada el títol en virtut del qual es demanen pensions d'aliments, quan aquestes pensions siguin objecte de la demanda.

b) Els documents que constitueixin un principi de prova del títol en què es fonamenten les demandes de retracte i, quan les lleis aplicables o un contracte exigeixi la consignació del preu de la cosa que és objecte del retracte, el document que acrediti que s'ha consignat aquest preu, si és conegut, o que s'ha constituït la caució que garanteix la consignació, quan no és conegut.

c) Els altres documents que aquesta Llei o les altres lleis aplicables exigeixin expressament que s'han de presentar a l'efecte d'admetre la demanda.

Article 123. Forma de presentació dels documents públics

1. Els documents públics es presenten en el procés mitjançant una còpia simple, ja sigui en suport de

paper, ja sigui en suport electrònic i amb la signatura electrònica reconeguda.

2. En cas d'impugnació de l'autenticitat dels documents públics, se'n pot presentar l'original, la còpia o el certificat amb els requisits necessaris perquè tinguin efectes probatoris.

Article 124. Forma de presentació dels documents privats

1. Els documents privats es presenten en el procés mitjançant l'original o una còpia autèntica. També es poden presentar mitjançant imatges digitalitzades i incorporades a annexos en suport electrònic i amb la signatura electrònica reconeguda.

2. Si les parts només posseeixen una còpia del document privat, poden presentar-la en suport de paper o mitjançant una imatge digitalitzada i incorporada a un annex en suport electrònic i amb la signatura electrònica reconeguda.

3. En cas que l'original del document privat estigui en un arxiu, protocol, registre, llibre registre o expedient, les parts poden presentar-ne una còpia tot designant l'arxiu, el protocol, el registre, el llibre registre o l'expedient on es trobi.

Article 125. Preclusió de la presentació dels documents

Les parts han de presentar tots els documents, mitjans i instruments de prova, certificats, notes, dictàmens pericials i informes amb la demanda, la contesta i, si escau, la reconvençió, segons estableixin aquesta Llei i les altres lleis aplicables. En cas que no en disposin en el moment processal en què pertorqui presentar-los, han de designar el lloc on es troben, però no poden presentar-los ni sol·licitar que siguin aportats al procés posteriorment, excepte en els casos que estableix l'article següent.

Article 126. Supòsits excepcionals de presentació dels documents després de la demanda i la contesta

1. Excepcionalment, les parts poden presentar els documents després de la demanda o la contesta en els supòsits següents:

a) Si el procés se substancia pel procediment ordinari, el demandant pot presentar a l'audiència prèvia els documents d'interès o rellevància dels quals es posi de manifest com a conseqüència de les al·legacions fetes pel demandat en la contesta.

b) Si el procés se substancia pel procediment ordinari, el demandant i el demandat poden presentar a l'audiència prèvia els documents que fonamentin les al·legacions complementàries que poden formular en aquell acte, sempre que es faci d'acord amb les limitacions establertes en aquesta Llei o les altres lleis aplicables.

c) Quan es tracti de documents de data posterior a la demanda, la contesta o, si escau, l'audiència prèvia, sempre que no s'hagin pogut confeccionar ni obtenir abans d'aquests tràmits o actes processals, a l'inici del judici oral.

d) Quan es tracti de documents de data anterior a la demanda, la contesta o, si escau, l'audiència prèvia, si la part que els presenta justifica que no ha tingut coneixement de la seva existència anteriorment, a l'inici del judici oral.

2. En cas que es presenti un document després de la demanda o la contesta, el tribunal resol sobre si l'admet o no a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat, amb l'audiència de les parts personades en el procés. Tanmateix, si el document es presenta després d'aquests tràmits o actes processals, en els termes que estableixen les lletres c) i d) de l'apartat anterior, el tribunal resol sobre si l'admet o no durant el judici oral, amb l'audiència de les parts personades en el procés.

3. El tribunal no admet la incorporació al procés dels documents que no es trobin inclosos en els supòsits que estableix aquesta Llei o les altres lleis aplicables.

4. Contra l'aute en què el tribunal resol sobre si admet o no la incorporació al procés dels documents que no es trobin inclosos en els supòsits que estableix aquesta Llei o les altres lleis aplicables es pot interposar oralment un recurs de reposició. Aquest recurs de reposició se substancia i resol en el mateix acte, i en cas que es desestimi no es pot interposar cap altre recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Article 127. Presentació d'escrits i documents

1. Les parts han de presentar al tribunal competent els escrits i els documents que aportin al procés, ja sigui en suport de paper, ja sigui en suport electrònic i amb la signatura electrònica reconeguda.

2. La presentació dels documents que han de tenir efectes en el procés es produeix per mitjà del servei informàtic de comunicació processal establert a les oficines judicials o als tribunals, als despatxos o bufets d'advocats i procuradors, i prop de les altres persones i entitats públiques o privades que es relacionen o col·laboren amb l'Administració de justícia.

3. La demanda i la contesta, així com els documents processals i materials inicials del procés, es poden presentar de forma excepcional mitjançant l'entrega material davant el tribunal competent de l'escrit o el document acompanyat de tantes còpies literals com altres parts personades hi hagi en el procés.

Article 128. Traslata de còpies d'escrits i documents

1. El secretari judicial trasllada una còpia dels escrits i els documents presentats a les parts personades en el procés per mitjà del servei informàtic de comunicació processal, d'acord amb les normes del capítol tercer del llibre primer.

2. Els escrits i els documents originals formen part de l'expedient judicial que ha de conservar i custodiar el secretari judicial. No en poden ser extrets ni retirats fins que el procés hagi finalitzat, llevat que se'n deixi una còpia autèntica a l'expedient judicial tot deixant constància per diligència de l'entrega que se n'ha fet.

Article 129. Omissió i inexactitud dels escrits i documents

1. Les parts responen dels escrits i els documents presentats al procés i de les seves còpies, i en concret de la seva exactitud.

2. L'omissió o la inexactitud en relació amb els escrits i els documents presentats al procés, i en relació amb les seves còpies, es pot esmenar a requeriment del tribunal, d'ofici o a instància de part. En aquest cas, el tribunal requereix a la part concernida que ho esmeni en el termini de cinc dies hàbils, i en cas contrari aquests escrits i documents, o les seves còpies, es tenen per no presentats a tots els efectes.

Títol III. Procediment ordinari

Capítol primer. Al·legacions inicials

Secció primera. Demanda

Article 130. Forma i contingut de la demanda

1. El procés que se substancia pel procediment ordinari comença amb la demanda en què s'ha d'indicar la secció civil a la qual es dirigeix; la classe de procediment; les dades i les circumstàncies que permeten identificar el demandant i el demandat; el domicili o la residència on es pot citar el demandat, i la identitat de l'advocat i el procurador que hi intervinguin eventualment, amb les signatures corresponents.

2. A la demanda es fixa la classe d'acció exercida, s'exposen els fets i els fonaments de dret numerats i separats, i es concreta amb claredat i precisió el que es demana tot expressant, si escau, la quantia del procés.

3. Quan en la demanda es formulin diverses peticions, s'enumeren tot expressant quines són les peticions principals i quines són les peticions subsidiàries. Les peticions formulades subsidiàriament per al cas que les peticions principals siguin desestimades es fan constar per ordre i separatament.

4. També es poden deduir al final de la demanda altres peticions accessòries de forma separada, mitjançant la forma d'un altresí.

5. Cal acompanyar la demanda dels documents processals i materials a què fa referència el títol segon d'aquest llibre.

6. Dins els cinc dies hàbils següents al dia en què es rep la demanda, el president del Tribunal de Batlles designa mitjançant una providència el tribunal al qual correspon per torn el coneixement del procés.

Article 131. Admissió de la demanda

1. El tribunal decideix si admet o no admet la demanda, mitjançant una providència o un aute, respectivament, dins els tretze dies hàbils següents al dia en què rep aquesta demanda.

2. La demanda només es pot inadmetre en els casos i per les causes que preveu expressament aquesta Llei o les altres lleis aplicables. Contra l'aute en què el tribunal decideix no admetre la demanda es pot interposar un recurs d'apel·lació.

3. En concret, el tribunal no admet la demanda en els casos següents:

a) Quan s'aprecii la falta de jurisdicció o de competència del tribunal a la qual es dirigeix.

b) Quan presenti defectes formals. En aquest cas, el tribunal concedeix al demandant un termini de cinc dies hàbils per esmenar aquests defectes, i si no ho fa el tribunal arxiva les actuacions.

c) Quan no s'aportin els documents o no es compleixin els requisits especials que la llei exigeix per admetre la demanda.

Article 132. Trasllet de la demanda

Un cop admesa la demanda, el tribunal la trasllada al demandat perquè comparegui en el procés i la contesti en el termini de vint dies hàbils, i l'adverteix que si no compareix en el termini esmentat serà declarat en rebel·lia.

Secció segona. Contesta i reconvençió

Article 133. Forma i contingut de la contesta

1. La contesta s'estructura en la mateixa forma que la demanda.

2. A la contesta s'han de negar o admetre els fets exposats pel demandant a la demanda, tenint en compte que el tribunal pot considerar que el silenci o les evasives del demandat comporten l'admissió tàcita dels fets que li siguin perjudicials.

3. A la contesta s'han de formular les excepcions processals i qualsevol altra al·legació processal que pugui impedir que continuï el procés o que es dicti sentència sobre el fons del procés, i també s'ha de

plantejar la improcedència eventual de l'acumulació d'accions.

4. A la contesta s'han de formular les excepcions materials i les al·legacions materials que s'oposin a les pretensions del demandant.

5. Si el demandat expressa la conformitat a totes les pretensions del demandant, el procés finalitza d'acord amb el que disposa aquesta Llei. Si el demandat només expressa la conformitat amb algunes de les pretensions del demandant, o a una part de la pretensió única que hagi plantejat, el procés continua d'acord amb el que disposa aquesta Llei.

6. Si la contesta presenta defectes formals, el tribunal concedeix al demandat un termini de cinc dies hàbils per esmenar aquests defectes.

Article 134. Forma i contingut de la reconvençió

1. En contestar a la demanda, el demandat pot exercir les pretensions que tingui contra el demandant.

2. La reconvençió es formula després de la contesta i s'estructura en la mateixa forma que la demanda.

3. La reconvençió ha d'expressar amb claredat la tutela judicial que es pretén obtenir en relació amb el demandat reconvençional i, si escau, les altres persones que corresponguin. La reconvençió s'ha de formular de forma expressa i en cap cas es considera que el demandat reconvençional ha formulat reconvençió si finalitza sol·licitant la desestimació de les peticions formulades a la demanda.

4. Són aplicables a la reconvençió les normes que s'estableixen per a la demanda en aquesta Llei, especialment en relació amb la preclusió de les al·legacions.

Article 135. Admissió de la reconvençió

1. La reconvençió s'admet si hi ha connexió entre les peticions del demandat reconvençional i les que hagi formulat el demandat reconvençional a la demanda.

2. En concret, el tribunal dicta un aute en què no admet la reconvençió en els casos següents:

a) Quan no tingui competència objectiva per raó de la matèria.

b) Quan l'acció exercida pel demandat reconvençional s'hagi de substanciar en un procediment de classe diferent. No obstant això, mitjançant la reconvençió es pot exercir una acció que, per raó de la quantia, s'hagi de substanciar pel procediment abreujat.

Article 136. Destinataris de la reconvençió

A banda de fer-ho contra el demandat reconvençional, la reconvençió també es pot plantejar:

- a) Contra persones que tot i que no siguin demandants, es puguin considerar litisconsorts voluntaris o necessaris del demandant per la seva relació amb l'objecte de la reconvençió.
- b) Contra persones demandades si hi ha peticions del demandant reconvençional derivades del procés que només es puguin fer valer contra els altres demandats.

Article 137. *Trasllat de la demanda reconvençional i contesta reconvençional*

1. Un cop admesa la demanda reconvençional, el tribunal la trasllada al demandat reconvençional i a les altres persones esmentades en l'article anterior perquè la contestin en el termini de vint dies hàbils.
2. La contesta reconvençional s'estructura en la mateixa forma que la contesta, i es regeix per les normes de l'article 133 en el que siguin aplicables.

Article 138. *Tractament processal de les excepcions de nul·litat i de compensació*

1. A l'audiència prèvia, el demandant pot oposar-se a l'excepció de nul·litat del negoci en què es fonamenta la petició del demandat, o a l'excepció de compensació que hagi formulat el demandat en la contesta sense formular una reconvençió expressa, mitjançant un escrit d'oposició que s'adjunta al procés.
2. L'excepció de compensació només es pot formular fins a la quantia reclamada pel demandant a la demanda, i l'excés s'ha de reclamar mitjançant una reconvençió.

Secció tercera. *Al·legacions posteriors a la demanda i la contesta*

Article 139. *Fets nous o de nova notícia*

1. Un cop preclòs el termini per formular les al·legacions i abans que finalitzi el judici oral, si s'esdevé o es coneix algun fet nou o de nova notícia rellevant per resoldre el procés, les parts poden fer valer i al·legar aquest fet dins el termini de cinc dies hàbils des del dia en què n'hagin tingut coneixement.
2. El tribunal resol sobre si admet el fet nou o de nova notícia, i sobre si practica la prova que escaigui per acreditar-lo, amb l'audiència de les altres parts personades en el procés, a l'audiència prèvia o al judici oral segons si el fet nou o de nova notícia s'ha al·legat abans o després de l'audiència prèvia, respectivament.

Secció quarta. *Rebel·lia processal*

Article 140. *Declaració de rebel·lia del demandat*

1. El tribunal declara en rebel·lia el demandat mitjançant un aute en cas que no comparegui al procés en el termini o el dia assenyalats a l'emplaçament o la citació que se li adrecin com a primer acte processal de comunicació.
2. La declaració de rebel·lia no comporta que s'admetin els fets continguts a la demanda o que es doni la conformitat a les peticions que faci el demandant, excepte que aquesta Llei o les altres lleis aplicables disposin una altra cosa.
3. El demandat rebel pot comparèixer en qualsevol moment durant la tramitació del procés sense que se'n produeixi, però, la retroacció de les actuacions.
4. No obstant el que preveu l'apartat anterior, el rebel involuntari pot demanar la nul·litat i, si escau, la retroacció de les actuacions del procés, fonamentades en el desconeixement involuntari de la pendència d'aquest procés, que s'ha d'acreditar suficientment. Aquest incident es pot interposar fins a l'inici del judici oral i se substancia de conformitat amb les normes que estableix la Llei transitòria de procediments judicials.

Article 141. *Notificacions al rebel*

1. Un cop el tribunal ha declarat la rebel·lia, no es fa cap més emplaçament, citació o notificació al demandat rebel, amb excepció de la notificació de la sentència o la resolució que posi fi al procés. No obstant això, el tribunal notifica al rebel la litispèndencia del procés, d'ofici o a instància de part, en el cas que es tingui notícia del lloc on es troba.
2. El tribunal notifica la sentència o la resolució que posi fi al procés d'acord amb les normes que estableix aquesta Llei. No obstant això, si la notificació s'ha fet per edictes, el tribunal ha de notificar personalment la sentència o la resolució al demandat rebel, dins el termini màxim de dos anys des que es va dictar, si així ho sol·licita una de les parts o una persona que acrediti un interès legítim i assenyalat el lloc on es troba el rebel.

Article 142. *Interposició de recursos pel rebel*

El demandat rebel pot interposar els recursos ordinaris que escaiguin contra la sentència o la resolució que posi fi al procés, en el termini establert en aquesta Llei. Aquests terminis es compten a partir de l'endemà del dia en què es notifica personalment la sentència o la resolució o, en cas contrari, des de l'endemà que es publiqui l'edecte de notificació al

Article 143. Rescissió de sentències fermes a instància del rebel

El demandat rebel que ho hagi estat de forma constant durant la tramitació del procés pot sol·licitar la rescissió de la sentència ferma que s'hagi dictat en el marc d'aquest procés quan acreditï suficientment alguna de les circumstàncies següents:

- a) Que desconeixia involuntàriament l'existència del procés pendent per una causa que no li sigui imputable en cap cas.
- b) Que hi ha hagut un supòsit de força major ininterrompuda que ha fet impossible que el rebel pogués comparèixer davant el tribunal durant la pendència del procés, encara que hagi tingut coneixement d'aquest procés.

Article 144. Termini i procediment de rescissió de sentències fermes

1. El demandat rebel pot sol·licitar la rescissió de la sentència ferma dins el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què aquesta sentència li hagi estat notificada personalment, sempre que no hagin transcorregut més de dos anys des del dia en què es va dictar. En la sol·licitud de rescissió es pot demanar, si escau, que se suspengui l'execució forçosa de la sentència.

2. La sol·licitud de rescissió s'interposa davant el tribunal que ha dictat la sentència ferma i se substancia de conformitat amb les normes de l'incident de nul·litat d'actuacions contra les resolucions fermes que estableix la Llei transitòria de procediments judicials.

Article 145. Sentència de rescissió i continuació posterior del procés

1. La sentència que estima la petició de rescissió que ha formulat el demandat rebel declara:

- a) El dret del demandat rebel a ser escoltat en el procés.
- b) La nul·litat i, si escau, la retroacció de les actuacions del procés fins a la notificació de la demanda, sense perjudici de la possibilitat de conservar els actes que no es vegin afectats per la declaració de rebel·lia.
- c) La suspensió de l'execució forçosa de la sentència que ha estat objecte de la rescissió.

2. Contra la sentència que resol la petició de rescissió no es pot interposar cap recurs.

3. La tramitació del procés, un cop s'ha estimat la petició de rescissió, continua amb el trasllat de la demanda al demandat perquè la contesti i la pràctica de la resta dels tràmits que corresponguin.

4. El demandant pot sol·licitar que es mantinguin les mesures d'assegurament que s'hagin decidit en

període d'execució forçosa. Aquesta sol·licitud es resol d'acord amb les normes sobre les mesures cautelars que estableix el capítol tercer del títol VI del llibre primer d'aquesta Llei.

Capítol segon. Efectes de la litispendència del procés

Article 146. Litispendència

La litispendència es produeix a partir de la interposició de la demanda, i sempre que després sigui admesa.

Article 147. Perpetuació de la jurisdicció

Un cop iniciat el procés, les alteracions que es produeixin en relació amb la situació de la cosa litigiosa i l'objecte del procés no modifiquen la jurisdicció i la competència, que es determinen segons el que s'hagi acreditat en el moment en què ha començat a produir-se la litispendència.

Article 148. Prohibició del canvi de la demanda

Les parts no poden alterar l'objecte del procés delimitat en la demanda, la contesta i, si escau, la reconvençió, sense perjudici de la facultat de fer al·legacions complementàries a l'audiència prèvia.

Article 149. Perpetuació de l'estat de les coses o les persones

1. Les alteracions de l'estat de les coses o de les persones que han fonamentat la demanda i, si escau, la reconvençió, i que es produeixin un cop s'ha iniciat el procés, no tenen cap efecte en la sentència que es dicti sobre el fons d'aquest procés.

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior, en cas que les pretensions hagin quedat privades d'interès legítim perquè han estat satisfetes extraprocessalment o per qualsevol altra causa, s'apliquen les normes sobre el dret de disposició de les parts que preveu aquesta Llei.

3. Sense perjudici del que estableix l'apartat anterior, el tribunal, amb l'audiència prèvia de les parts personades en el procés, pot dictar un aute en què arxiva aquest procés sense cap altre tràmit en cas que quedi sense objecte de forma sobrevinguda.

Capítol tercer. Audiència prèvia

Secció primera. Citació i intervenció, finalitats de l'audiència prèvia i conciliació

Article 150. Citació i intervenció en l'audiència prèvia

1. Un cop finalitzen els tràmits d'al·legacions i en el termini màxim de vint dies hàbils, el tribunal cita les parts personades en el procés a una audiència prèvia

que s'ha de celebrar dins els vint dies hàbils següents al dia en què es fa la citació.

2. Les parts han de comparèixer a l'audiència prèvia assistides de l'advocat. Les parts que siguin persones jurídiques també han de comparèixer-hi representades pel procurador, i les parts que siguin persones físiques poden comparèixer-hi personalment, i si no hi compareixen personalment han de ser representades per l'advocat o el procurador. En cas contrari, se les considera com a no comparegudes a l'audiència prèvia.

3. Si cap de les parts no compareix a l'audiència prèvia, es fa constar a l'acta i el tribunal dicta un aute en què decideix que el procés ha finalitzat i que l'acció ha quedat imprejutjada, i també l'arxivament de les actuacions sense cap altre tràmit.

4. Si el demandant no compareix a l'audiència prèvia, es procedeix d'acord amb el que estableix l'apartat anterior, llevat que el demandat al·legui un interès legítim en la continuació del procés perquè es dicti una sentència sobre el fons d'aquest procés. Si el demandat no compareix a l'audiència prèvia, se celebra amb la presència del demandant.

Article 151. Finalitats de l'audiència prèvia

L'audiència prèvia té les finalitats següents:

- a) Constatar si les parts han arribat a un acord o una transacció que posi fi al procés.
- b) Resoldre les qüestions processals que puguin impedir la resolució del procés mitjançant una sentència sobre el fons d'aquest procés.
- c) Fixar amb precisió l'objecte del procés i les qüestions de fet o de dret sobre les quals hi hagi controvèrsia entre les parts i, si escau, proposar i admetre la prova.

Article 152. Conciliació

1. Un cop les parts compareixen a l'audiència prèvia, el tribunal comprova si subsisteix la controvèrsia o si han arribat a un acord. Si les parts manifesten que han arribat a un acord o es mostren disposades a concloure'l de manera immediata, poden desistir del procés o sol·licitar al tribunal que homologui l'acord que hagin assolit.

2. L'acord homologat judicialment té els efectes que aquesta Llei atribueix a la transacció judicial.

3. L'acord homologat judicialment es pot executar d'acord amb les normes sobre l'execució de les sentències que estableix aquesta Llei.

4. Si les parts no han arribat a un acord o no es mostren disposades a concloure'l de manera immediata, l'audiència prèvia continua segons el que preveuen les seccions segona a setena d'aquest capítol.

Secció segona. Resolució de qüestions processals

Article 153. Qüestions processals

1. Totes les qüestions que puguin impedir la continuació i la finalització del procés mitjançant una sentència sobre el fons d'aquest procés, i que hagin estat objecte de les excepcions processals oportunes a la contesta, s'examinen i es resolen a l'audiència prèvia. També s'hi resolen les al·legacions que el demandant pugui fer, sense perjudici que el tribunal pugui plantejar d'ofici qüestions processals d'ordre públic.

2. Les qüestions processals que es poden examinar i resoldre a l'audiència prèvia són, entre d'altres, les següents:

- a) La falta de capacitat per ser part o de capacitat processal.
- b) La improcedència de l'acumulació d'accions.
- c) La cosa jutjada o la litispendència.
- d) La manca de litisconsorci passiu necessari.
- e) La inadequació del procediment per raó de la matèria o la quantia.
- f) El defecte legal en la manera de proposar la demanda o, si escau, la reconvenió, per la falta de claredat o de precisió en determinar les parts o la petició que es formula.

Article 154. Procediment de resolució de les qüestions processals

1. El tribunal examina i resol oralment les qüestions processals a l'audiència prèvia, en l'ordre en què es regulen en els articles següents d'aquesta secció, tot i que després s'han de documentar per escrit mitjançant l'aute a què fa referència l'article 170. Pel que fa a les qüestions processals que no es regulen de forma expressa en els articles següents d'aquesta secció, també s'hi apliquen les normes que s'hi preveuen.

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si la dificultat de la qüestió processal o la complexitat del procés així ho aconsellen, el tribunal pot decidir de posposar la resolució d'una qüestió processal i fer-ho dins els cinc dies hàbils següents al dia en què s'ha celebrat l'audiència prèvia, mitjançant el mateix aute que documenti les decisions que s'hi han adoptat.

Article 155. Falta de capacitat per ser part o de capacitat processal

1. La falta de capacitat per ser part o de capacitat processal es pot esmenar a l'audiència prèvia i, si no és possible fer-ho a l'audiència prèvia, el tribunal la suspèn i concedeix un termini no superior a cinc dies hàbils a aquest efecte.

2. Si la falta de capacitat per ser part o de capacitat processal concerneix el demandat i no s'esmena en el termini assenyalat a aquest efecte, el tribunal el declara en rebel·lia i deixa sense efecte les actuacions que hagi portat a terme fins llavors.

3. Si la falta de capacitat per ser part o de capacitat processal concerneix el demandant i no es pot esmenar o no s'esmena en el termini assenyalat a aquest efecte, el tribunal dona per concloua l'audiència prèvia i, dins els cinc dies hàbils següents, dicta un aute en què decideix la finalització del procés i deixa imprejutjada l'acció, tot imposant les costes processals al demandant.

Article 156. Improcedència de l'acumulació d'accions

El tribunal examina a l'audiència prèvia si l'acumulació d'accions és o no procedent i admissible, d'acord amb el que hagi plantejat el demandat a la contesta i amb l'audiència del demandant, i resol sobre l'acció o les accions que hagin de constituir l'objecte del procés.

Article 157. Cosa jutjada o litispendència

1. Si el tribunal considera que concorre la litispendència d'un altre procés, o la cosa jutjada per tal com hi ha una resolució ferma sobre un objecte processal idèntic, dona per concloua l'audiència prèvia i, dins els cinc dies hàbils següents, dicta un aute en què decideix la finalització del procés, i imposa les costes processals al demandant.

2. Si el tribunal considera que no concorre la litispendència o la cosa jutjada, resol en aquest sentit a l'audiència prèvia.

Article 158. Manca de litisconsorci passiu necessari

1. Si el demandant admet la manca de litisconsorci passiu necessari que el demandat ha plantejat a la contesta, ha de presentar a l'audiència prèvia un escrit en què adreça la demanda contra els litisconsorts omesos, i només pot afegir-hi les noves al·legacions que siguin imprescindibles per justificar les peticions que vulgui plantejar contra aquests litisconsorts, sense alterar de forma substancial les peticions ni els fonaments en què es basen i que es contenen a la demanda. En cas que el tribunal consideri que el litisconsorci és procedent, suspèn l'audiència prèvia i decideix que es traslladin la demanda i l'escrit als nous demandats perquè hi contestin dins els vint dies hàbils següents.

2. Si el demandant s'oposa a la manca de litisconsorci passiu necessari que el demandat ha plantejat a la contesta, el tribunal resol a l'audiència prèvia amb les especificitats següents:

a) Si el tribunal considera que el litisconsorci passiu necessari és procedent, suspèn l'audiència prèvia i

concedeix al demandant un termini de tretze dies hàbils per adreçar la demanda contra els litisconsorts omesos. Un cop presentada aquesta demanda, la trasllada als nous demandats perquè hi contestin dins els vint dies hàbils següents. Tanmateix, si en el termini assenyalat a aquest efecte el demandant no presenta la demanda contra els litisconsorts omesos, el tribunal dicta un aute en què decideix la finalització del procés i deixa imprejutjada l'acció, i imposa les costes processals al demandant.

b) Si el tribunal considera que el litisconsorci passiu necessari no és procedent, decideix la continuació del procés.

Article 159. Inadequació del procediment per raó de la quantia

1. El tribunal s'até a l'acord al qual puguin arribar les parts personades en el procés en relació amb el valor de la cosa litigiosa, a l'efecte de determinar el procediment que escau per raó de la quantia. En cas contrari, el tribunal resol a l'audiència prèvia tenint en compte els documents, els informes i qualsevol altre element útil que les parts hagin aportat al procés per calcular el valor de la cosa litigiosa.

2. Si el tribunal decideix que el procediment que s'ha de seguir per raó de la quantia és el procediment abreujat, dona per concloua l'audiència prèvia i assenjala una data per al judici oral.

Article 160. Inadequació del procediment per raó de la matèria

Si el tribunal decideix que el procediment que s'ha de seguir per raó de la matèria és el procediment abreujat, dona per concloua l'audiència prèvia i assenjala una data per al judici oral.

Article 161. Defecte legal en la manera de proposar la demanda o la reconvecció

1. En cas que les parts hagin plantejat el defecte legal en la manera de proposar la demanda o la reconvecció, o si ho decideix d'ofici, el tribunal pot sol·licitar, a l'audiència prèvia a les parts, els aclariments oportuns sobre la falta de claredat o de precisió de la demanda o la reconvecció.

2. Si no és possible determinar les peticions del demandant o a quins demandats s'adrecen, el tribunal dicta un aute en què decideix la finalització del procés i deixa imprejutjada l'acció, i imposa les costes processals al demandant. Si no és possible determinar les peticions del demandant reconveccional, o a quins demandats reconveccionals s'adrecen, el tribunal dicta un aute en què no admet la reconvecció i decideix la continuació del procés, i imposa les costes processals al demandant reconveccional.

Secció tercera. Al·legacions complementàries i aportació de documents

Article 162. Al·legacions i peticions complementàries

1. Les parts poden fer al·legacions complementàries, a l'audiència prèvia, tenint en compte el que hi exposin les altres parts; aclarir les al·legacions que hagin fet en els escrits que han presentat, o rectificar aspectes accessoris de les peticions que han formulat, sempre que no alterin substancialment les peticions ni els fonaments en què se sustenten i que es contenen en els escrits que han presentat.
2. Les parts també poden afegir, a l'audiència prèvia, peticions complementàries de les peticions que han formulat en els escrits que han presentat, sempre que les altres parts hi estiguin d'acord. Tanmateix, si les altres parts s'hi oposen, el tribunal decideix sobre si admet aquestes peticions complementàries tenint en compte que no han d'impedir que aquestes parts puguin exercir el seu dret a la defensa en condicions d'igualtat.
3. El demandant pot presentar, a l'audiència prèvia, l'escrit d'oposició a les excepcions de nul·litat o de compensació a què fa referència l'article 138.

Article 163. Fets nous o de nova notícia

A l'audiència prèvia es resol sobre l'admissió dels fets nous o de nova notícia rellevants per resoldre el procés que les parts hagin al·legat fins llavors.

Article 164. Aportació de documents

1. Les parts poden aportar, a l'audiència prèvia, els documents relatius a les al·legacions o peticions complementàries, els aclariments o les rectificacions, l'oposició a les excepcions de nul·litat o compensació, o els fets nous o de nova notícia que hagin fet o al·legat d'acord amb els articles 162 i 163.
2. El demandant també pot presentar, a l'audiència prèvia, els documents complementaris que puguin tenir interès o rellevància d'acord amb les al·legacions que hagi fet el demandat a la contesta.

Secció quarta. Pronunciament sobre els documents i fixació dels fets controvertits

Article 165. Pronunciament sobre els documents i els dictàmens aportats al procés

1. Les parts es pronuncien, a l'audiència prèvia, sobre els documents que hagin aportat al procés les altres parts, i manifesten si els reconeixen o els impugnen o, si escau, si proposen una prova sobre la seva autenticitat o licitud.
2. Les parts poden expressar, a l'audiència prèvia, el que considerin convenient sobre els dictàmens pericials aportats al procés per les altres parts,

admetent-los o contradient-los, o sobre les circumstàncies que concorren prop dels perits. També es poden pronunciar sobre els informes aportats al procés i emesos per investigadors privats.

Article 166. Fixació dels fets controvertits i acció contradictòria

1. Després que s'hagin pronunciat sobre els documents i els dictàmens aportats al procés, l'audiència prèvia continua a l'efecte que les parts fixin els fets sobre els quals hi ha conformitat o disconformitat.
2. El tribunal pot requerir a les parts que fixin l'acció exercida, facin els aclariments o les precisions necessaris respecte dels fets i els arguments continguts a la demanda, la contesta i, si escau, la reconvençió, i concretin les peticions que s'hi formulen. Si aquests aclariments i precisions no s'efectuen, el tribunal adverteix les parts que pot considerar admesos els fets i els arguments adduïts per les parts contràries.

Article 167. Sentència immediata

En cas que no hi hagi acord de les parts per posar fi al procés, atès que malgrat estar d'acord amb tots els fets hi ha discrepàncies sobre una qüestió o diverses qüestions jurídiques, el tribunal dicta sentència dins els tretze dies hàbils següents al dia en què finalitzi l'audiència prèvia.

Secció cinquena. Proposició i admissió de les proves

Article 168. Proposició de les proves

1. Les parts proposen, a l'audiència prèvia, la pràctica de les proves que s'han de portar a terme al judici oral. La proposició dels mitjans de prova es fa de forma separada i se n'ha d'adjuntar la llista.
2. Les parts han d'indicar els testimonis i els perits que es comprometen a presentar al judici oral, i els que, per contra, han de ser citats pel tribunal. En aquest cas n'han de comunicar el domicili o la residència al tribunal en el moment en què proposen la pràctica de les proves, o com a màxim dins els cinc dies hàbils següents si no disposen d'alguna de les dades relatives a les persones que han de ser citades pel tribunal.
3. Les parts poden proposar, a l'audiència prèvia, la pràctica d'una prova pericial de designació judicial perquè es dictamini sobre l'objecte de la perícia que es determini en la mateixa audiència prèvia. El tribunal decideix d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.
4. Les parts poden sol·licitar, a l'audiència prèvia, que el tribunal admeti nous dictàmens pericials en relació amb les al·legacions o peticions

complementàries, els fets nous o de nova notícia o l'oposició a les excepcions de nul·litat o compensació que hagin fet o al·legat en aquest acte. El tribunal ho admet sempre que es justifiqui degudament la legalitat, la utilitat, la pertinència, la necessitat i la proporcionalitat del nou dictamen pericial, el qual s'ha d'aportar al procés com a mínim tretze dies hàbils abans del dia en què se celebri el judici oral.

Article 169. Admissió de les proves

1. El tribunal resol, a l'audiència prèvia, sobre l'admissió de cadascuna de les proves proposades per les parts, d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat establerts en aquesta Llei.

2. Contra l'aute en què el tribunal decideix admetre o no admetre les proves es pot interposar oralment un recurs de reposició. Aquest recurs de reposició se substanciant i resol en el mateix acte, i en cas que es desestimi no es pot interposar cap altre recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Secció sisena. Conclusió de l'audiència prèvia i assenyalament del judici oral

Article 170. Conclusió de l'audiència prèvia

Un cop el tribunal ha admès les proves d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat, dicta un aute en el mateix acte o en els cinc dies hàbils següents com a màxim en què dona per concluda l'audiència prèvia. Aquest aute conté totes les resolucions adoptades, incloses les resolucions de les quals s'hagi deferit la decisió. També pot incloure, si escau, l'assenyalament del judici oral.

Article 171. Assenyalament del judici oral

1. El tribunal assenjala la data en què se celebra el judici oral dins els vint dies hàbils següents al dia en què conclou l'audiència prèvia, prorrogables vint dies hàbils més com a màxim en els casos en què sigui menester per practicar les proves admeses.

2. Si per raó de les proves admeses es preveu que el judici oral no pugui finalitzar en una sola sessió del dia assenyalat, la citació així ho ha d'indicar. Si la sessió o les sessions posteriors s'han de portar a terme durant diversos dies, successius o no, la citació també ho ha d'indicar, i expressar l'hora en què la sessió o les sessions del judici oral han de començar.

Capítol quart. Disposicions generals sobre la prova

Secció primera. Normes generals sobre la prova

Article 172. Objecte i necessitat de la prova

1. Les proves versen sobre els fets controvertits continguts en els escrits d'al·legacions o sobre els fets nous o de nova notícia al·legats amb posterioritat.

2. No són objecte de prova els fets sobre els quals hi hagi la conformitat de les parts, llevat que la matèria objecte del procés estigui fora del poder de disposició de les parts. Tampoc cal provar els fets que tinguin una notorietat absoluta.

3. El costum ha de ser al·legat i provat per les parts.

4. El dret estranger ha de ser al·legat i provat per les parts pel que fa al contingut i la vigència.

5. No obstant el que estableixen els apartats 3 i 4 anteriors, el tribunal pot fer servir tots els mitjans oportuns per esbrinar la certesa del costum o del dret estranger al·legats per les parts.

Article 173. Iniciativa de l'activitat probatòria

Les proves es practiquen a instància de part. No obstant això, el tribunal pot decidir d'ofici que es practiquin determinades proves en els casos expressament previstos en aquesta Llei o les altres lleis aplicables.

Article 174. Admissió de la prova i recurs

1. El tribunal es pronuncia sobre l'admissió o la no admissió de cadascuna de les proves proposades per les parts atenent els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.

2. La prova és legal quan s'ha proposat amb observança de les normes legals; és útil quan és idònia per acreditar els fets controvertits; és pertinent quan té relació amb l'objecte del procés; és necessària quan no hi ha una altra prova amb la mateixa eficàcia que sigui menys gravosa o problemàtica difícil de practicar, i és proporcional quan el grau d'intromissió o ingerència que es produeix en l'àmbit protegit i el caràcter i l'abast del sacrifici que imposa en relació amb els drets afectats esdevenen justificats.

3. Contra l'aute en què el tribunal decideix admetre o no admetre les proves es pot interposar oralment un recurs de reposició a l'audiència prèvia si el procés se substanciant pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substanciant pel procediment abreujat. Aquest recurs de reposició se substanciant i resol en el mateix acte, i en cas que es desestimi no es pot interposar cap altre recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna

per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Article 175. Il·licitud de la prova

1. Són il·lícites les proves obtingudes o practicades amb infracció dels drets fonamentals reconeguts a la Constitució.

2. Les proves il·lícites no produeixen efectes i s'han d'excloure del procés.

3. El tribunal, d'ofici o a instància de part, pot declarar il·lícites les proves a l'inici del judici oral. En ambdós casos, el tribunal dona audiència prèvia a les parts personades en el judici oral, que poden proposar proves relatives a la il·licitud.

Article 176. Pràctica de la prova

1. Totes les proves es practiquen en unitat d'acte, al judici oral i a la seu del tribunal.

2. Excepcionalment, el tribunal pot decidir que determinades proves es practiquin al marge del judici oral. En aquest cas, el tribunal cita les parts personades en el procés per practicar aquestes proves amb una antelació de cinc dies hàbils com a mínim.

3. Excepcionalment, el tribunal determina i fa saber a les parts personades en el procés el lloc on es practiquen les proves que no es practiquin a la seu del tribunal. En qualsevol cas, però, aquestes proves s'han de practicar abans del judici oral.

Article 177. Incomunicació dels declarants

1. Quan sobre uns mateixos fets controvertits hagin de declarar dos o més parts, o diversos litisconsorts, el tribunal ha d'adoptar les mesures necessàries per evitar que es puguin comunicar i puguin conèixer prèviament el contingut de les preguntes i les respostes.

2. El tribunal també ha d'adoptar les mesures necessàries per evitar que els testimonis es comuniquin entre ells o amb les parts, o assisteixin als interrogatoris dels altres testimonis.

Article 178. Interrogatori domiciliari

1. En cas que, per una malaltia que ho impedeixi o per altres circumstàncies excepcionals, el declarant no pugui comparèixer a la seu del tribunal, l'interrogatori es pot fer al domicili o la residència del declarant, si així ho decideix el tribunal, d'ofici o a instància de part.

2. Si les circumstàncies no ho fan impossible o summament inconvenient, a l'interrogatori domiciliari hi poden assistir les parts, els advocats i els procuradors. Però si a criteri del tribunal la seva assistència no és procedent tenint en compte les circumstàncies del declarant o del lloc on ha de declarar, l'interrogatori es fa sense ells i la part que

proposa la prova pot presentar un plec de preguntes perquè les respongui eventualment el declarant, si es consideren útils, pertinents i necessàries.

3. El secretari judicial estén una acta suficientment circumstanciada de l'interrogatori domiciliari, que pot llegir el declarant i que han de signar el declarant i els altres assistents. L'acta es pot documentar amb gravació d'imatge i so.

Article 179. Acarament entre els declarants

Si les parts o els testimonis interrogats incorren en contradiccions greus, el tribunal pot decidir, d'ofici o a instància de part, que se sotmetin a un acarament. L'acarament es pot fer entre les parts i els testimonis, o entre els testimonis entre si.

Article 180. Obligatorietat de comparèixer al judici oral

1. Els testimonis i els perits que han estat citats degudament tenen el deure de comparèixer al judici oral. En cas contrari poden incórrer en una multa coercitiva d'un import màxim de 750 euros, compatible amb la responsabilitat penal que se'n pugui deduir, després d'haver estat advertits a aquest efecte mitjançant la citació. Contra l'aute en què el tribunal imposa una multa coercitiva només es pot interposar un recurs de reposició.

2. En cas que un testimoni o un perit no comparegui al judici oral, el tribunal dona audiència a les parts personades al judici oral i, tot seguit, resol si suspèn o continua el judici oral.

Article 181. Forma de practicar la prova

1. Les proves es practiquen en la forma que estableix l'apartat 2 de l'article 10.

2. La presentació de documents originals i de còpies autèntiques, o de mitjans i instruments electrònics amb valor probatori, el reconeixement de l'autenticitat d'un document privat i la formació de cossos d'escriptura per a la pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic es porten a terme davant el secretari judicial.

Article 182. Formulació de les preguntes a les parts, els testimonis i els perits

1. Les preguntes a les parts, els testimonis i els perits les formulen els advocats de les parts directament, oralment, successivament, i amb claredat, concisió i precisió.

2. El tribunal decideix sobre l'admissibilitat de les preguntes en el mateix moment en què es porta a terme la prova de què es tracta. En cas que una pregunta no reuneixi els requisits legals per ser admesa, el tribunal pot demanar de tornar-la a formular diferentment perquè pugui ser admesa.

3. Les parts, per mitjà dels advocats, en el mateix acte poden formular una protesta contra l'admissió o la no admissió de les preguntes que no reuneixin els requisits legals a aquest efecte, per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

4. El tribunal pot intervenir durant els interrogatoris, les declaracions o els informes orals dels perits per sol·licitar els aclariments i els complements d'informació necessaris en relació amb les respostes a les preguntes que es formulin. No obstant això, aquesta intervenció es du a terme preferiblement un cop els advocats de les parts hagin respost les preguntes formulades.

Secció segona. Exhibició de documents

Article 183. Deure d'exhibició de documents entre les parts

1. Les parts es poden sol·licitar entre elles l'exhibició de documents que no estiguin a la seva disposició i que es refereixin a l'objecte del procés o a l'eficàcia dels mitjans de prova. Aquesta sol·licitud s'ha de plantejar abans de l'inici del judici oral.

2. A la sol·licitud d'exhibició s'ha d'adjuntar una còpia simple del document de què es tracti i, si no n'hi ha o la part no en disposa, s'ha d'indicar el contingut d'aquest document en els termes més exactes possibles.

Article 184. Efectes de la negativa a l'exhibició de documents

En cas que el tribunal consideri injustificada la negativa a l'exhibició de documents, pot atribuir valor probatori a la còpia simple del document presentada per la part que n'ha sol·licitat l'exhibició o a la versió que aquesta part hagi donat del contingut del document.

Article 185. Exhibició de documents per tercers

1. Les parts poden sol·licitar l'exhibició de documents que estiguin en possessió de terceres persones i que estiguin directament relacionats amb l'objecte del procés.

2. Si el tribunal considera que els documents l'exhibició dels quals se sol·licita són d'interès per resoldre el procés, requereix les terceres persones a aquest efecte. En aquest cas, n'ordena la compareixença personal perquè exhibeixin el document, i les adverteix que en cas contrari poden incórrer en un delictes de desobediència greu a l'autoritat judicial.

3. Contra l'acte en què el tribunal resol la sol·licitud d'exhibició de documents per terceres persones es pot interposar oralment un recurs de reposició a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el

procés se substancia pel procediment abreujat. Aquest recurs de reposició se substancia i resol en el mateix acte, i en cas que es desestimi no es pot interposar cap altre recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Article 186. Incorporació dels documents exhibits

Els documents originals exhibits o el seu testimoni estès pel secretari judicial es poden incorporar al procés si així ho demanen les parts.

Article 187. Deure d'exhibició de documents de les entitats públiques

1. Les administracions públiques i les altres entitats públiques han d'expedir les certificacions i els testimonis, i exhibir els documents que hi hagi a les seves dependències i arxius, excepte quan es tracti de documents declarats legalment o classificats com de caràcter reservat o secret. En aquest cas, l'entitat pública ha d'adreçar al tribunal una exposició raonada sobre aquest caràcter reservat o secret.

2. Les administracions públiques i les altres entitats públiques han d'expedir les certificacions i els testimonis, o exhibir els documents, en el termini màxim dels vint dies hàbils següents al dia que se'ls notifica el requeriment, llevat que el tribunal disposi altrament.

Secció tercera. Pericial cal·ligràfica i confrontació de documents electrònics

Article 188. Finalitat i sol·licitud de la pericial cal·ligràfica o de la confrontació de documents electrònics

1. La pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic té com a finalitat dictaminar sobre l'autenticitat d'un document privat que hagi estat negada o posada en dubte per qualsevol de les parts.

2. La pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic la sol·licita el demandat a la contesta o el demandant a l'audiència prèvia, i la practica un perit cal·lígraf o grafòscop designat pel tribunal d'acord amb les normes de designació dels perits judicials que estableix aquesta Llei.

Article 189. Documents indubitats i pràctica de la pericial cal·ligràfica o de la confrontació de documents electrònics

1. La part que sol·licita la pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic designa el document o els documents indubitats amb els quals s'ha de fer.

2. Es consideren documents indubitats:

a) Els documents que reconeixin totes les parts a les quals pugui afectar la pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic.

b) Les escriptures públiques i els documents que constin en registres públics.

c) Els documents privats la lletra o la signatura dels quals hagi estat reconeguda en el procés per la persona a la qual s'atribueixi la lletra o la signatura dubtosa.

3. A manca dels documents enumerats a l'apartat anterior i a instància de part, el tribunal pot requerir a la persona a la qual s'atribueixi la lletra o la signatura impugnades que formi un cos d'escriptura que dicta el secretari judicial, o que aporti el document original en paper o en format electrònic del qual el document electrònic n'és la còpia.

4. Si no hi ha documents indubitats i és impossible la pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic amb un cos d'escriptura per la mort, l'absència o la impossibilitat de la persona que hagi de formar-lo, o per l'absència del document original en paper o en format electrònic, el tribunal aprecia el valor probatori del document impugnat d'acord amb les regles de la sana crítica.

Capítol cinquè. Mitjans i pràctica de la prova

Article 190. Mitjans de prova

1. Els mitjans de prova que es poden practicar en el procés són els següents:

- a) Confessió en judici o interrogatori de les parts.
- b) Interrogatori de testimonis.
- c) Dictàmens pericials.
- d) Reconeixements judicials.
- e) Documents públics.
- f) Documents privats.

2. També es pot practicar com a prova la reproducció per mitjans tècnics en el procés d'arxius, imatges o documents electrònics de qualsevol classe.

3. Els documents es poden presentar en suport escrit o no escrit, sempre que incorporin un objecte representatiu d'un fet que sigui d'interès per al procés. Els documents presentats en suport electrònic tenen la consideració de documents.

4. També té la consideració de mitjà de prova qualsevol altra activitat que tingui com a finalitat acreditar fets en el procés.

Secció primera. Confessió en judici o interrogatori de les parts

Article 191. Subjectes de la confessió en judici o interrogatori de les parts

1. Les parts personades en el procés poden proposar al tribunal l'interrogatori de les altres parts sobre els fets i les circumstàncies dels quals tinguin notícia i que guardin relació amb l'objecte del procés.

2. Una part codemandada pot proposar l'interrogatori d'una altra part codemandada sempre que hi hagi oposició o conflicte d'interessos entre ambdós en el procés de què es tracti.

3. Si la part que és subjecte de l'interrogatori és una persona jurídica, ha de declarar el seu representant legal. No obstant això, si el representant legal no ha intervingut personalment en els fets, ha d'indicar aquesta circumstància i identificar la persona que, en nom de la persona jurídica, hagi intervingut en els fets; si manifesta que desconeix la persona que ha intervingut en els fets, el tribunal pot considerar-ho com una resposta evasiva o una negativa a declarar.

4. Si la part que és subjecte de l'interrogatori no és el subjecte de la relació jurídica controvertida o el titular del dret que és objecte del procés, la part que ha proposat la prova pot sol·licitar al tribunal l'interrogatori d'aquest subjecte o titular.

5. Si és part en el procés l'Administració pública o una altra entitat pública, i el tribunal n'admet l'interrogatori, declara la persona que designi l'Administració pública o l'entitat pública; si aquesta persona manifesta que desconeix els fets, el tribunal pot considerar-ho com una resposta evasiva o una negativa a declarar.

Article 192. Incompareixença de les parts a la confessió en judici o interrogatori de les parts

1. Si la part que és subjecte de l'interrogatori no compareix al judici oral de forma injustificada i malgrat haver estat citada degudament, el tribunal pot considerar reconeguts com a certs els fets en què hagi intervingut personalment aquesta part, i també pot fixar com a certs els fets que li siguin perjudicials.

2. En la citació de la part que és subjecte de l'interrogatori s'ha d'advertir dels efectes assenyalats a l'apartat anterior.

Article 193. Respostes de la confessió en judici o interrogatori de les parts

1. La part que és subjecte de l'interrogatori ha de respondre en nom propi i de paraula, i no pot utilitzar cap esborrany de respostes. No obstant això, pot consultar documents, notes o apunts quan, a criteri del tribunal, siguin convenients per auxiliar-ne la memòria.

2. Les respostes de la part que és subjecte de l'interrogatori han de ser afirmatives o negatives i, si això no és possible segons el tenor de les preguntes, han de ser precises i concretes. La part pot afegir, si així ho accepta el tribunal, les explicacions que consideri convenients i que tinguin relació amb les preguntes que se li formulen.

Article 194. *Negativa a declarar i respostes evasives o no conclouents*

1. Si la part que és subjecte de l'interrogatori es nega a respondre, el tribunal pot considerar reconeguts com a certs els fets en què hagi intervingut personalment aquesta part, i també pot fixar com a certs els fets que li siguin perjudicials.

2. Si la part que és subjecte de l'interrogatori fa respostes evasives o imprecises, el tribunal, d'ofici o a instància de part, l'adverteix que si no respon de forma precisa i concreta, pot procedir d'acord amb el que preveu l'apartat anterior.

Article 195. *Declaració sobre fets no personals*

1. Si la part que és subjecte de l'interrogatori és preguntada sobre fets que no li són personals, ha de respondre segons els seus coneixements i donar raó de l'origen d'aquests coneixements, però també pot proposar que hi respongui una tercera persona que tingui coneixement personal dels fets.

2. El tribunal només admet la substitució esmentada a l'apartat anterior si la part que ha proposat la prova ho accepta. En cas contrari, la part que és subjecte de l'interrogatori pot sol·licitar al tribunal que la tercera persona que tingui coneixement personal dels fets sigui interrogada com a testimoni.

Article 196. *Valoració de la confessió en judici o interrogatori de les parts*

1. Si el resultat de les altres proves practicades no ho contradia, el tribunal ha de considerar com a certs els fets que la part que és subjecte de l'interrogatori hagi reconegut en aquest sentit, si hi ha intervingut personalment i la fixació d'aquests fets com a certs li és perjudicial.

2. En els altres casos, el tribunal valora la confessió en judici o interrogatori de les parts lliurement i d'acord amb les regles de la sana crítica.

Secció segona. *Interrogatori de testimonis*

Article 197. *Testimonis*

1. Les parts personades en el procés poden proposar al tribunal l'interrogatori com a testimonis de tercers sobre els fets controvertits dels quals hagin tingut notícia directament.

2. Excepcionalment, el tribunal pot admetre l'interrogatori de testimonis de referència quan no

sigui possible obtenir un testimoni directe o el tribunal consideri que aquest interrogatori és rellevant per resoldre el procés.

Article 198. *Testimonis perits*

1. Quan els testimonis tinguin coneixements científics, tècnics, artístics o pràctics sobre la matèria a què es refereixen els fets de l'interrogatori, el tribunal admet les manifestacions que en virtut dels coneixements esmentats els testimonis afegeixin a les respostes sobre els fets.

2. El tribunal valora l'interrogatori dels testimonis perits lliurement i d'acord amb les regles de la sana crítica, però té especialment en compte la raó dels coneixements que hagin manifestat.

Article 199. *Idoneïtat per ser testimoni*

1. Totes les persones poden ser testimonis, excepte les persones que estiguin permanentment privades de raó, o de l'ús de sentits respecte de fets sobre els quals únicament es pugui tenir coneixement a través d'aquests sentits.

2. Les persones menors de dotze anys poden declarar com a testimonis si a criteri del tribunal posseïen el discerniment necessari en el moment de la percepció dels fets per conèixer i declarar en relació amb aquests fets.

Article 200. *Designació dels testimonis*

1. Les parts que proposen l'interrogatori de testimonis els han de designar expressant-ne la identitat i indicant, tant com sigui possible, el nom i cognoms, la professió, i el domicili personal o professional.

2. En cas que no sigui possible indicar les circumstàncies assenyalades a l'apartat anterior, les parts que proposen l'interrogatori de testimonis també poden designar-los expressant-ne el càrrec o qualsevol altra circumstància que permeti identificar-los, així com el lloc on poden ser citats.

Article 201. *Rebuig dels testimonis*

1. Les parts personades en el procés poden rebutjar els testimonis proposats per les altres parts si concorre alguna de les circumstàncies següents:

a) Tenir una relació de matrimoni o una situació de convivència anàloga, o un parentiu en línia recta, o en línia col·lateral per consanguinitat o adopció fins al quart grau inclòs o per afinitat fins al segon grau inclòs, amb la part que n'hagi proposat l'interrogatori, el seu advocat o el seu procurador.

b) Ser la part que n'hagi proposat l'interrogatori una societat mercantil en què el testimoni, el seu cònjuge, la persona amb qui mantingui una situació de convivència anàloga o un parent en línia recta, o en línia col·lateral per consanguinitat o adopció fins

al quart grau inclòs o per afinitat fins al segon grau inclòs, tingui una participació superior al 20% del capital social, tingui la condició d'administrador únic, conjunt, mancomunat o solidari, o participi en l'òrgan d'administració i en tingui més del 20% dels drets de vot.

c) Ser o haver estat tutor, advocat o procurador de la part que en proposi l'interrogatori, el seu advocat o el seu procurador, en els darrers tres anys.

d) Tenir o haver tingut una relació de dependència, societària o d'interessos amb la part que en proposa l'interrogatori, el seu advocat o el seu procurador, en els darrers tres anys.

e) Tenir processos pendents amb qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors.

f) Ser o haver estat denunciat, acusat o demandat per qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors, llevat que la denúncia, l'acusació o la demanda no hagi estat admesa o hagi estat rebutjada per manca manifesta de fonamentació.

g) Tenir un interès directe o indirecte en el procés o en un altre procés semblant.

h) Tenir una amistat íntima o una enemistat manifesta amb qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors.

i) Haver estat condemnat per una sentència penal ferma per la comissió d'un delicte contra la seguretat en el tràfic jurídic o un delicte de testimoniatge, dictamen o traducció falsos.

2. Les parts poden rebutjar els testimonis des del moment en què el tribunal n'admet l'interrogatori i fins tot just després de respondre les preguntes generals a què fa referència l'article 205.

Article 202. Indemnització als testimonis

1. Els testimonis que compareguin al judici oral, amb independència de si han declarat, tenen el dret d'obtenir per part de qui n'ha proposat l'interrogatori una indemnització corresponent a les despeses que la compareixença els ha ocasionat, sense perjudici de la imposició de les costes processals que correspongui. Aquestes despeses se cenyeixen a les que estiguin estrictament vinculades a la compareixença i s'han d'acreditar degudament. Si diverses parts han proposat el mateix testimoni, l'import de la indemnització es prorrogeja entre aquestes parts.

2. L'import de la indemnització el fixa el tribunal tenint en compte les dades i les circumstàncies que s'aportin al procés, mitjançant un aute que es dicta un cop ha finalitzat el judici oral, a petició del testimoni interessat.

3. Si la part que té l'obligació de pagar al testimoni la indemnització no ho fa en el termini de tretze dies hàbils des de la data en què ha esdevingut ferma la

resolució que en fixa l'import, aquest testimoni en pot sol·licitar el pagament al tribunal.

4. El procediment per reclamar la indemnització als testimonis se substancia d'acord amb les normes sobre l'execució de les costes processals que preveu aquesta Llei.

Article 203. Jurament o promesa dels testimonis

1. Abans de declarar, el tribunal requereix als testimonis que prestin jurament o promesa de dir la veritat, i els adverteix sobre el delicte de testimoniatge fals i les penes que comporta.

2. Si es tracta de testimonis menors d'edat, el tribunal no els requereix que prestin jurament o promesa de dir la veritat, però els exhorta amb un llenguatge adequat de l'obligació de dir la veritat.

Article 204. Testimonis amb deure de guardar secret

Els testimonis que, per raó de la seva professió, tinguin el deure de guardar secret sobre els fets en relació amb els quals se'ls interroga, han de manifestar-ho raonadament al tribunal. En cas que una llei no impedeixi que el testimoni declari, el tribunal considera el fonament de la negativa a declarar i resol sobre si el testimoni concernit queda alliberat o no de declarar.

Article 205. Preguntes generals de l'interrogatori de testimonis

1. Els testimonis declaren separadament i successivament, en l'ordre en què les parts n'hagin proposat l'interrogatori, llevat que el tribunal decideixi alterar aquest ordre per motius justificats.

2. El tribunal pregunta inicialment als testimonis el nom i els cognoms, la data de naixement, i el domicili. A més, els pregunta si hi concorre alguna de les circumstàncies que fan possible el rebuig dels testimonis i que estableix l'apartat 1 de l'article 201. Si és així, les parts poden rebutjar els testimonis de què es tracti i el tribunal valora aquest rebuig en el moment de dictar la sentència.

3. El tribunal també pot preguntar als testimonis sobre altres circumstàncies diferents de les que estableix l'apartat 1 de l'article 201 i que en poden condicionar la imparcialitat, a l'efecte de valorar-ne la declaració en el moment de dictar sentència.

Article 206. Respostes de l'interrogatori de testimonis

1. Una vegada respostes les preguntes generals, els testimonis responen les preguntes de la part que els ha proposat i, si han estat proposats per més d'una part, responen en primer lloc les preguntes del demandant.

2. Un cop respostes les preguntes de la part que els ha proposat, els advocats de les altres parts poden formular altres preguntes que es considerin útils, pertinents i necessàries per determinar els fets del procés.

3. Els testimonis han de respondre en nom propi i de paraula, han d'expressar la raó del coneixement del que declaren, i no poden utilitzar cap esborrany de respostes. No obstant això, poden consultar documents, notes o apunts quan, a criteri del tribunal, siguin convenients per auxiliar-ne la memòria.

4. Les respostes dels testimonis han de ser afirmatives o negatives i, si això no és possible segons el tenor de les preguntes, han de ser precises i concretes. Els testimonis poden afegir, si així ho accepta el tribunal, les explicacions que considerin convenients i que tinguin relació amb les preguntes que se'ls formulen.

Article 207. Valoració de l'interrogatori de testimonis

El tribunal valora l'interrogatori de testimonis lliurement i d'acord amb les regles de la sana crítica, però pren en consideració la raó dels coneixements que hagin manifestat, les circumstàncies que hi concorrin i, si escau, els rebuigs que les parts hagin plantejat.

Secció tercera. Dictàmens pericials

Article 208. Finalitat dels dictàmens pericials

Els dictàmens pericials tenen com a finalitat acreditar en el procés fets per al coneixement o l'apreciació dels quals siguin necessaris coneixements científics, tècnics, artístics o pràctics.

Article 209. Condicions i titulació dels perits

1. Poden ser perits les persones físiques i les persones jurídiques. També poden emetre dictàmens pericials les acadèmies, els laboratoris o les institucions culturals, tècniques o científiques, que s'encarreguin de l'estudi de les matèries corresponents a l'objecte de la perícia. L'acadèmia, el laboratori o la institució encarregat d'emetre el dictamen pericial ha de designar el nom de la persona o les persones físiques que en són responsables, i ambdós responen solidàriament dels danys i perjudicis que es puguin derivar de l'incompliment dels deures que són a càrrec seu.

2. Els perits han de posseir el títol que correspongui a la matèria objecte del dictamen pericial. Si es tracta de matèries que no estan compreses en títols, els perits han de ser designats entre persones enteses en aquestes matèries.

Article 210. Drets i deures dels perits

1. Els perits tenen els drets següents:

- a) Obtenir una provisió de fons abans d'emetre el dictamen pericial, llevat que el tribunal decideixi altrament de forma motivada, d'acord amb les circumstàncies que concorren.
- b) Accedir als mitjans objecte de la perícia.
- c) Actuar amb llibertat en la investigació prèvia i l'elaboració del dictamen pericial.
- d) Percebre honoraris professionals com a conseqüència de l'elaboració del dictamen.

2. Els perits tenen els deures següents:

- a) Emetre el dictamen pericial adequadament, fidelment, amb imparcialitat i en el termini assenyalat.
- b) Comparèixer al judici oral per ratificar el dictamen pericial i que sigui sotmès a la contradicció de les parts.
- c) Guardar el secret professional.
- d) Qualsevol altre deure que prevegin les normatives col·legial, associativa i deontològica corresponents, si escau.

Article 211. Relacions de perits

1. Durant el mes de gener de cada any, els col·legis professionals, les associacions professionals o les entitats anàlogues han de remetre al Consell Superior de la Justícia una relació dels professionals que formen part de l'entitat de què es tracti i que estan disposats i capacitats per actuar com a perits davant els tribunals.

2. Les relacions de perits s'ordena segons l'especialitat científica, tècnica, artística o pràctica dels perits que hi són inclosos i l'aprova el Consell Superior de la Justícia mitjançant un acord, amb l'informe previ del president del Tribunal de Batlles i del president del Tribunal Superior de Justícia. El Consell Superior de la Justícia pot establir els requisits que han d'acomplir els perits per formar part de les relacions de perits.

Article 212. Designació judicial dels perits

1. Sense perjudici dels dictàmens pericials que s'han d'aportar al procés d'acord amb el que estableix la lletra d) de l'apartat 1 de l'article 121, les parts poden demanar al tribunal que designi un perit judicial en el moment de proposar les proves.

2. La designació judicial dels perits es porta a terme, preferentment, mitjançant l'acord de les parts sobre la persona que ha d'emetre el dictamen, amb independència que aquesta persona sigui inclosa en les relacions de perits aprovades pel Consell Superior de la Justícia.

3. En cas que no hi hagi acord de les parts sobre la persona que ha d'emetre el dictamen, el tribunal insacula pels torns que corresponguin un perit titular i un perit suplent d'entre els perits que figuren a les relacions de perits aprovades pel Consell Superior de la Justícia. Els perits designats judicialment no poden tornar a ser designats fins que no finalitzi el torn corresponent.

4. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si la complexitat o l'especificitat del procés així ho requereix, el tribunal pot designar de forma motivada perits que no figurin a les relacions de perits aprovades pel Consell Superior de la Justícia o que, tot i que hi són, no correspondria designar-los pel torn corresponent.

Article 213. Acceptació i presa de possessió dels perits

1. El tribunal cita els perits que ha designat perquè acceptin el càrrec i perquè en prenguin possessió al més aviat possible.

2. En l'acte d'acceptació del càrrec i de presa de possessió, els perits han de prestar jurament o promesa de desenvolupar-lo correctament, fidelment i amb imparcialitat, i el tribunal els adverteix de les responsabilitats en què poden incórrer si incompleixen els deures a càrrec seu. També els requereix que aportin el dictamen pericial en el termini assenyalat, que ha de ser amb una antelació mínima de vint dies hàbils al dia en què se celebri el judici oral.

3. Quan l'emissor del dictamen pericial és una acadèmia, un laboratori o una institució cultural, tècnica o científica, accepten el càrrec i presten jurament o promesa de desenvolupar-lo correctament, fidelment i amb imparcialitat la persona o les persones físiques designades com a responsables.

4. Els perits poden no acceptar el càrrec si al·leguen que concorre una causa justa que els ho impedeix. En aquest cas, les parts poden posar-se d'acord sobre un altre perit que el tribunal pot designar. En cas contrari, el tribunal designa, si escau, el perit suplent que s'hagi insaculat prèviament i, si no hi ha perit suplent o no accepta el càrrec al·legant una causa justa, es procedeix novament d'acord amb el que estableix l'apartat 3 de l'article anterior.

Article 214. Recusació i rebuig dels perits

1. Els perits designats judicialment poden ser recusats si concorre alguna de les circumstàncies següents:

a) Tenir una relació de matrimoni o una situació de convivència anàloga, o un parentiu en línia recta, o en línia col·lateral per consanguinitat o adopció fins

al quart grau inclòs o per afinitat fins al segon grau inclòs, amb qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors, o els batlles o els magistrats que formen part del tribunal.

b) Ser la part una societat mercantil en què el perit, el seu cònjuge, la persona amb qui mantingui una situació de convivència anàloga o un parent en línia recta, o en línia col·lateral per consanguinitat o adopció fins al quart grau inclòs o per afinitat fins al segon grau inclòs, tingui una participació superior al 20% del capital social, tingui la condició d'administrador únic, conjunt, mancomunat o solidari, o participi en l'òrgan d'administració i en disposi de més del 20% dels drets de vot.

c) Ser o haver estat tutor, advocat o procurador de les parts, els seus advocats o els seus procuradors, o els batlles o els magistrats que formen part del tribunal, en els darrers tres anys.

d) Tenir o haver tingut una relació de dependència, societària o d'interessos amb les parts, els seus advocats o els seus procuradors, o els batlles o els magistrats que formen part del tribunal, en els darrers tres anys.

e) Tenir processos pendents amb qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors.

f) Ser o haver estat denunciat, acusat o demandat per qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors, llevat que la denúncia, l'acusació o la demanda no hagi estat admesa o hagi estat rebutjada per manca manifesta de fonamentació.

g) Tenir un interès directe o indirecte en el procés o en un altre procés semblant.

h) Tenir una amistat íntima o una enemistat manifesta amb qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors, o els batlles o els magistrats que formen part del tribunal.

i) Haver estat condemnat per una sentència penal ferma per la comissió d'un delictes contra la seguretat en el tràfic jurídic o un delictes de testimoniatge, dictamen o traducció falsos.

2. Les parts poden recusar els perits designats judicialment dins els tretze dies hàbils següents al dia en què accepten el càrrec i en prenen possessió. En aquest cas, el tribunal trasllada la recusació a les altres parts personades en el procés i al perit perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de cinc dies hàbils. Posteriorment, decideix mitjançant un aute dins els cinc dies hàbils següents i, en el supòsit que estimi la recusació, es procedeix d'acord amb el que estableix l'apartat 4 de l'article anterior.

3. Les parts no poden recusar els perits que hagin emès els dictàmens pericials que les altres parts han aportat mitjançant els escrits d'al·legacions.

Tanmateix, poden rebutjar-los si hi concorre alguna de les circumstàncies que estableix l'apartat 1 anterior, a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat.

Article 215. Pressupost dels dictàmens pericials i provisió de fons

1. Els perits designats judicialment han de presentar un pressupost detallat que ha de tenir en compte el temps que es preveu d'esmerçar, la dificultat o la complexitat de l'encàrrec, la intensitat de la dedicació, la urgència i l'especialització de l'encàrrec, o la utilització de material específic, entre d'altres.

2. Els perits designats judicialment han de presentar el pressupost al tribunal en el termini màxim de cinc dies hàbils des del dia en què accepten el càrrec i en prenen possessió.

3. Les parts que hagin proposat la designació del perit judicial poden impugnar-ne per escrit el pressupost, dins els cinc dies hàbils següents al dia en què el tribunal els trasllada aquest pressupost. En aquest cas, el tribunal cita les parts esmentades i el perit a una audiència en què poden fer les al·legacions i proposar les proves que considerin convenients. El tribunal, després de practicar les proves admeses, resol i fixa l'import del pressupost al terme de l'audiència. Contra aquesta resolució no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

4. Un cop fixat definitivament l'import del pressupost, els perits poden demanar una provisió de fons, l'import de la qual el determina el tribunal d'acord amb les circumstàncies que concorren. Les parts que hagin proposat la designació del perit judicial han d'abonar aquesta provisió de fons de forma prorratejada dins els cinc dies hàbils següents en els comptes oberts a nom de l'Institut Nacional Andorrà de Finances.

5. No obstant el que estableix l'apartat anterior, el tribunal pot decidir de forma motivada que les parts no abonin una provisió de fons al perit judicial o que aquesta provisió s'aboni de forma diferent, d'acord amb les circumstàncies que concorren.

6. Els perits designats judicialment poden sol·licitar una modificació de l'import del pressupost si concorren circumstàncies especials que ho justifiquin. En aquest cas s'apliquen novament les normes que estableixen els apartats anteriors d'aquest article.

Article 216. Auxili judicial als perits

1. Les parts tenen l'obligació de facilitar als perits l'entrega de totes les dades i els documents, i el reconeixement dels llocs, els objectes i les persones, que siguin necessaris per emetre el dictamen.

2. Si les parts es neguen a facilitar l'entrada o el reconeixement a què fa referència l'apartat anterior, els perits ho han de fer saber al tribunal, que decideix si la sol·licitud és procedent. En cas afirmatiu, el tribunal pot adoptar les mesures oportunes a aquest efecte, i fins i tot imposar a les parts una multa d'un import màxim de 750 euros, compatible amb la responsabilitat penal que se'n pugui deduir, després d'haver estat advertides a aquest efecte. Contra l'aute en què el tribunal imposa una multa coercitiva només es pot interposar un recurs de reposició.

Article 217. Operacions pericials

1. Quan l'emissió del dictamen pericial requereixi el reconeixement de llocs, objectes o persones, o la realització d'operacions semblants, les parts, els advocats i els procuradors poden sol·licitar al tribunal d'assistir-hi. En aquest cas, si el tribunal considera que l'assistència no impedeix o no disturba la tasca dels perits, ni afecta excessivament els drets personals, els cita amb una antelació de cinc dies hàbils com a mínim, i els comunica el dia, l'hora i el lloc on es portaran a terme les operacions pericials.

2. Si així ho decideix el tribunal, les operacions pericials també es poden fer en presència del batlle o els magistrats que en formen part.

Article 218. Emissió i trasllat dels dictàmens pericials

1. Els perits designats judicialment emeten els dictàmens pericials per escrit i els adrecen al tribunal dins el termini assenyalat, amb tantes còpies com parts hi hagi en el procés.

2. Un cop el tribunal ha rebut els dictàmens pericials, els trasllada a les parts personades en el procés com a mínim tretze dies hàbils abans del dia en què se celebri el judici oral.

Article 219. Contingut dels dictàmens pericials

Els dictàmens pericials han de contenir, com a mínim, els apartats següents:

a) Les referències a l'activitat professional del perit, tant en l'àmbit dels tribunals com en l'àmbit científic, tècnic, artístic o pràctic propi, amb l'expressió de les publicacions i les altres circumstàncies que siguin d'interès.

b) La descripció breu de l'estat de la ciència o la tècnica en la matèria objecte de la perícia.

c) La identificació precisa i la descripció de les qüestions que són objecte del dictamen pericial, els mètodes seguits i les operacions realitzades. En aquest apartat s'han d'incloure els estudis, les anàlisis o les conclusions que refermen o contradiuen les premisses i els mètodes seguits.

d) Les conclusions obtingudes, que s'han de limitar estrictament a l'objecte del dictamen pericial.

e) La declaració del perit conforme ha actuat amb imparcialitat, seguint els principis de la seva professió o ofici, i que no hi concorre cap de les circumstàncies que estableix l'apartat 1 de l'article 214.

Article 220. Contradicció dels dictàmens pericials

1. Els perits han de ser citats i comparèixer al judici oral per ratificar els dictàmens pericials, i exposar-ne el contingut i les conclusions.

2. Després de l'informe oral dels perits, les parts i, posteriorment, el tribunal poden preguntar-los i sol·licitar-los les explicacions, els aclariments i les ampliacions que estiguin relacionats amb l'objecte del procés.

3. El tribunal pot decidir, d'ofici o a instància de part, que els perits que han dictaminat en el procés se sotmetin a un acarament.

Article 221. Honoraris professionals dels perits

1. Els honoraris professionals dels perits són abonats per la part que els ha proposat.

2. Si la part que té l'obligació de pagar al perit els honoraris professionals no ho fa un cop s'ha emès el dictamen pericial, aquest perit en pot sol·licitar el pagament al tribunal.

3. El procediment per reclamar els honoraris professionals als perits se substancia d'acord amb les normes sobre l'execució de les costes processals que preveu aquesta Llei.

Article 222. Valoració dels dictàmens pericials

El tribunal valora els dictàmens pericials lliurement i segons les regles de la sana crítica, sense estar obligat raonadament a subjectar-se al parer dels perits.

Secció quarta. Reconeixements judicials

Article 223. Finalitat i lloc dels reconeixements judicials

1. Els reconeixements judicials es fonamenten en la necessitat que el tribunal examini pel seu compte llocs, objectes o persones per apreciar i esclarir els fets controvertits que són objecte del procés.

2. Els reconeixements judicials es practiquen preferentment a la seu del tribunal i en el judici oral. Tanmateix, si no és possible, el tribunal cita les parts,

els advocats i, si escau, els procuradors, amb una antelació de cinc dies hàbils com a mínim, i els comunica el dia, l'hora i el lloc on es portarà a terme el reconeixement judicial.

Article 224. Proposició i determinació dels reconeixements judicials

1. La part que proposa el reconeixement judicial n'ha d'expressar el fonament i la necessitat, com també els aspectes principals a què vol que es refereixi, i ha d'indicar si pretén concórrer-hi amb alguna persona entesa en la matèria.

2. El tribunal trasllada la proposició de reconeixement judicial a les altres parts personades en el procés, que poden proposar en el termini dels cinc dies hàbils següents els altres aspectes a què volen que es refereixi i han de manifestar si hi assistiran també amb alguna persona entesa en la matèria.

3. En cas que el tribunal admeti el reconeixement judicial, també en determina l'abast en funció de les propostes de les parts i dels fets controvertits que són objecte del procés.

Article 225. Desenvolupament dels reconeixements judicials

1. El tribunal pot decidir qualsevol mesura que sigui necessària per aconseguir l'efectivitat del reconeixement judicial, fins i tot ordenar l'entrada al lloc que n'és objecte o en el qual hi hagi l'objecte o la persona corresponent.

2. Les parts, els advocats i els procuradors poden assistir al reconeixement judicial i fer al tribunal les manifestacions de paraula que considerin oportunes.

3. Si el tribunal, d'ofici o a instància de part, decideix escoltar les manifestacions de les persones enteses en la matèria, els ha de prendre jurament o promesa de dir la veritat amb caràcter previ.

Article 226. Reconeixements judicials de persones

1. El reconeixement judicial d'una persona es pot practicar per mitjà d'un interrogatori que efectua el tribunal i que s'adapta a les necessitats que concorrin. L'interrogatori es pot portar a terme, si les circumstàncies ho aconsellen, a porta tancada o fora de la seu del tribunal, i hi poden intervenir les parts, els advocats i els procuradors, sempre que el tribunal no consideri que aquesta intervenció pot comprometre la bona fi del reconeixement.

2. El reconeixement judicial d'un menor d'edat es porta a terme sempre a porta tancada, sense perjudici de l'assistència del Ministeri Fiscal, si escau, i amb anterioritat al judici oral, llevat que el tribunal decideixi altrament per motius justificats. El tribunal també pot decidir que hi intervinguin les parts, els

advocats i, si escau, els procuradors, sempre que no se'n pugui derivar un perjudici per al menor d'edat.

3. El reconeixement judicial d'una persona també es pot practicar com un reconeixement visual adreçat a valorar les seqüeles físiques o estètiques que siguin d'interès per resoldre el procés.

4. En la pràctica del reconeixement judicial de persones se n'ha de garantir el respecte a la dignitat i la intimitat.

Article 227. Concurrència dels reconeixements judicials amb altres proves

1. El tribunal, d'ofici o a instància de part, pot decidir que les parts, els testimonis i els perits siguin interrogats després d'un reconeixement judicial, si aquest reconeixement previ pot contribuir a un millor esclariment dels fets que són objecte del procés.

2. El tribunal, d'ofici o a instància de part, també pot decidir la pràctica del reconeixement judicial amb l'assistència i la intervenció dels perits.

Article 228. Acta dels reconeixements judicials

1. El secretari judicial estén una acta detallada del reconeixement judicial que es practica, en què fa constar el dia, l'hora, el lloc i les persones que hi assisteixen, i on consigna amb claredat les percepcions i les apreciacions del tribunal, i les manifestacions de les parts i les altres persones que hi intervenen.

2. Es poden adjuntar a l'acta els annexos necessaris per practicar el reconeixement judicial, i s'hi poden afegir gravacions de paraules, imatges i sons obtinguts amb instruments de filmació o enregistraments, o altres instruments semblants que s'emprin per deixar constància del que és objecte del reconeixement judicial i de les manifestacions que s'han fet. El secretari judicial custodia aquests instruments perquè no pateixin alteracions.

3. L'acta del reconeixement judicial la signen tots els assistents, hagin o no hagin fet manifestacions, els quals poden obtenir una còpia de l'acta i dels materials que s'hi han afegit a càrrec seu.

Article 229. Valoració dels reconeixements judicials

El tribunal valora els reconeixements judicials lliurement i d'acord amb les regles de la sana crítica.

Secció cinquena. Documents públics

Article 230. Documents públics

Es consideren documents públics a l'efecte de prova en el procés els documents autoritzats per un notari, un saig, un fedatari o una persona que exerceix una funció pública i que és competent a aquest efecte

d'acord amb les formalitats exigides per la normativa aplicable.

Article 231. Valor probatori dels documents públics

El tribunal valora els documents públics com a prova plena del fet, l'acte o l'estat de les coses que s'hi documenten, de la data en què es produeix aquesta documentació i de la identitat del notari, el saig, el fedatari o la persona que exerceix una funció pública, i de les altres persones que hi hagin intervingut eventualment.

Article 232. Impugnació del valor probatori dels documents públics

1. Les parts poden impugnar l'autenticitat o l'exactitud dels documents públics que s'hagin aportat al procés. En aquest cas, perquè els documents impugnats puguin ser valorats com a prova plena en el procés, s'ha de procedir de la manera següent:

a) Les còpies, les certificacions o els testimonis s'han de confrontar o comprovar amb els originals, els protocols o les matrius dels documents públics, allà on siguin.

b) La confrontació o la comprovació de les còpies, les certificacions o els testimonis amb els originals, els protocols o les matrius l'ha de practicar el secretari judicial, que s'ha de constituir a l'arxiu o el local on es troben, amb la presència de les parts, els advocats i, si escau, els procuradors.

2. Si com a conseqüència de la confrontació o la comprovació se'n desprèn l'autenticitat o l'exactitud de les còpies, les certificacions o els testimonis, les costes i les despeses ocasionades són a càrrec de la part que ha impugnat el document públic. A més, si el tribunal considera que la impugnació ha estat temerària, li pot imposar una multa d'un import màxim de 750 euros. Contra l'aute en què el tribunal imposa una multa coercitiva només es pot interposar un recurs de reposició.

Article 233. Documents públics no susceptibles de confrontació o comprovació

En cas que els documents públics no siguin susceptibles de confrontació o comprovació per la seva antiguitat, pel fet que no tenen original, protocol o matriu, o pel fet que l'original, el protocol o la matriu han desaparegut, el tribunal en valora la força probatòria d'acord amb la resta de les proves practicades i les regles de la sana crítica.

Article 234. Documents públics estrangers

1. Els documents estrangers es consideren documents públics si així ho estableixen els convenis o acords internacionals, o les lleis especials aplicables, i tenen el valor probatori que prevegin

aquests convenis, acords o lleis per als documents públics.

2. Si no hi ha cap conveni o acord internacional, o cap llei especial que ho estableixi, es consideren documents públics els documents estrangers que compleixin els requisits següents:

a) Que en l'atorgament del document s'hagin observat els requisits que en el país on s'hagi atorgat s'exigeixen perquè aquest document faci prova en un procés.

b) Que el document contingui la legalització i la resta de requisits necessaris per ser considerat autèntic a Andorra.

3. Quan els documents estrangers que compleixen els requisits establerts als apartats anteriors incorporin declaracions de voluntat, l'existència d'aquestes declaracions es considera provada, però la seva eficàcia és la que determinen les normes estrangeres aplicables en matèria de capacitat, objecte i forma dels negocis jurídics.

Secció sisena. Documents privats

Article 235. Documents privats

Es consideren documents privats a l'efecte de prova en el procés els documents que no tinguin la consideració de document públic segons el que disposa la secció cinquena d'aquest capítol.

Article 236. Valor probatori dels documents privats

El tribunal valora els documents privats lliurement i d'acord amb les regles de la sana crítica, tot tenint en compte si l'autenticitat n'ha estat impugnada i, en aquest cas, quin és el resultat de la prova practicada al respecte.

Article 237. Impugnació del valor probatori dels documents privats

Les parts poden impugnar l'autenticitat dels documents privats que s'hagin aportat al procés. En aquest cas, qualsevol de les parts pot sol·licitar una pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic, o proposar qualsevol altra prova que sigui útil, pertinent i necessària a aquest efecte.

Secció setena. Presumpcions

Article 238. Presumpcions legals

1. Les presumpcions que estableixen aquesta Llei o les altres lleis aplicables dispensen de la prova del fet presumpte la part a la qual afavoreixi aquest fet. Aquestes presumpcions només són admissibles quan la certesa del fet base del qual parteix la presumpció hagi quedat establerta mitjançant una prova suficient.

2. Les presumpcions que estableixen aquesta Llei o les altres lleis aplicables admeten prova en contra, llevat dels casos en què estigui prohibit expressament.

3. Les parts poden impugnar les presumpcions legals mitjançant la prova de la inexistència del fet base o de la inexistència de l'enllaç entre el fet base i el fet que es presumeix legalment.

Article 239. Presumpcions judicials

1. El tribunal pot presumir, de forma raonada i als únics efectes del procés, la certesa d'un fet a partir d'un altre fet admès o acreditat en el procés quan entre aquest fet base i el fet que es presumeix hi hagi un enllaç precís i directe segons les regles de la lògica.

2. Les parts poden impugnar les presumpcions judicials mitjançant la prova de la inexistència de l'enllaç entre el fet base i el fet que es presumeix judicialment.

Capítol sisè. Judici oral

Secció primera. Celebració del judici oral

Article 240. Compareixença de les parts

1. Les parts han de comparèixer al judici oral assistides de l'advocat. Les parts que siguin persones jurídiques també han de comparèixer-hi representades pel procurador, i les parts que siguin persones físiques poden comparèixer-hi personalment, i si no hi compareixen personalment han de ser representades per l'advocat o el procurador. En cas contrari, se les considera com a no comparegudes al judici oral.

2. Si cap de les parts compareix al judici oral, es fa constar a l'acta i el tribunal declara el procés vist per a sentència. Si només hi compareix alguna de les parts, se celebra el judici oral, llevat que no hi comparegui el demandant i el demandat al·legui que no té interès en la continuació del procés i que sol·licita al tribunal que consideri que el demandant desisteix del procés. En aquest cas, el tribunal dicta un aute en què estima aquesta sol·licitud i arxiva les actuacions sense cap altre tràmit, tot imposant les costes processals al demandant.

Article 241. Qüestions prèvies

1. El judici oral comença amb les qüestions prèvies, que tenen les finalitats següents:

a) Resoldre sobre la il·licitud de les proves fonamentada en la vulneració dels drets fonamentals que hagin al·legat les parts.

b) Resoldre sobre l'admissió dels fets nous o de nova notícia, i sobre la pràctica de la prova que escaigui

per acreditar-los, que les parts hagin al·legat després de l'audiència prèvia.

c) Resoldre sobre altres qüestions plantejades per les parts en relació amb les proves que calgui practicar durant el judici oral.

2. Contra la resolució de les qüestions prèvies es pot interposar oralment un recurs de reposició, el qual se substancia i resol en el mateix acte. En cas que es desestimi el recurs de reposició, no es pot interposar cap altre recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Article 242. Pràctica de les proves

1. Un cop el tribunal ha resolt les qüestions prèvies, es practiquen les proves proposades per les parts i que el tribunal ha admès, d'acord amb les normes establertes en el capítol quart d'aquest títol per a cada mitjà de prova.

2. Les proves es practiquen seguint l'ordre següent:

- a) Confessió en judici o interrogatori de les parts.
- b) Interrogatori de testimonis.
- c) Contradicció dels dictàmens pericials.
- d) Reconeixements judicials, quan no s'hagin de practicar fora de la seu del tribunal.
- e) Documents públics i privats, mitjançant la lectura d'aquests documents si ho sol·liciten les parts i el tribunal ho admet.

3. No obstant el que estableix l'apartat 2 anterior, el tribunal, d'ofici o a instància de part, pot decidir la pràctica de les proves seguint un ordre diferent si les circumstàncies que concorren ho aconsellen.

4. Les parts poden sol·licitar la reproducció en el judici oral de gravacions de paraules, imatges i sons obtinguts amb instruments de filmació o enregistrament, o altres instruments semblants.

5. Quan alguna de les proves no es pugui practicar en el judici oral, aquest judici continua per practicar les proves restants, d'acord amb l'ordre que estableix l'apartat 2 d'aquest article.

Article 243. Resolucions de viva veu i protesta

1. Durant el judici oral, el tribunal dicta les resolucions de viva veu, i n'expressa la decisió i la motivació succinta.

2. Contra les resolucions de viva veu que dicta el tribunal no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna.

3. La protesta té com a finalitat posar de manifest la disconformitat amb la resolució del tribunal a l'efecte de poder fer valer la impugnació en la segona instància.

4. Les resolucions de viva veu esdevenen fermes en cas que totes les parts manifestin la decisió de no protestar-hi en contra.

5. Les resolucions de viva veu i les protestes es documenten a la sentència que posi fi al procés.

Article 244. Conclusions

1. Una vegada practicades les proves, les parts personades al judici oral formulen oralment les conclusions sobre els fets controvertits, i al·leguen de manera ordenada, clara i concisa si els fets que són objecte del procés han estat provats o no.

2. Cada part inicia les conclusions fent al·legacions en relació amb els fets que han fonamentat les seves peticions, i continua amb els fets al·legats per les altres parts amb la mateixa finalitat. Les parts també poden fer un breu resum de les proves practicades sobre aquests fets. Així mateix, poden fer al·legacions sobre la càrrega de la prova en relació amb els fets controvertits.

3. Després d'haver formulat les conclusions sobre els fets controvertits, les parts poden formular conclusions sobre els arguments jurídics en què han fonamentat les seves peticions.

4. Posteriorment, el tribunal pot preguntar i sol·licitar a les parts els aclariments en relació amb les conclusions que han formulat que siguin necessaris per resoldre el procés.

5. Un cop ha acabat el tràmit de conclusions, el tribunal declara el procés vist per a sentència. No obstant això, dins els cinc dies hàbils següents al dia en què ha finalitzat el judici oral, les parts poden presentar un escrit al tribunal per completar de forma succinta les conclusions que hagin formulat oralment durant el judici oral.

Secció segona. Diligències per a millor proveir

Article 245. Sol·licitud i resolució de les diligències per a millor proveir

1. Un cop el procés ha finalitzat i dins el termini per dictar sentència, el tribunal pot decidir, mitjançant un aute, la pràctica de proves com a diligències per a millor proveir, en els casos que estableixen els apartats 2 i 3 següents.

2. Les parts poden sol·licitar la pràctica com a diligències per a millor proveir de les proves següents:

a) Les proves admeses pel tribunal però que no s'han practicat en el judici oral per causes alienes a la part que les ha proposat.

b) Les proves admeses pel tribunal sobre fets nous o de nova notícia que no s'han pogut practicar en el judici oral.

3. El tribunal pot decidir, excepcionalment, que es practiquin proves com a diligències per a millor proveir sobre fets rellevants i al·legats per les parts en el moment processal oportú, si considera que les proves ja practicades no han permès esclarir els fets essencials en què es fonamenta el procés, sempre que el tribunal entengui que el resultat de les noves proves permetrà adquirir la certesa sobre aquests fets. L'aute en què es decideix la pràctica d'aquestes proves com a diligències per a millor proveir ha de contenir detalladament i raonadament els motius i les circumstàncies que en justifiquen aquesta pràctica.

4. Contra l'aute que resol sobre la pràctica de les diligències per a millor proveir no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Article 246. Pràctica de les diligències per a millor proveir

1. Les diligències per a millor proveir es practiquen dins el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què es dicta l'aute que en decideix la pràctica, d'acord amb les normes establertes en el capítol quart d'aquest títol per a cada mitjà de prova.

2. Un cop practicades les diligències per a millor proveir, el tribunal les trasllada a les parts personades en el procés, les quals poden fer les al·legacions escrites oportunes dins els cinc dies hàbils següents.

Capítol setè. Sentència

Article 247. Termini per dictar la sentència

1. El tribunal dicta la sentència dins el termini dels trenta dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral.

2. En cas que el tribunal hagi decidit la pràctica de proves com a diligències per a millor proveir, el termini assenyalat a l'apartat anterior se suspèn des que es notifica l'aute corresponent a les parts, i es torna a comptar a partir del dia en què finalitza el termini de què disposen les parts per fer les al·legacions escrites posteriors.

Article 248. Exhaustivitat, motivació i congruència de la sentència

1. La sentència ha de ser clara i precisa, s'ha de pronunciar sobre totes les peticions de les parts que s'hagin al·legat oportunament en el procés, inclosos tots els pronunciaments sol·licitats, i ha de resoldre totes les qüestions litigioses o controvertides que n'hagin estat objecte.

2. La sentència ha de ser congruent amb les peticions de les parts, i no se'n pot apartar en el

sentit de donar més o alguna cosa diferent del que s'hi sol·licita.

3. El tribunal resol, sense apartar-se de la causa de demanar, d'acord amb les normes aplicables al procés, encara que no hagin estat al·legades o esmentades per les parts, o no ho hagin estat encertadament.

Article 249. Motivació de la sentència

Les sentències s'han de motivar suficientment, amb l'expressió dels raonaments fàctics i jurídics que condueixen a l'apreciació i la valoració de les proves, així com a l'aplicació i la interpretació del dret. La motivació ha d'incidir en els elements fàctics i jurídics del procés, considerats individualment o de forma conjunta, i s'ha d'ajustar sempre a les regles de la lògica i la raó.

Article 250. Recurs contra la sentència. Cosa jutjada material

1. Contra les sentències dictades en els processos que se substancien pel procediment ordinari es pot interposar un recurs d'apel·lació.

2. Les sentències fermes tenen l'efecte de cosa jutjada i exclouen qualsevol altre procés posterior amb el mateix objecte que el que ha estat resolt i jutjat en virtut d'aquestes sentències.

3. La sentència ferma que dicta un tribunal vincula qualsevol altre tribunal que conegui un altre procés en què el que s'hagi decidit en virtut d'aquesta sentència ferma sigui el pressupòsit o un dels elements de fet o de dret que són objecte del procés esmentat.

4. Les sentències fermes no es poden modificar o anul·lar, llevat dels casos que estableixen aquesta Llei o les altres lleis aplicables.

Títol IV. Procediment abreujat

Article 251. Normes aplicables

El procediment abreujat se substanciat d'acord amb les normes sobre el procediment ordinari que estableix el títol III, amb les especialitats que preveu aquest títol.

Article 252. Demanda. Al·legacions posteriors i litispèndencia

1. El procés que se substanciat pel procediment abreujat comença amb la demanda, que ha de tenir la forma i el contingut que estableix l'article 130.

2. El demandant ha d'aportar amb la demanda, si escau, els dictàmens pericials i ha de proposar les altres proves que consideri útils, pertinents i necessàries per acreditar les seves pretensions, i sol·licitar-ne l'admissió al tribunal. Així, ha d'indicar

i facilitar les dades de les parts, els testimonis i els perits que han de ser citats per al judici oral, i ha de sol·licitar la designació d'un perit judicial, si escau.

3. Dins els cinc dies hàbils següents al dia en què es rep la demanda, el president del Tribunal de Batlles designa, mitjançant una providència, el tribunal al qual correspon per torn el coneixement del procés.

Article 253. Admissió i trasllat de la demanda

1. La demanda del procés que se substancia pel procediment abreujat només es pot inadmetre pels motius que estableix l'article 131.

2. Un cop admesa la demanda, el tribunal la trasllada d'acord amb el que estableix l'article 132.

Article 254. Contesta i reconvençió

1. La contesta ha de tenir la forma i el contingut que estableix l'article 133.

2. El demandat ha d'aportar amb la contesta, si escau, els dictàmens pericials i ha de proposar les altres proves que consideri útils, pertinents i necessàries per acreditar les seves pretensions, i sol·licitar-ne l'admissió al tribunal. Així, ha d'indicar i facilitar les dades de les parts, els testimonis i els perits que han de ser citats per al judici oral, i ha de sol·licitar la designació d'un perit judicial, si escau.

3. La reconvençió s'admet sempre que no suposi la inadequació del procediment per raó de la matèria o per raó de la quantia, i sempre que hi hagi una connexió entre les pretensions que són objecte de la reconvençió i les que són objecte de la demanda. D'altra banda, el demandat ha de formular les excepcions de compensació i de nul·litat mitjançant una reconvençió expressa.

4. Un cop admesa la demanda reconvençional, regeixen les normes dels articles 134 a 137, en el que siguin aplicables.

Article 255. Admissió de les proves

1. Un cop finalitzen els tràmits d'al·legacions, el tribunal dicta un aute dins els tretze dies hàbils següents en què admet o no admet les proves proposades, d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat establerts en aquesta Llei.

2. Contra l'aute en què el tribunal decideix admetre o no admetre les proves es pot interposar oralment un recurs de reposició a l'inici del judici oral. Aquest recurs de reposició se substancia i resol en el mateix acte, i en cas que es desestimi no es pot interposar cap altre recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Article 256. Assenyament del judici oral i incompareixença de les parts

1. El tribunal assenyala la data en què se celebra el judici oral dins els vint dies hàbils següents al dia en què finalitzen els tràmits d'al·legacions, prorrogables vint dies hàbils més com a màxim en els casos en què sigui menester per practicar les proves admeses.

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si el tribunal només ha admès proves documentals el valor probatori de les quals no ha estat impugnat, pot decidir en el mateix aute que no se celebri el judici oral i declarar el procés vist per a sentència.

3. En cas d'incompareixença de les parts al judici, regeixen les normes que estableix l'apartat 2 de l'article 240, en el que siguin aplicables.

Article 257. Desenvolupament del judici oral

1. El judici oral comença amb la resolució de les qüestions processals que puguin impedir la resolució del procés mitjançant una sentència sobre el fons d'aquest procés.

2. Un cop resoltes les qüestions processals, les parts personades al judici oral fixen amb precisió l'objecte del procés i les qüestions de fet o de dret sobre les quals hi hagi controvèrsia entre elles.

3. Seguidament es practiquen les proves proposades per les parts i que el tribunal ha admès, segons les normes establertes en el capítol quart del títol III per a cada mitjà de prova, en el que siguin aplicables.

4. Una vegada practicades les proves, les parts formulen oralment les conclusions, d'acord amb el que estableix l'article 244.

5. Un cop s'ha acabat el tràmit de conclusions, el tribunal declara el procés vist per a sentència. No obstant això, dins els cinc dies hàbils següents al dia en què ha finalitzat el judici oral, les parts poden presentar un escrit al tribunal per completar de forma succinta les conclusions que hagin formulat oralment durant el judici oral.

Article 258. Sentència i diligències per a millor proveir

1. El tribunal dicta la sentència dins el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral o en què dicta l'aute on decideix que no se celebri el judici oral.

2. El tribunal pot decidir, dins el termini assenyalat a l'apartat anterior, la pràctica de proves com a diligències per a millor proveir, d'acord amb les normes que estableix la secció segona del capítol sisè del títol III, en el que siguin aplicables.

Article 259. Recurs contra la sentència

Contra les sentències dictades en els processos que se substancien pel procediment abreujat es pot

interposar un recurs d'apel·lació, a excepció de les sentències dictades en els processos en què la quantia no superi 1.500 euros, contra les quals no es pot interposar cap recurs d'apel·lació.

Títol V. Procediments especials

Capítol primer. Procediment d'injunció

Article 260. Àmbit del procediment d'injunció

1. El procediment d'injunció es pot emprar per reclamar deutes dineraris de qualsevol import, sempre que siguin líquids, determinats, vençuts i exigibles, i sempre que la reclamació no s'hagi de fer mitjançant un altre dels procediments especials que regula aquest títol.

2. El deute dinerari s'ha d'acreditar mitjançant qualsevol dels documents següents:

a) Documents, sigui quina sigui la forma, la classe o el suport físic en què es trobin, que estiguin signats pel deutor o on consti el seu segell, empremta o marca, o qualsevol altre senyal físic o electrònic.

b) Rebuts, factures, albarans de lliurament, certificacions, telegrames, burofaxos, telefaxos, correus electrònics o qualssevol altres documents que documentin habitualment les relacions comercials i els crèdits i els deutes entre el creditor i el deutor.

c) Certificacions de liquidacions dels deutes en concepte de l'obligació de contribuir al sosteniment de les despeses generals de les comunitats de propietaris, lliurats per l'administrador secretari de la comunitat, amb el vistiplau del president.

d) Lletres de canvi acceptades.

e) Reconeixements de deute.

f) Certificacions bancàries, xecs i pagarés.

Article 261. Petició

1. El procés que se substancia pel procediment d'injunció comença amb la petició en què s'han d'indicar les dades i les circumstàncies que permeten identificar el creditor i el deutor, el domicili o la residència on pot ser emplaçat el deutor, l'import i la naturalesa del deute que es reclama, i la identitat de l'advocat i el procurador que hi intervenen eventualment. A la petició també s'ha d'adjuntar l'original de qualsevol dels documents esmentats a l'apartat 2 de l'article anterior.

2. La petició es pot formular, si escau, mitjançant l'imprès o el formulari corresponent que posi a disposició l'Administració de justícia, i on s'han d'indicar i adjuntar les dades, les circumstàncies i els documents esmentats a l'apartat 1 anterior.

3. En qualsevol cas, el creditor ha de presentar una còpia de la petició i dels documents que s'hi adjunten.

4. Dins els cinc dies hàbils següents al dia en què es rep la petició, el president del Tribunal de Batlles designa mitjançant una providència el tribunal al qual correspon per torn el coneixement del procés.

Article 262. Admissió de la petició

1. El tribunal decideix, mitjançant un aute i dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'ha presentat la petició, si l'admet o no l'admet. Contra aquest aute només es pot interposar un recurs de reposició.

2. El tribunal només pot inadmetre la petició en els casos següents:

a) Si el deute reclamat no és líquid, determinat, vençut i exigible.

b) Si el creditor no ha indicat o no ha adjuntat les dades, les circumstàncies i els documents esmentats a l'apartat 1 de l'article anterior.

Article 263. Clàusules abusives

1. En els contractes d'adhesió, si el tribunal, d'ofici o a instància de part, considera que qualsevol clàusula que fonamenti la petició o determini la quantitat exigible pot ser abusiva, dona audiència prèvia al creditor i al deutor en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

2. En cas que el tribunal segueixi considerant que qualsevol de les clàusules del contracte d'adhesió pot ser abusiva, mitjançant el mateix aute declara la petició improcedent i la finalització del procés, i arxiva les actuacions sense cap altre tràmit, sense perjudici que el creditor pugui instar posteriorment el procés declaratiu que correspongui. Contra aquest aute només es pot interposar un recurs de reposició.

Article 264. Trasllat de la petició i requeriment

1. Un cop admesa la petició, el tribunal la trasllada al deutor. En el mateix aute en què admet la petició, el tribunal requereix al deutor que, en el termini dels tretze dies hàbils següents al dia en què se li notifica l'aute, faci alguna de les actuacions següents:

a) Consigni o pagui al creditor l'import del deute reclamat.

b) Acrediti prop del tribunal que ha satisfet l'import del deute reclamat.

c) Comparegui per al·legar que s'oposa al deute reclamat i exposar els motius pels quals considera que no ha de satisfer, en tot o en part, l'import del deute reclamat.

2. L'aute que admet la petició i requereix al deutor que faci alguna de les actuacions esmentades a l'apartat anterior també l'adverteix que, en cas que no ho faci, es despatxarà l'execució contra ell i se li imposaran les costes processals.

3. Per excepció del que estableix l'apartat 2 de l'article 25, en cas que el deute reclamat consisteixi en imports derivats de l'obligació de contribuir al sosteniment de les despeses generals de les comunitats de propietaris, la notificació de l'aute que admet la petició i requereix al deutor que faci alguna de les actuacions esmentades a l'apartat 1 d'aquest article, i el lliurament de la cèdula d'emplaçament corresponent, es fa al domicili designat pel deutor prèviament per a les notificacions, els emplaçaments i les citacions relacionats amb els assumptes de la comunitat de propietaris i, subsidiàriament, si no ha designat cap domicili prèviament, es fa a la unitat immobiliària que és objecte del procés.

Article 265. Pagament i incompareixença o no oposició del deutor

1. Si el deutor atén el requeriment de pagament o acredita que ha satisfet l'import del deute reclamat en el termini assenyalat a aquest efecte, el tribunal arxiva les actuacions sense cap altre tràmit, sense imposar les costes processals.

2. En cas que el deutor no atengui el requeriment de pagament o no acrediti que ha satisfet l'import del deute reclamat, i al mateix temps no comparegui dins el termini assenyalat a aquest efecte o comparegui però no al·legui que s'oposa al deute reclamat, el tribunal dicta un aute dins els tretze dies hàbils següents en què despatxa l'execució contra el deutor, i li imposa les costes processals. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

Article 266. Oposició del deutor

1. L'oposició del deutor al deute reclamat i l'exposició dels motius pels quals considera que no ha de satisfer, en tot o en part, l'import del deute reclamat, es formula mitjançant un escrit que ha de contenir un raonament breu d'aquests motius, sense que es pugui considerar suficient la referència genèrica a la inexistència del deute.

2. En cas que l'oposició del deutor es fonamenti en la pluspetició, el tribunal pot decidir, a instància del creditor, mitjançant un aute i dins els tretze dies hàbils següents, declarar com a import endeutat el que hagi reconegut el deutor, sempre que d'acord amb la naturalesa de la petició sigui possible pronunciar-se separadament i sense perjudicar sobre els fets o les qüestions restants respecte dels quals el procés ha de continuar. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

Article 267. Finalització del procés

1. Si el deutor s'ha oposat degudament al deute reclamat, el tribunal trasllada al creditor l'escrit d'oposició i decideix, mitjançant un aute i dins els tretze dies hàbils següents, la finalització del procés, sense imposar les costes processals. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

2. Un cop s'ha dictat l'aute a què fa referència l'apartat anterior, el creditor pot instar un procés d'acord amb la classe de procediment declaratiu que correspongui.

Capítol segon. Procediment de tutela sumària

Article 268. Àmbit del procediment de tutela sumària

El procediment de tutela sumària té com a finalitat resoldre les peticions relatives a les classes de tuteles que relaciona l'article següent, i que tenen en comú la necessitat d'obtenir una declaració judicial urgent de tutela dels drets dels ciutadans en cas que no sigui possible o convenient plantejar un procés pel procediment declaratiu que correspongui.

Article 269. Classes de tuteles sumàries

1. Es poden demanar mitjançant el procediment de tutela sumària les tuteles següents:

- a) El cessament provisional d'una activitat o l'abstenció temporal de portar a terme una conducta.
- b) La suspensió d'acords socials.
- c) La recuperació de la possessió d'una finca rústica o urbana, cedida a precari pel propietari, l'usufructuari o qualsevol altra persona amb el dret de posseir aquesta finca.
- d) El llançament o el desallotjament i la recuperació immediata de la possessió d'un habitatge pel propietari o l'usufructuari que n'hagi estat desposseït sense el seu consentiment.
- e) La recuperació de la possessió d'una cosa o un dret per la persona que n'hagi estat desposseït o pertorbat en el gaudiment.
- f) L'adquisició de la possessió de béns per part de la persona que els hagi rebut per herència, si no els posseeix ningú a títol de propietari o usufructuari.
- g) L'adopció de mesures per a l'efectivitat dels drets reals que demanin els titulars d'aquests drets, davant els qui s'hi oposin o en pertorbin l'exercici sense disposar d'un títol legítim.
- h) La suspensió d'una obra nova.
- i) La demolició, l'enderrocament o l'assegurament d'una obra, un edifici, un arbre o qualsevol altre objecte anàleg en estat de ruïna que amenaci de causar danys a la persona que sol·licita la tutela.

j) Les sol·licituds d'aliments endeutats en virtut d'una norma legal o per qualsevol altre títol.

2. També es pot demanar mitjançant el procediment de tutela sumària qualsevol altra classe de tutela que tingui com a finalitat la protecció dels drets legítims de qui la sol·licita, sempre que s'acrediti suficientment la titularitat del dret de què es tracti i la concurrència del requisit d'urgència.

Article 270. Normes aplicables

El procediment de tutela sumària se substancia d'acord amb les normes sobre el procediment abreujat que estableix el títol IV, amb les especialitats que preveu aquest capítol.

Article 271. Demanda

1. El procés que se substancia pel procediment de tutela sumària comença amb la demanda, que ha de contenir la petició concreta de tutela que se sol·licita i en què, a més, es poden formular les peticions d'actuacions, mesures o requeriments urgents que es considerin necessàries per garantir el dret de què es tracti.

2. El demandant ha de fer constar o adjuntar a la demanda una declaració jurada segons la qual és el titular del dret en relació amb el qual se sol·licita la tutela, i demanar la tutela del tribunal per garantir aquest dret, sota la seva responsabilitat. Aquesta declaració es pot contenir en la mateixa demanda o es pot efectuar davant un notari o un saig, o en virtut d'una compareixença davant el secretari judicial.

3. El demandant també ha d'adjuntar a la demanda, si escau, l'escriptura pública que acredita la titularitat del dret real o qualssevol altres documents que legitimin la petició de tutela, amb preferència pels documents notariais, pericials o del saig que puguin donar compte degudament dels fets que són objecte de la petició i de la urgència de la petició.

Article 272. Admissió i trasllat de la demanda

1. El tribunal decideix, mitjançant un aute i com a màxim el dia hàbil següent al dia en què s'ha presentat la demanda, si l'admet o no l'admet. Contra l'aute que no admet la demanda només es pot interposar recurs de reposició.

2. Si el tribunal admet la demanda, en el mateix aute decideix sobre les peticions d'actuacions, mesures o requeriments urgents que el demandant hagi sol·licitat per garantir el dret de què es tracti. No obstant això, si aquestes peticions s'han de decidir després d'un reconeixement judicial, el tribunal es desplaça al lloc on calgui fer aquest reconeixement, en presència, si és possible, de les parts, els advocats i, si escau, els procuradors, i decideix verbalment el que sigui procedent, cosa que es fa constar a l'acta.

Posteriorment i dins els dos dies hàbils següents, el tribunal decideix mitjançant un aute si ratifica o deixa sense efecte les actuacions, les mesures o els requeriments urgents que hagi decidit al terme del reconeixement judicial.

Article 273. Assenyament de la vista i actuacions prèvies a la vista

1. En el mateix aute en què el tribunal admet la demanda, la trasllada al demandat i assenyala la vista, que se celebra dins els tres dies hàbils següents, i en què les parts han de proposar les proves que considerin convenients. Per excepció del que estableix l'apartat 4 de l'article 25, l'aute es notifica de forma immediata i personal al demandat o a qualsevol persona al seu servei o que estigui en el lloc o intervingui en l'acció que es pretén assegurar.

2. Abans de la celebració de la vista, el demandat pot oferir una caució per continuar l'obra, l'activitat o l'acció que és objecte del requeriment, o per dur a terme les obres, les accions o les conductes indispensables per conservar el que s'ha edificat, construït o fabricat. El tribunal decideix, verbalment i en el mateix acte, si l'oferiment es fa durant el reconeixement judicial, o mitjançant un aute i com a màxim dins els dos dies hàbils següents en cas contrari, si ratifica o deixa sense efecte les actuacions, mesures o requeriments urgents que ha adoptat, i també el que escaigui en relació amb la caució.

Article 274. Incompareixença de les parts a la vista

1. Si cap de les parts no compareix a la vista, es fa constar a l'acta i el tribunal dicta un aute en què deixa sense efecte les actuacions, les mesures o els requeriments urgents que ha adoptat i arxiva les actuacions sense cap altre tràmit, sense imposar les costes processals a cap de les parts esmentades.

2. Si només hi compareix alguna de les parts, se celebra la vista, llevat que no hi comparegui el demandant i el demandat al·legui que no té interès a continuar el procés i que sol·licita al tribunal que consideri que el demandant ha desistit del procés. En aquest cas, el tribunal dicta un aute en què estima aquesta sol·licitud, deixa sense efecte les actuacions, les mesures o els requeriments urgents que ha adoptat i arxiva les actuacions sense cap altre tràmit, i imposa les costes processals al demandant. A més, a instància del demandat, el tribunal també pot condemnar el demandant a satisfer la indemnització que correspongui pels danys i perjudicis ocasionats.

Article 275. Desenvolupament de la vista

1. La vista comença amb la intervenció de les parts que s'hi han personat i que fixen amb precisió

l'objecte del procés i les qüestions de fet o de dret sobre les quals hi hagi controvèrsia entre elles.

2. Seguidament s'admeten i es practiquen les proves proposades per les parts, segons les normes establertes en el capítol quart del títol III per a cada mitjà de prova, en el que siguin aplicables.

3. Una vegada practicades les proves, les parts formulen oralment les conclusions, d'acord amb el que estableix l'article 244.

4. Un cop s'ha acabat el tràmit de conclusions, el tribunal declara el procés vist per a sentència.

Article 276. Sentència i recurs

1. El tribunal dicta la sentència dins els cinc dies hàbils següents al dia en què s'ha celebrat la vista. Aquesta sentència té l'efecte de cosa jutjada en relació amb els fets enjudiciats i que s'hi resolen, sense perjudici que es pugui plantejar un procés declaratiu posterior, un cop la sentència ha esdevingut ferma.

2. Contra la sentència que es dicta en els processos que se substancien pel procediment de tutela sumària es pot interposar un recurs d'apel·lació.

Capítol tercer. Procediment d'arrendaments

Article 277. Àmbit del procediment d'arrendaments

El procediment d'arrendaments s'aplica als processos en què s'exerceixen accions amb l'objecte de resoldre les controvèrsies, les relacions i les obligacions que deriven dels contractes d'arrendament, amb independència de la quantia econòmica.

Article 278. Normes aplicables

El procediment d'arrendaments se substancia d'acord amb les normes sobre el procediment abreujat que estableix el títol IV, amb les especialitats que preveu aquest capítol.

Article 279. Legitimació activa i passiva

Són part demandant o demandada en el procediment d'arrendaments els arrendadors o els arrendataris de la finca que és objecte del contracte d'arrendament.

Article 280. Contesta i reconvençió

1. Un cop admesa la demanda, el tribunal la trasllada al demandat perquè comparegui en el procés i la contesti en el termini de tretze dies hàbils, i l'adverteix que si no compareix en el termini esmentat serà declarat en rebel·lia.

2. Si es formula una demanda reconvençional, un cop admesa el tribunal la trasllada al demandat reconvençional perquè la contesti en el termini de tretze dies hàbils.

Article 281. Enervació de l'acció

1. Quan la resolució del contracte d'arrendament que és objecte del procés hagi tingut lloc per la manca de pagament de la renda o de les quantitats que s'hi assimilaven d'acord amb la Llei d'arrendaments de finques urbanes, el demandat pot enervar l'acció exercida pel demandant mitjançant la consignació judicial de les rendes degudes i les quantitats assimilades, sempre que ho faci dins el termini assenyalat per contestar a la demanda.

2. L'enervació de l'acció no s'admet si el mateix arrendatari ja n'ha enervat una altra contra el mateix arrendador, o si l'arrendador ha requerit fefaentment de pagament a l'arrendatari com a mínim un mes abans del dia en què ha interposat la demanda.

Article 282. Retorn provisional de la possessió de la finca

1. En cas que el procés tingui per objecte resoldre un contracte d'arrendament i el demandat no hi hagi comparegut un cop han finalitzat els tràmits d'al·legacions, malgrat haver estat degudament emplaçat a aquest efecte, el demandat pot sol·licitar al tribunal el retorn provisional de la possessió de la finca arrendada, si compleix els requisits següents, sempre que la possibilitat de fer-ho es trobi raonablement al seu abast:

a) Que acrediti que no s'ha produït cap tipus de despesa que originen els serveis i subministraments des de la data en què s'ha iniciat el procés fins al moment en què es pot sol·licitar el reconeixement judicial, en cas que aquesta prova es trobi raonablement al seu abast.

b) Que adjunti a la sol·licitud les declaracions escrites de dos testimonis com a mínim, datades i signades pels testimonis, a les quals s'adjunti una còpia del seu passaport o del seu document d'identitat, i en què manifestin que no els consta que la finca estigui ocupada.

2. Un cop presentada la sol·licitud de retorn provisional de la possessió de la finca arrendada d'acord amb el que estableix l'apartat anterior, el tribunal decideix mitjançant un aute i dins els tretze dies hàbils següents, d'entrar-hi per fer-ne el reconeixement judicial.

3. En cas que el tribunal constati que la finca arrendada es troba en una situació d'abandonament, estima la sol·licitud de retorn provisional de la possessió mitjançant un aute i dins els tretze dies hàbils següents, en què també pot requerir al demandant, si escau, que presti una caució suficient a criteri del tribunal per garantir el rescabament dels danys que es puguin ocasionar al demandat, sense perjudici que el procés continuï tramitant-se.

Article 283. Admissió de les proves i assenyalament del judici oral

1. Un cop finalitzen els tràmits d'al·legacions, el tribunal dicta un aute dins els tretze dies hàbils següents al dia en què admet o no admet les proves proposades, d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat establerts en aquesta Llei.

2. El tribunal assenjala la data en què se celebra el judici oral dins els vint dies hàbils següents al dia en què finalitzen els tràmits d'al·legacions, prorrogables vint dies hàbils més com a màxim en els casos en què sigui menester per practicar les proves admeses.

3. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si el tribunal només ha admès proves documentals el valor probatori de les quals no ha estat impugnat, pot decidir en el mateix aute que no se celebri el judici oral i declarar el procés vist per a sentència.

Article 284. Sentència i recurs

1. El tribunal dicta la sentència dins els tretze dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral o en què dicta l'aute on decideix que no se celebri el judici oral.

2. Contra les sentències dictades en els processos que se substancien pel procediment d'arrendaments es pot interposar un recurs d'apel·lació.

3. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si el demandat interposa un recurs d'apel·lació i no acredita que està al corrent del pagament de la renda pactada en el contracte d'arrendament que és objecte del procés i les quantitats assimilades, o no acredita que n'ha consignat judicialment l'import, el tribunal no admet el recurs. A més, el demandat està obligat a pagar o consignar judicialment la renda i les quantitats assimilades que vagin vencent durant la tramitació del recurs d'apel·lació. En cas contrari, el tribunal li requereix que ho faci en el termini màxim de cinc dies hàbils i, si no ho fa, dicta un aute en què declara la caducitat del recurs.

4. Les normes que estableix l'apartat anterior no són aplicables si el demandat ha obtingut el benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes en el marc del procés corresponent que se substancien pel procediment d'arrendaments, i sempre que es tracti de l'arrendament d'un habitatge.

Capítol quart. Procediment laboral**Article 285. Àmbit del procediment laboral**

El procediment laboral s'aplica als processos en què s'exerceixen accions derivades de la interpretació i l'execució dels contractes de treball, i dels acords i convenis col·lectius, amb independència de la quantia econòmica.

Article 286. Normes aplicables

El procediment laboral se substancien d'acord amb les normes sobre el procediment abreujat que estableix el títol IV, amb les especialitats que preveu aquest capítol.

Article 287. Legitimació activa i passiva

1. Són part demandant o demandada en el procediment laboral la persona assalariada, l'empresari o els seus representants, d'acord amb el que estableix la legislació laboral o les altres lleis aplicables.

2. No obstant això, per defensar el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació en un procediment laboral, també estan legitimades per intervenir, en nom i interès de les persones afiliades o associades, i sempre que comptin amb la seva autorització, les organitzacions sindicals i les associacions i organitzacions constituïdes legalment que tinguin com a finalitat primordial la defensa i la promoció de la igualtat de tracte i la no-discriminació i desenvolupin la seva activitat en el territori andorrà. No és necessària aquesta autorització quan les persones afectades siguin una pluralitat indeterminada o de difícil determinació, sense perjudici de la legitimació processal de les persones que puguin arribar a identificar-se com afectades.

Article 288. Contesta i reconvenió

1. Un cop admesa la demanda, el tribunal la trasllada al demandat perquè comparegui en el procés i la contesti en el termini de tretze dies hàbils, i l'adverteix que si no compareix en el termini esmentat serà declarat en rebel·lia.

2. Si es formula demanda reconvenional, un cop admesa el tribunal la trasllada al demandat reconvenional perquè la contesti en el termini de tretze dies hàbils.

Article 289. Admissió de les proves i assenyalament del judici oral

1. Un cop finalitzen els tràmits d'al·legacions, el tribunal dicta un aute dins els tretze dies hàbils següents al dia en què admet o no admet les proves proposades, d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat establerts en aquesta Llei.

2. El tribunal assenjala la data en què se celebra el judici oral dins els vint dies hàbils següents al dia en què finalitzen els tràmits d'al·legacions, prorrogables vint dies hàbils més com a màxim en els casos en què sigui menester per practicar les proves admeses.

3. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si el tribunal només ha admès proves documentals el valor probatori de les quals no ha estat impugnat,

pot decidir en el mateix aute que no se celebri el judici oral i declarar el procés vist per a sentència.

Article 290. Sentència, recurs, costes i comunicació

1. El tribunal dicta la sentència dins els tretze dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral o en què dicta l'aute on decideix que no se celebri el judici oral.

2. Contra les sentències dictades en els processos que se substancien pel procediment laboral es pot interposar un recurs d'apel·lació.

3. Per excepció del que disposa l'article 350, si el tribunal estima parcialment les pretensions exercides per l'assalariat, imposa les costes processals a l'empresari, llevat que decideixi altrament de forma motivada i d'acord amb les circumstàncies que concorren.

4. Les sentències que es dicten en els processos que se substancien pel procediment laboral es comuniquen d'ofici a la Caixa Andorrana de Seguretat Social en cas que s'hi faci algun pronunciament al respecte.

Capítol cinquè. Disposicions generals sobre els processos de persona i família

Article 291. Àmbit d'aplicació

Les normes d'aquest capítol s'apliquen als processos de persona i família, que són els processos relatius a:

- a) La capacitat i l'estat civil de la persona.
- b) La filiació, la paternitat i la maternitat.
- c) La declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil; l'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil, o de l'extinció d'una unió estable de parella; l'establiment de mesures paternofilials, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial.

Article 292. Normes aplicables

Els processos de persona i família se substancien d'acord amb les normes sobre el procediment abreujat que estableix el títol IV, amb les especialitats que preveu aquest capítol i, en el cas dels processos que preveu la lletra c) de l'article anterior, d'una banda, i de modificació de la capacitat de la persona, d'altra banda, també amb les especialitats que preveuen els capítols cinquè i sisè d'aquest títol, respectivament.

Article 293. Intervenció del Ministeri Fiscal

1. En els processos relatius a la modificació de la capacitat de la persona, la declaració de la nul·litat

del matrimoni o la unió civil, i la determinació i la impugnació de la filiació, el Ministeri Fiscal sempre és part.

2. En els altres processos de persona i família, el Ministeri Fiscal intervé si alguna de les parts o de les persones interessades en el procés és menor d'edat, absent, amb la capacitat modificada judicialment o està necessitada de protecció, o si així ho estableixen les lleis aplicables.

Article 294. Indisponibilitat de l'objecte del procés

1. En els processos de persona i família, no produeix efecte la renúncia, l'aplanament o la transacció.

2. En els processos de persona i família, el desistiment requereix la conformitat del Ministeri Fiscal, excepte en els processos de declaració de prodigalitat, de filiació, paternitat i maternitat, i de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil, si no en són part persones interessades menors d'edat o persones absents, amb la capacitat modificada judicialment o necessitada de protecció.

3. Les normes que estableixen els dos apartats anteriors no s'apliquen si les pretensions que s'exerceixen en els processos corresponents són de lliure disposició de les parts.

Article 295. Preclusió processal, fets controvertits i prova d'ofici

1. Sense perjudici del principi de preclusió de les alegacions de fets i fonaments jurídics que també regeix en els processos de persona i família, el tribunal pot admetre aquestes alegacions més enllà del termini concedit a aquest efecte si concorren motius d'ordre públic que ho aconsellen.

2. La conformitat de les parts respecte dels fets controvertits no vincula el tribunal.

3. Les normes que estableixen els dos apartats anteriors no s'apliquen si les pretensions que s'exerceixen en els processos corresponents són de lliure disposició de les parts.

4. El tribunal pot decidir d'ofici la pràctica de les proves que consideri oportunes.

Article 296. Tramitació preferent, publicitat i comunicació

1. Els processos en què alguna de les parts o persones interessades sigui menor d'edat, absent, amb la capacitat modificada judicialment o necessitada de protecció, són de tramitació preferent.

2. En els processos esmentats a l'apartat anterior, el tribunal pot decidir, d'ofici o a instància de part, que el judici oral se celebri a porta tancada i que les actuacions siguin reservades.

3. Les sentències o les altres resolucions judicials que es dicten en els processos de persona i família es comuniquen d'ofici al Registre Civil si així ho estableix la Llei del Registre Civil o les altres lleis aplicables.

Capítol sisè. Procediment de família

Secció primera. Disposicions generals

Article 297. Àmbit del procediment de família

El procediment de família s'aplica als processos que tinguin per objecte la declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil; l'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil, o de l'extinció d'una unió estable de parella; l'establiment de mesures paternofilials, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial.

Article 298. Legitimació activa i extinció de l'acció

1. Poden instar un procés de declaració de la nul·litat del matrimoni o la unió civil:

- a) Els cònjuges.
- b) El Ministeri Fiscal.
- c) La persona que hagi estat víctima de la violència, la por greu o l'engany a què es refereixen els articles 29 i 30 de la Llei qualificada del matrimoni.
- d) Les altres persones que hi tinguin un interès directe i legítim. En aquest cas, el tribunal, abans d'admetre la demanda, la trasllada al Ministeri Fiscal perquè faci les al·legacions oportunes sobre si hi ha aquest interès directe i legítim, en el termini de tretze dies hàbils. El tribunal decideix mitjançant un aute si admet o no la demanda dins els tretze dies hàbils següents.

2. Només poden instar un procés de declaració de la separació matrimonial o el divorci els cònjuges. L'acció a aquest efecte s'extingeix per la mort de qualsevol dels cònjuges i, en el cas de la separació matrimonial, per la reconciliació, la qual ha de ser expressa quan tingui lloc després d'haver instat el procés corresponent.

Secció segona. Mesures provisionals

Article 299. Mesures provisionals amb caràcter general

1. El cònjuge o la persona que mantingui una situació de convivència anàloga, que pretengui instar o hagi instat qualsevol dels processos a què fa referència l'article 297, pot sol·licitar l'adopció de les mesures provisionals a què es refereix la Llei qualificada del matrimoni, mitjançant una sol·licitud

que pot formular abans de presentar la demanda, conjuntament amb la demanda o en qualsevol moment posterior, sempre que sigui durant la tramitació del procés i abans que s'hagi dictat sentència.

2. Si la sol·licitud de mesures provisionals es formula abans de presentar la demanda, se n'atribueix el coneixement al tribunal al qual correspon per torn, que també esdevé competent per tramitar i resoldre els processos posteriors que se substanciïn pel procediment de família i de què portin causa les mesures provisionals. Si la sol·licitud de mesures provisionals es formula conjuntament amb la demanda o en qualsevol moment posterior, és competent per tramitar-la i resoldre-la el tribunal que conegui el procés que se substancia pel procediment de família corresponent i de què portin causa les mesures provisionals.

3. Un cop rep la sol·licitud de mesures provisionals, el tribunal cita les parts, i, si hi ha fills menors d'edat, també cita el Ministeri Fiscal, a una audiència. Aquesta audiència s'ha de celebrar dins els cinc dies hàbils següents al dia en què s'hagi presentat la sol·licitud de mesures provisionals, i les parts han de comparèixer-hi assistides de l'advocat i, si escau, el procurador.

4. Durant l'audiència, les parts poden fer les al·legacions i proposar els mitjans de prova que considerin oportuns, i en concret han d'aportar els documents que n'acreditin la nacionalitat i la residència i, si escau, la celebració del matrimoni o la unió civil i la filiació dels fills comuns, i que també en permetin valorar eventualment la capacitat econòmica i les necessitats econòmiques dels fills a càrrec.

5. El tribunal convida les parts a assolir un acord sobre les mesures provisionals. Si assoleixen una entesa i el tribunal considera que queden suficientment garantits els drets dels cònjuges o de les persones que mantenen una situació de convivència anàloga, i, si escau, dels fills, adopta les mesures provisionals mitjançant un aute en el mateix acte o, com a màxim, dins els cinc dies hàbils següents, després d'escoltar, si escau, el Ministeri Fiscal.

6. Si les parts no assoleixen un acord, o l'entesa no garanteix suficientment els seus drets, i, si escau, els dels fills menors d'edat, el tribunal, després d'escoltar-los i d'escoltar, si escau, el Ministeri Fiscal, i després d'examinar els documents que s'hagin aportat, resol la sol·licitud de mesures provisionals mitjançant un aute en el mateix acte o, com a màxim, dins els cinc dies hàbils següents.

7. Les al·legacions de les parts i la decisió del tribunal no són vinculants per a les pretensions que

s'exerceixin en els processos posteriors que se substanciïn pel procediment de família entre les mateixes parts, ni per a la sentència que dicti el tribunal al terme d'aquests processos.

8. Si el tribunal, d'ofici o a instància de part, decideix practicar una prova que no es pugui portar a terme durant l'audiència, assenyalada una data per fer-ho al més aviat possible. Un cop s'ha practicat la prova, la trasllada a les parts i, si escau, al Ministeri Fiscal, perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de cinc dies hàbils, i resol la sol·licitud de mesures provisionals mitjançant un aute dins els cinc dies hàbils següents. Entretant, però, el tribunal pot adoptar mitjançant un aute les mesures provisionals urgents o necessàries que consideri oportunes.

9. Les mesures provisionals que adopti el tribunal queden sense efecte si en el termini de vint dies hàbils des que s'han pres qualsevol de les parts no presenta la demanda del procés que se substancia pel procediment de família i de què porten causa aquestes mesures provisionals. També queden sense efecte quan les mesures provisionals siguin substituïdes per les mesures que estableixi la sentència que dicti el tribunal al terme d'aquest procés, o quan finalitzi per qualsevol altre motiu.

10. Mentre no hagin quedat sense efecte, les mesures provisionals adoptades poden ser modificades pel tribunal si té lloc un canvi significatiu de les circumstàncies que es van tenir en compte per prendre-les. La modificació de les mesures provisionals es regeix pel mateix procediment establert als apartats 3 a 8 anteriors.

Article 300. Mesures provisionals en cas d'urgència o necessitat

1. A instància de qualsevol dels cònjuges o de les persones que mantinguin una situació de convivència anàloga, i sempre que s'acrediti la urgència o la necessitat que concorri, el tribunal pot adoptar mitjançant un aute les mesures provisionals que consisteixen en l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar i, després d'escoltar el Ministeri Fiscal, en la guarda i custòdia i el règim de visites dels fills menors d'edat, la contribució dels cònjuges a les càrregues del matrimoni o la unió civil, i la pensió d'aliments i les despeses extraordinàries dels fills, sense traslladar la sol·licitud de mesures provisionals ni celebrar una audiència amb caràcter previ.

2. El tribunal també pot adoptar mitjançant un aute les mesures provisionals en cas d'urgència o necessitat que consisteixen a prohibir a un dels cònjuges o de les persones que mantenen una situació de convivència anàloga d'entrar en contacte amb l'altre cònjuge o convivent, o amb els fills, en

cas de perill greu per a la seva integritat física o psicològica.

3. Un cop ha dictat l'aute, el tribunal el trasllada al més aviat possible, juntament amb la sol·licitud de mesures provisionals, a l'altre cònjuge o a l'altra persona que mantingui una situació de convivència anàloga, que pot fer les al·legacions que consideri oportunes dins els cinc dies hàbils següents.

4. D'acord amb les al·legacions que faci l'altre cònjuge o l'altra persona que mantingui una situació de convivència anàloga, el tribunal pot modificar les mesures provisionals que hagi adoptat, després de seguir el procediment establert als apartats 3 a 8 de l'article anterior.

Article 301. Recurs

1. Contra els autes que resolen les sol·licituds de mesures provisionals, llevat de les mesures provisionals en cas d'urgència i necessitat, es pot interposar un recurs d'apel·lació.

2. La interposició del recurs d'apel·lació no té efectes suspensius pel que fa a l'execució de les mesures provisionals adoptades, llevat que el tribunal decideixi altrament de forma expressa i motivada en el moment d'acceptar el recurs o amb posterioritat.

Secció tercera. Al·legacions i proves

Article 302. Contesta i reconvençió

1. En cas que el procediment de família no sigui contenciós, un cop admesa la demanda, el tribunal la trasllada al Ministeri Fiscal, si escau, perquè comparegui en el procés i la contesti en el termini de tretze dies hàbils.

2. En cas que el procediment de família sigui contenciós, un cop admesa la demanda, el tribunal la trasllada al demandat i, si escau, al Ministeri Fiscal, perquè compareguin en el procés i la contestin en el termini de tretze dies hàbils, tot advertint el demandat que si no compareix en el termini esmentat serà declarat en rebel·lia.

3. Si es formula una demanda reconvençional, un cop admesa, el tribunal la trasllada al demandat reconvençional i, si escau, al Ministeri Fiscal, perquè la contestin en el termini de tretze dies hàbils.